

RP 99/2003 rd

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av avtalet om upprättandet av en associering mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan, samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner avtalet om upprättandet av en associering mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan. Avtalet undertecknades i Bryssel i november 2002. Det är ett avtal baserat på delad kompetens, vilket betyder att bestämmelserna i avtalet hör till dels medlemsstaternas, dels gemenskapens kompetens.

Avtalet bygger på 1990 års samarbetsavtal mellan Europeiska gemenskapen och Chile samt 1996 års ramavtal om samarbete mellan Europeiska gemenskapen och Chile. Avtalets syfte är att utvidga förbindelserna mellan Europeiska unionen och den latinamerikanska regionala integrationen i syfte att bidra till en strategisk associering mellan de två regionerna och att förstärka den politiska dialogen

mellan parterna. Avtalet omfattar särskilt samarbete inom politik, handel, ekonomi, finansiering, vetenskap, teknik, kultur och offentlig förvaltning samt socialt samarbete. Det centrala handelspolitiska målet är att gradvis och ömsesidigt liberalisera handeln med varor i enlighet med bestämmelserna i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994.

Avtalet träder i kraft den första dagen i den månad som följer på den dag då parterna till varandra anmält att de förfaranden som är nödvändiga för avtalets ikraftträdande har slutförts. När avtalet träder i kraft ersätter det 1996 års ramavtal om samarbete mellan Europeiska gemenskapen och Chile. I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Lagen avses träda i kraft samtidigt med avtalet.

INNEHÅLL

| | |
|--|-----------|
| PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL | 1 |
| ALLMÄN MOTIVERING..... | 4 |
| 1. Inledning..... | 4 |
| 2. Nuläge | 4 |
| 2.1. Avtal mellan Europeiska unionen och Chile | 4 |
| 2.2. Den chilenska ekonomin..... | 4 |
| 2.3. Europeiska gemenskapens handelsförbindelser med Chile..... | 5 |
| 2.4. Finlands handelsförbindelser med Chile | 5 |
| 2.5. Bilateral avtal | 5 |
| 3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen | 5 |
| 4. Propositionens verkningar | 6 |
| 4.1. Ekonomiska verkningar | 6 |
| 4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal..... | 6 |
| 4.3. Miljökonsekvenser | 6 |
| 4.4. Verkningar för företagen..... | 6 |
| 4.5. Verkningar för olika medborgargrupperns ställning..... | 7 |
| 5. Beredningen av propositionen | 7 |
| 5.1. Beredningen i Europeiska unionen | 7 |
| 5.2. Beredningen i Finland | 7 |
| DETALJMOTIVERING..... | 9 |
| 1. Avtalets innehåll..... | 9 |
| DEL I ALLMÄNNA OCH INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER | 9 |
| Avdelning I: Avtalets art och räckvidd | 9 |
| Avdelning II: Institutionell ram..... | 9 |
| DEL II: POLITISK DIALOG | 10 |
| DEL III: SAMARBETE | 10 |
| Avdelning I: Ekonomiskt samarbete | 10 |
| Avdelning II: Vetenskap, teknik och informationssamhälle | 11 |
| Avdelning III: Kultur, utbildning och det audiovisuella området..... | 11 |
| Avdelning IV: Offentlig förvaltning och interinstitutionellt arbete..... | 11 |
| Avdelning V: Socialt samarbete | 11 |
| Avdelning VI: Andra samarbetsområden..... | 12 |
| Avdelning VII: Allmänna bestämmelser | 12 |
| DEL IV: HANDEL OCH HANDELSRELATERADE FRÅGOR | 12 |
| Avdelning I: Allmänna bestämmelser | 12 |
| Avdelning II: Fri rörlighet för varor | 12 |
| KAPITEL I: Avskaffande av tullar | 13 |
| Avsnitt 1: Allmänna bestämmelser | 13 |
| Avsnitt 2: Avskaffande av tullar | 13 |
| Underavsnitt 2.1: Industriprodukter | 13 |
| Underavsnitt 2.2: Fisk och fiskeriprodukter..... | 13 |
| Underavsnitt 2.3: Jordbruksprodukter och bearbetade jordbruksprodukter | 13 |

| | |
|---|-----------|
| KAPITEL II: Icke-tariffära åtgärder..... | 14 |
| Avsnitt 1: Allmänna bestämmelser | 14 |
| Avsnitt 2: Antidumpnings- och utjämningsåtgärder | 14 |
| Avsnitt 3: Tullfrågor och därmed sammanhängande frågor | 14 |
| Avsnitt 4: Standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse | 14 |
| Avsnitt 5: Sanitära och fytosanitära åtgärder | 15 |
| Avsnitt 6: Vin och sprit | 15 |
| KAPITEL III: Undantag | 15 |
| Avdelning III: Tjänstehandel och etablering..... | 15 |
| KAPITEL I: Tjänster..... | 15 |
| Avsnitt 1: Allmänna bestämmelser | 15 |
| Avsnitt 2: Internationell sjötransport..... | 16 |
| Avsnitt 3: Telekommunikationstjänster | 16 |
| KAPITEL II: Finansiella tjänster..... | 16 |
| KAPITEL III: Etablering..... | 16 |
| KAPITEL IV: Undantag | 17 |
| Avdelning IV: Offentlig upphandling..... | 17 |
| Avdelning V: Löpande betalningar och kapitalrörelser | 18 |
| Avdelning VI: Immateriella rättigheter | 18 |
| Avdelning VII: Konkurrens | 18 |
| Avdelning VIII: Tvistlösning..... | 18 |
| KAPITEL I: Syfte och räckvidd | 18 |
| KAPITEL II: Åtgärder för att undvika tvister. | 19 |
| KAPITEL III: Tvistlösningsförfarande | 19 |
| KAPITEL IV: Allmänna bestämmelser | 19 |
| Allmänna bestämmelser..... | 19 |
| Avdelning IX: Öppenhet..... | 19 |
| Avdelning X: Särskilda uppgifter avseende handelsfrågor för de organ som inrättas genom detta avtal | 19 |
| Avdelning XI: Undantag på handelsområdet | 19 |
| DEL V: Slutbestämmelser | 20 |
| Avtalets bilagor och protokoll | 21 |
| 2. Motivering till lagförslaget..... | 21 |
| 3. Ikraftträdande..... | 21 |
| 4. Avtalets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland..... | 22 |
| 5. Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordningen | 22 |
| om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet om upprättandet av en associering mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan | 24 |

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Europeiska gemenskapens Chilepolitik bygger på samarbetsavtalet av den 20 december 1990 mellan Europeiska gemenskapen och Chile och på det ramavtal som ingicks under toppmötet i Florens den 21 juni 1996 för att inleda en politisk dialog om viktiga bilaterala och internationella frågor av gemensamt intresse. I en förklaring från det toppmöte med stats- och regeringscheferna från Europeiska unionen, Latinamerika och Västindien som ägde rum i Rio de Janeiro den 28 juni 1999 bekräftade parterna det önskvärda i att utvidga ramen för förbindelserna mellan Europeiska unionen och länderna inom den latinamerikanska regionala integrationen i syfte att bidra till en strategisk associering mellan de två regionerna.

Förhandlingarna om ett associationsavtal mellan Europeiska gemenskapen och Chile inleddes i november 1999. Efter tio förhandlingsomgångar kunde de slutföras i april 2002. Förhandlingarna resulterade i att rådet (allmänna frågor) den 18 november 2002 antog kommissionens förslag om undertecknande och ingående av ett avtal på gemenskapens vägnar samt om interimstillämpning av avtalet till vissa delar. Associationsavtalet mellan Europeiska gemenskapen och Chile är ett brett avtal med delad behörighet, ett s.k. blandavtal, var bestämmelser hör dels under gemenskapens behörighet, dels under medlemsstaternas behörighet. Detta betyder att också medlemsstaterna är parter av associationsavtalet vid sidan av Europeiska gemenskapen. Associationsavtalet kräver godkännande av såväl Europeiska gemenskapen som medlemsstaterna.

2. Nuläge

2.1. Avtal mellan Europeiska unionen och Chile

Följande avtal har ingåtts mellan Europeiska unionen och Chile: avtal med Chile, förhandlat med stöd av artikel XXVIII i GATT (1969, svensk version inte tillgänglig, gäller

ändring av koncessionslistorna), avtal i form av skriftväxling mellan Europeiska gemenskapen och Republiken Chile om import av äpplen och päron till gemenskapen (1994, svensk version inte tillgänglig), avtal om slutförande av förhandlingar mellan Europeiska gemenskapen och Chile enligt artikel XXIV.6 (1995), ramavtal om samarbete för att förbereda det slutliga mål som utgörs av en associering av politisk och ekonomisk karaktär mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan (1996, ändrat 2001), avtal mellan Europeiska gemenskapen och Republiken Chile om prekursorer och kemiska ämnen som ofta används vid olaglig framställning av narkotika eller psykotropa ämnen (1998), avtal genom skriftväxling mellan Europeiska gemenskapen och Republiken Chile om att till ramavtalet om samarbete lägga ett tilläggsprotokoll om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor (2001), avtal om upprättandet av en associering mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan - Slutakt (2002, det avtal som nu är föremål för ratificering) och avtal om tekniskt och vetenskapligt samarbete mellan Europeiska gemenskapen och Republiken Chile (2003). Rådet har antagit förordning (EG) nr 312/2003 av den 18 februari 2003 om genomförande för gemenskapens del av tullbestämmelserna i avtalet om upprättandet av en associering mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan.

2.2. Den chilenska ekonomin

Den chilenska ekonomin har vuxit i jämn takt och är en av de mest utvecklade ekonomierna i Latinamerika. Den ekonomiska utvecklingen och tillväxten har byggt på öppen handelspolitik och exportutveckling. Den ekonomiska tillväxt som inleddes i mitten av 1980-talet har saktat av något under de senaste åren. År 2002 var tillväxten 3,1 procent.

Koppar, cellulosa och papper, frukt och vin är landets viktigaste exportprodukter. Cirka 40 procent av landets exportinkomster kommer från koppar. Under de senaste åren har regeringen börjat fokusera utvecklandet av högteknologi. Man försöker förbättra den ekonomiska stabiliteten genom mångsidigare exportstruktur. År 2001 uppgick landets totala export till 18,5 miljarder US dollar. Handelsbalansen var positiv, 2,1 miljarder US dollar.

2.3. Europeiska gemenskapens handelsförbindelser med Chile

Europeiska gemenskapen är Chiles viktigaste exportområde. År 2001 gick 26,1 procent av landets export till Europeiska gemenskapen. Frankrike, Italien, Nederländerna, Storbritannien och Tyskland är Chiles viktigaste exportländer inom gemenskapen. Europeiska gemenskapens andel är 18,5 procent av den chilenska importen. Redan under flera års tid har handelsbalansen varit negativ för gemenskapen. Värdet av gemenskapens export till Chile utgjorde 3,7 miljarder euro 2001 och importen uppgick till 5,1 miljarder euro. Den chilenska exporten utgörs huvudsakligen av jordbruksprodukter, kemiska produkter och maskiner. Till Chile importeras mest maskiner och utrustning, transportmaterial och kemiska produkter.

2.4. Finlands handelsförbindelser med Chile

År 2002 exporterade Finland till Chile till ett värde av 115,1 miljoner euro. Tillväxten jämfört med året innan utgjorde 40 miljoner euro. Importen ökade jämfört med året innan med knappt 20 miljoner euro och uppgick till 91,5 miljoner euro. Handelsbalansen var sålunda positiv för Finland. Den finska exporten till Chile dominerades av traditionella exportvaror: maskiner och utrustning samt papper. Åren 1995-1999 utgjorde maskiner och olika slags utrustning 50—60 procent av den totala exporten medan pappersexporten varierade mellan 18—23 procent. Exporten till Chile har särskilt bestått av specialmaskiner och specialutrustning för industrins och olika branschers behov. Handelsbalansen

uppvisar stora fluktuationer på årsbasis, vilket främst beror på de för den finska exporten typiska stora leveranserna av enskilda maskiner och utrustning. Exporten till Chile utgjorde 0,2 procent av Finlands totala export och detsamma gällde importen. De viktigaste importprodukterna är produkter från gruvindustrin, kopparmalm och kopparkoncentrat samt molybden, vilka har utgjort 75-85 procent av importen de senaste åren. Andra viktiga importvaror är vin och frukt.

2.5. Bilateral avtal

Mellan Finland och Chile gäller ett grundavtal om ekonomiskt, industriellt och teknologiskt samarbete (FördrS 4/1994) samt en överenskommelse om främjande av och ömsesidigt skydd för investeringar (FördrS 22-23/1996). Mellan länderna är dessutom ett avtal om visumfrihet (FördrS 26/1961) formellt i kraft. I praktiken följs gemenskapens viseringspolitik.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Associeringsavtalet mellan EU och Chile följer samma modell som de övriga associeringsavtalen, men det är mera heltäckande för handelns del än något annat tidigare avtal. Avtalet erbjuder möjligheter till fördjupade förbindelser på många områden. Avtalet bygger på principerna om respekt för demokrati, de mänskliga rättigheterna och rättsstaten samt främjandet av en hållbar utveckling. Europeiska gemenskapen strävar efter att främja stabiliteten och en positiv ekonomisk och samhällslig utveckling i regionen.

Den gradvisa liberaliseringen av handeln mellan gemenskapen och Chile stärker Egländernas konkurrensställning i förhållande till tredje länder.

Avtalet bygger på den förklaring som antogs vid toppmötet i Rio de Janeiro den 28 juni 1999 av stats- och regeringscheferna i länderna i Latinamerika och Västindien och i Europeiska unionens medlemsstater. I förklaringen konstaterades det önskvärda i att utvidga förbindelserna mellan Europeiska unionen och den latinamerikanska integratio-

nen i syfte att bidra till en strategisk associering mellan de två regionerna.

Avtalets tre huvuddelar utgörs av politisk dialog, samarbete och handel. Dessutom ingår allmänna och institutionella bestämmelser i avtalet. Mellan parterna inleds en regelbunden politisk dialog som syftar till att parterna skall kunna jämka samman sina ståndpunkter och lägga fram gemensamma initiativ. I fråga om samarbetet innehåller avtalet bestämmelser från följande områden: ekonomiskt samarbete, vetenskap, teknik och informationssamhälle, kultur, utbildning och det audiovisuella området, offentlig förvaltning och socialt samarbete. Till det förstärkta ekonomiska samarbetet enligt avtalet hör följande samarbetsområden: främjande av investeringar, samarbete om energi, transport, samarbete inom jordbruk, landsbygd och sanitära och fytosanitära åtgärder, fiskeri, tullar, statistik, miljö, konsumentskydd, uppgiftsskydd, makroekonomisk dialog, immateriella rättigheter, offentlig upphandling, turism och gruvdrift.

Avtalet innehåller gradvis liberalisering av varuhandeln under en övergångsperiod om högst tio år, ett avtal om viner och spritdrycker, ett avtal om sanitära och fytosanitära åtgärder samt bestämmelser om tullområdet, standarder och tekniska föreskrifter för bedömning av överensstämmelse. Handeln med tjänster liberaliseras ömsesidigt i enlighet med artikel V i GATS, dock så att liberaliseringen är mer heltäckande beträffande olika områden. Företagens verksamhetsförutsättningar förbättras för sin del genom bestämmelserna om etableringsrätten, avskaffandet av konkurrenshinder och bestämmelserna om friare kapitalrörelser.

Genom avtalet inrättas ett associeringsråd som övervakar genomförandet av avtalet, en associeringskommitté som svarar för det allmänna genomförandet, särskilda kommittéer som biträder associeringsrådet, en parlamentarisk associeringskommitté som är ett forum för möten och åsiktsutbyten mellan ledamöter av Europaparlamentet och den chilenska nationalkongressen samt en gemensam rådgivande kommitté som hjälper associeringsrådet att främja dialogen mellan olika organisationer i det civila samhället i Europeiska unionen och i Chile.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Chile är en av Finlands mest betydande handelspartner i Latinamerika. Avtalets verkningar på handeln mellan Finland och Chile är förenliga med den finska målsättningen eftersom avtalet erbjuder den finska industrin ännu bättre exportmöjligheter än förut, särskilt i fråga om exporten av maskiner och utrustning till gruvindustrin och skogsindustrin. Avskaffandet av tullar enligt avtalet ger finska exportföretag samma status i förhållande till företag i tredje länder. Vissa viktiga länder har redan frihandelsavtal med Chile. Bättre investeringsvillkor och liberaliseringen av kapitalrörelserna har positiva effekter på finska företag som arbetar i landet eller försöker etablera sig där.

4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Propositionen har inga verkningar i fråga om organisation eller personal. Den nuvarande personalen kommer att kunna sköta de möten med associeringsrådet och associeringskommittén som behövs för att administrera avtalet.

4.3. Miljökonsekvenser

Genom avtalet strävar man efter att bevara och förbättra miljön, förhindra nedsmutsning och försämring av naturtillgångar och ekosystem och främja rationell användning av dem i enlighet med principen om hållbar utveckling. Parterna förbinder sig också att främja utbyte av information och erfarenheter om tillämpning av ren teknik i produktionsprocessen inom gruvindustrin.

4.4. Verkningar för företagen

Utvecklingen inom många av de samarbetsområden som tas upp i avtalet kan få gynnsamma verkningar för företagens verksamhetsvillkor i Chile, även om några omedelbara stora förändringar inte är att vänta i och med att avtalet träder i kraft.

Att tullavgifterna avskaffas när övergångsperioderna går ut förbättrar gemenskapsföretagens exportutsikter i Chile. Tull- och standardiseringssamarbetet kan förväntas lätta formaliteterna och skapa enhetligare praxis. Avtalet avser att förbättra investeringsklimatet i landet och att underlätta kapitalinvesteringar i företag och repatriering av vinster. Genom bättre konkurrensregler och öppna statsbidrag förbättras möjligheterna för affärsverksamhet. Handelshinder kommer också att undanröjas genom tillnärmning av konsumentlagstiftningen.

4.5. Verknningar för olika medborgargrupper ställning

I avtalet betonas likabehandling av arbetstagare som lagligen vistas inom den andra avtalspartens territorium. Parterna kan ta initiativ till ömsesidiga bilaterala avtal om arbetstagarnas villkor och sociala trygghet. En social dialog kommer att föras framför allt om levnads- och arbetsvillkoren bland invandrare, migration, illegal invandring och åtgärder för att främja likabehandling av avtalsparternas medborgare. Parterna förbinder sig att återta sina medborgare som vistas illegalt inom den andra avtalspartens territorium. När avtalet har trätt i kraft kan parterna förhandla fram och sinsemellan sluta bilaterala avtal som reglerar parternas skyldighet att återta också medborgare i tredje länder.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Beredningen i Europeiska unionen

Mellan Europeiska unionen och Chile gäller för närvarande ett ramavtal om samarbete som ingicks i Bryssel i juni 1996 och som senare ändrats genom protokoll. Avtalet utgör ett underlag för associeringsavtalet. Rådet gav kommissionen förhandlingsriktlinjer i september 1999 och kommissionen inledde förhandlingarna i november samma år. Sammanlagt genomfördes tio förhandlingsomgångar. Förhandlingarna slutfördes vid det andra toppmötet med EU och Latinamerika i Madrid i maj 2002. Avtalet paraferades den 10 juni 2002 och undertecknades den 18

november 2002. Den chilenska kongressen ratificerade avtalet den 14 januari 2003.

5.2. Beredningen i Finland

Statsrådets utredningar E 17/1999 vp och E 42/2001 vp om kommissionens framställningar om associeringsavtal mellan EG och dess medlemsstater, å ena sidan, och Mercosur-länderna respektive Chile, å andra sidan, har ingivits till riksdagen. Republikens president beviljade fullmakter för ett undertecknande av avtalet den 8 november 2002. Finland undertecknade avtalet tillsammans med Europeiska gemenskapen och de övriga medlemsstaterna den 18 november 2002.

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag i utrikesministeriet. Avtalet har varit på remiss i handels- och industriministeriet, kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet, undervisningsministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, tullstyrelsen, arbetsministeriet, finansministeriet, miljöministeriet och Ålands landskapsstyrelse. I finansministeriets utlåtande anfördes de allmänna principerna för när en bestämmelse skall anses höra till området för lagstiftningen enligt grundlagsutskottets praxis. Dessutom påpekas det att bestämmelserna i avtalsutkastet om skatter och tullar, bank- och värdepapperstjänster samt kapitalets och betalningars rörlighet hör till finansministeriets verksamhetsområde medan bestämmelserna om försäkringstjänster hör till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Artikel 77 om indirekta skatter konstateras höra till gemenskapens behörighet och lagstiftning. Bestämmelserna om tolkningen av avtalet som hör samman med artikel 196 om direkta skatter anses inte höra till den nationella behörigheten eller lagstiftningen. Det anses att avtalsutkastets bestämmelser om tullfrågor inte har förpliktande innehåll, men i dem hänvisas det till sådana protokoll om administrativt samarbete på tullområdet som fogats till avtal. I dessa protokoll ingår bestämmelser som hör samman med överlämnande av tullförvaltningsinformation, bl.a. personuppgifter, vilket omfattas av den nationella behörigheten och lagstiftningen. Finansiella tjänster och betalningar anses höra

till gemenskapens behörighet och lagstiftning.

Undervisningsministeriet har meddelat att det inte har något att anmärka i fråga om de artiklar som hör till ministeriets verksamhetsområde. Samtidigt konstateras det att artiklarna 150 och 151 om utbildning och kultur i EG-fördraget uppmanar gemenskapen och medlemsstaterna att främja samarbete med tredje länder, vilket Finland har understött. I sitt utlåtande uppmärksammar undervisningsministeriet också språket i avtalets artikel 39. Denna anmärkning har beaktats i

den slutliga versionen. Ålands landskapsstyrelse har konstaterat att det i avtalstexten inte ser ut att finnas några sådana punkter som skulle vara oförenliga med protokoll 2 om Åland i avtalet om Finlands anslutning till Europeiska unionen. Landskapsstyrelsen anser att det inte behövs någon hänvisning till detta protokoll i avtalet. Ålands särställning skall dock uppmärksammas vid en eventuell utvidgning av avtalet. I enlighet med förfarandet för sättande i kraft av internationella fördrag förutsätter avtalet samtycke av Ålands lagting.

DETALJMOTIVERING

1. Avtalets innehåll

I inledningen hänvisas det till de traditionella banden mellan parterna och till det gemensamma kulturarv som förenar dem samt till de demokratiska principer och grundläggande mänskliga rättigheter som formuleras i Förenta Nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. I inledningen hänvisas det också till principen om gott styre och rättstatsprincipen samt till behovet av att, med beaktande av principen för hållbar utveckling och de krav som skyddet för miljön ställer, främja ekonomiska och sociala framsteg.

DEL I ALLMÄNNA OCH INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

Avdelning I: Avtalets art och räckvidd

Artikel 1. I artikeln räknas de gemensamma principerna upp, som utgör väsentliga beståndsdelar av avtalet. Dessa principer är respekten för de demokratiska principerna och de grundläggande mänskliga rättigheterna, som dessa formuleras i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, samt respekten för rättsstatsprincipen.

Artikel 2. Genom avtalet upprättas en politisk och ekonomisk association mellan parterna. I artikeln räknas de områden upp som avtalet särskilt täcker, dvs. områdena politik, handel, ekonomi och finans, vetenskap, teknik, sociala frågor, kultur och samarbete. Avtalet kan även utvidgas till att omfatta andra områden som parterna kommer överens om. I enlighet med de angivna målen innehåller avtalet bestämmelser om förstärkning av den politiska dialogen, stärkande av samarbetet, uppgradering av parternas deltagande i den andra partens ramprogram samt utvidgning och diversifiering av parternas bilaterala handelsförbindelser i enlighet med WTO:s bestämmelser och del IV i avtalet.

Avdelning II: Institutionell ram

Artikel 3. Enligt artikeln inrättas ett associeringsråd på ministernivå för att övervaka

genomförandet av avtalet. Associeringsrådet sammanträder med minst två års mellanrum. Det prövar alla frågor av betydelse som uppkommer inom ramen för avtalet och alla andra bilaterala, multilaterala eller internationella frågor av gemensamt intresse. Parterna kan inge förslag och rekommendationer till associeringsrådet.

Artikel 4. I artikeln ingår bestämmelser om associeringsrådets sammansättning och arbetsordning. Associeringsrådet består av ordföranden i Europeiska unionens råd, det tillträdande ordförandelandet, andra ledamöter för Europeiska unionens råd eller företrädare för dessa, ledamöter av Europeiska kommissionen och Chiles utrikesminister. Samtliga EU-stater har sålunda möjlighet att vara företrädare i associeringsrådet. Enligt arbetsordningen skall ordförandeskapet innehas växelvis av en ledamot av Europeiska unionens råd och Chiles utrikesminister.

Artikel 5. I enlighet med principen om delad behörighet har associeringsrådets befogenhet att fatta beslut begränsats till de fall som föreskrivs i avtalet. Besluten är bindande för parterna, men associeringsrådet får även utfärda rekommendationer. Associeringsrådets beslut och rekommendationer skall antas i samförstånd mellan parterna.

Artikel 6. Associeringskommittén är ett organ som biträder associeringsrådet. Associeringskommittén skall vara ansvarig för genomförandet av avtalet. Associeringskommittén skall ha befogenhet att fatta beslut i de fall som föreskrivs i avtalet eller när sådan befogenhet delegeras till kommittén av associeringsrådet. I sådana fall skall associeringskommittén fatta sina beslut på samma sätt som associeringsrådet i enlighet med artikel 5. Associeringskommittén sammanträder i regel en gång om året.

Artikel 7. Associeringsrådet får också inrätta särskilda kommittéer som biträdande organ.

Artikel 8. Parterna för den politiska dialogen mellan sig inom den ram som anges i del II.

Artiklarna 9—10. En parlamentarisk associeringskommitté inrättas. Den består av ledamöter av Europaparlamentet och den chi-

lenska nationalkongressen och skall utgöra ett forum för möten och åsiktsutbyte. Parlamentariska associeringskommittén får utfärda rekommendationer till associeringsrådet. Med stöd av artikel 10 inrättas en gemensam rådgivande kommitté som består av ett lika stort antal ledamöter av Europeiska unionens ekonomiska och sociala kommitté och Chiles motsvarande organ för ekonomiska och sociala frågor.

Artikel 11. Parterna främjar regelbundna möten mellan företrädare för Europeiska unionen och det civila samhället i Chile.

DEL II: POLITISK DIALOG

Artiklarna 12—14. I artiklarna behandlas den politiska dialogens mål och mekanismer. Dialogens viktigaste mål är att främja och försvara demokratiska värderingar. Inom det utrikes- och säkerhetspolitiska området samordnar parterna sina ståndpunkter och tar gemensamma initiativ på internationella forum.

Artikel 15. Parterna bedriver samarbete mot terrorism i enlighet med internationella regler och sina respektive lagar.

DEL III: SAMARBETE

Artikel 16. Samarbetets allmänna mål är att stärka den institutionella kapaciteten i syfte att stödja demokratin, rättsstaten och respekten för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt att främja social utveckling.

Avdelning I: Ekonomiskt samarbete

Artikel 17. I artikeln beskrivs de viktiga målen för det industriella samarbetet, dvs. att öka kontakterna mellan parternas ekonomiska aktörer, främja dialog och erfarenhetsutbyte, främja projekt för industriellt samarbete och stärka innovation, diversifiering, modernisering, utveckling och produktkvalitet i företaget.

Artikel 18. I artikeln behandlas målen för samarbetet om standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse.

Artikel 19. Samarbetet om små och medel-

stora företag omfattar bl.a. tekniskt stöd, gemensamma informationsnätverk och underlättande av tillgång till finansiering.

Artikel 20. Inom samarbetet om tjänster främjar och intensifierar parterna samarbetet mellan sig inom ramen för WTO:s GATS och sina respektive behörighetsområden.

Artikel 21. Samarbetet syftar till att verka för ett stabilt klimat för ömsesidiga investeringar.

Artikel 22. Syftet med samarbetet om energi är att befästa parternas ekonomiska förbindelser på de områden som anges i artikeln, bl.a. med hjälp av informationsutbyte, tekniköverföring, studier och analyser och projekt inom branschen.

Artikel 23. Genom avtalet inriktas samarbetet på att utveckla Chiles transportsystem samt förbättra tillträdet till marknaden genom finslipning av handhavandet av transporter och genom främjande av driftsstandarder. Samarbetet omfattar bl.a. utbyte av information om parternas transportpolitik, inbegripet samarbetsprojekt om centra för kollektivtrafik i städer.

Artikel 24. I samarbetet stimuleras jordbrukspolitiska åtgärder som syftar till ett hållbart jordbruk och en hållbar utveckling. Samarbetet inriktas på infrastruktur och tekniköverföring som hör samman med sanitära och fytosanitära åtgärder och projekt om livsmedelskvalitet samt på stärkande av kontrollsystem.

Artikel 25. Parterna förbinder sig att utveckla ett närmare ekonomiskt och tekniskt samarbete som eventuellt kan leda till avtal om fiskeri på öppet hav.

Artikel 26. Parterna främjar samarbete mellan sina tullmyndigheter, särskilt i syfte att sörja för förenkling av tullförfarandena. Parterna tillhandahåller ömsesidigt bistånd i enlighet med det till ramavtalet om samarbete mellan Europeiska gemenskapen och Chile fogade protokollet av den 13 juni 2001 om ömsesidigt bistånd mellan myndigheter i tullfrågor.

Artikel 27. Samarbetet inriktas på homologering av parternas statistikmetoder och på vetenskapliga och tekniska utbyten mellan statistikinstitutioner.

Artikel 28. Målet för samarbetet om miljön är att främja bevarande och förbättring av

miljön, förhindrande av kontaminering och förstöring av naturresurser och ekosystem samt rationell användning av naturresurser i syfte att nå en hållbar utveckling.

Artikel 29. Parterna strävar efter att göra sina konsumentskyddsprogram kompatibla i syfte att undvika handelshinder. Samarbetet omfattar bl.a. åtgärder för att göra konsumentskyddslagstiftningarna mer kompatibla och upprättande av system för ömsesidig information om farliga produkter.

Artikel 30. Parterna samarbetar för att förbättra skyddet för personuppgifter och undvika hinder för handel som kräver överföring av personuppgifter.

Artikel 31. Parterna främjar utbyte av information om och erfarenheter av samordning av den makroekonomiska politiken inom ramen för regional integration. I artikeln räknas de områden upp där parterna försöker fördjupa dialogen mellan sina myndigheter.

Artikel 32. Parterna samarbetar i frågor som gäller bl.a. praxis, främjande, harmonisering och skydd av immateriella rättigheter.

Artikel 33. Samarbetet inriktas på att det skall kunna ges tekniskt stöd i frågor som har samband med offentlig upphandling, särskilt på kommunal nivå.

Artikel 34. Parterna främjar samarbete om utveckling av turism med de fokuseringar som anges i artikeln.

Artikel 35. Parterna främjar samarbete om gruvdrift, huvudsakligen inom ramen för avtal som syftar till att främja utbyte av information om och erfarenheter av användning av ren teknik i gruvproduktionsprocesser.

Avdelning II: Vetenskap, teknik och informationssamhälle

Artikel 36. I artikeln fastställs målen för det vetenskapliga och det tekniska samarbetet och formerna för samarbetet räknas upp. Särskilt betonas uppbyggnad av den mänskliga potentialen som den varaktiga grunden för hög vetenskaplig och teknisk kvalitet och skapandet av permanenta förbindelser.

Artikel 37. I artikeln fastställs de frågor som samarbetet om informationssamhälle, informationsteknik och telekommunikation särskilt skall inriktas på.

Avdelning III: Kultur, utbildning och det audiovisuella området

Artikel 38. Parterna stöder utbildningen på olika nivåer och livslångt lärande, varvid man särskilt skall uppmärksamma socialt utsatta grupper. Särskild uppmärksamhet ägnas permanenta band mellan specialiserade organ hos parterna.

Artikel 39. Parterna är överens om att främja samarbetet på det audiovisuella området genom utbildningsprogram.

Artikel 40. Informationsutbyte och kulturellt samarbete förstärks med beaktande av de starka kulturella banden mellan parterna. Särskild uppmärksamhet ägnas åt att främja gemensam verksamhet på olika områden, bl.a. press, film och television, och åt att främja program för ungdomsutbyten.

Avdelning IV: Offentlig förvaltning och interinstitutionellt arbete

Artikel 41—42. Samarbetet som gäller offentlig förvaltning och institutioner strävar efter att modernisera och centralisera den offentliga förvaltningen. I artiklarna räknas olika program upp som kan ingå i samarbetet. I artiklarna anges också de åtgärder som används för att genomföra samarbetet. Målet är ett intensifierat samarbete mellan lämpliga organ. I artikeln räknas de områden upp som samarbetet kan omfatta.

Avdelning V: Socialt samarbete

Artikel 43. Parterna är överens om att deltagande av arbetsmarknadens parter skall eftersträvas vad beträffar integrering i samhället. Särskild hänsyn skall tas till behovet av att undvika diskriminerande behandling av medborgare som är lagligen bosatta inom den andra partens territorium.

Artikel 44. Parterna erkänner betydelsen av social utveckling som måste gå hand i hand med den ekonomiska utvecklingen. De prioriterar skapande av sysselsättning och respekt för grundläggande sociala rättigheter, särskilt genom att främja tillämpningen av lämpliga ILO-konventioner.

Artikel 45. Samarbetet bidrar till att stärka politik och program som syftar till att trygga

ett rättvist deltagande av män och kvinnor på alla livets områden. Samarbetet bidrar till att underlätta kvinnors tillgång till de resurser som krävs för att de till fullo skall kunna utöva sina grundläggande rättigheter.

Avdelning VI: Andra samarbetsområden

Artikel 46. Gemenskapen och Chile samarbetar för att förhindra och kontrollera olaglig invandring. Medlemsstaterna och Chile går med på att återta sina medborgare som olagligen befinner sig på den andra partens territorium. Parterna beviljar sina medborgare lämpliga identitetshandlingar för dessa ändamål. Parterna är överens om att på begäran ingå ett avtal mellan Chile och gemenskapen om reglering av återtagandeskyldigheterna, även skyldigheten att återta andra länders medborgare och statslösa personer. I avvaktan på detta samtycker Chile till att ingå motsvarande bilaterala avtal med enskilda medlemsstater.

Artikel 47. Parterna förbinder sig att samordna och förstärka sina ansträngningar för att förhindra och minska olaglig tillverkning av, handel med och konsumtion av narkotika samt tvättning av pengar från narkotikahandel och bekämpa den organiserade brottslighet som hör samman med detta.

Avdelning VII: Allmänna bestämmelser

Artikel 48. Parterna erkänner det civila samhällets (samhälleliga samtalspartners och icke-statliga organisationers) kompletterande roll i och potentiella bidrag till samarbetsprocessen. Det civila samhällets aktörer kan därför inom ramen för bestämmelserna hållas underrättade om och delta i samråd om strategipolitiken och samarbetsstrategierna.

Artikel 49—50. Parterna utnyttjar alla befintliga samarbetsinstrument för att främja åtgärder för utveckling av ett regionalt samarbete och regional integration mellan parterna och Mercosur. Parterna intensifierar också samarbetet i fråga om regional utveckling och planering av markanvändning. Samarbetet får också tillämpas för biregionalt samarbete.

Artikel 51. Parterna utesluter inte på förhand någon möjlighet till samarbete. Möjlig-

heterna till samarbete kan undersökas i associeringskommittén.

Artikel 52. Samarbetet mellan parterna bör bidra till uppnåendet av de allmänna målen inom ramen för del III genom att identifiera och utveckla nyskapande samarbetsprogram.

Artikel 53. I artikeln om resurser förbinder sig parterna att tillhandahålla lämpliga resurser för att uppnå avtalets mål för samarbetet. Parterna vidtar lämpliga åtgärder för att främja och underlätta Europeiska investeringsbankens verksamhet i Chile i enlighet med dess egna förfaranden och finansieringskriterier.

Artikel 54. I artikeln specificeras de särskilda uppgifter som tilldelats associeringskommittén i del III.

DEL IV: HANDEL OCH HANDELSRELATERADE FRÅGOR

Avdelning I: Allmänna bestämmelser

Artikel 55. Målen för del IV är en gradvis och ömsesidig liberalisering av handeln med varor, i överensstämmelse med artikel XXIV i GATT 1994, underlättande av handeln med varor, en ömsesidig liberalisering av handeln med tjänster, i överensstämmelse med artikel V i Allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS), förbättrade rambetingelser för investeringar, liberalisering av löpande betalningar och kapitalrörelser, ett öppnande av marknaden för offentlig upphandling, ett fullgott och effektivt skydd för immateriella rättigheter samt inrättande av en mekanism för samarbetet på konkurrensområdet och en tvistlösningsmekanism.

Artikel 56. Avtalet hindrar inte att parterna upprätthåller eller upprättar tullunioner, frihandelsområden eller andra arrangemang med tredje länder. På begäran håller parterna samråd inom associeringskommittén om frågor som hör till denna artikel.

Avdelning II: Fri rörlighet för varor

Artikel 57. Parterna liberaliserar handeln med varor gradvis och ömsesidigt i enlighet med bestämmelserna i avtalet och i överensstämmelse med artikel XXIV i GATT 1994.

KAPITEL I: Avskaffande av tullar

Avsnitt 1: Allmänna bestämmelser

Artikel 58. Bestämmelserna i detta avsnitt om avskaffande av importtullar gäller för produkter som har sitt ursprung i en part och exporteras till den andra parten. För detta kapitel syften avses med produkter "som har sitt ursprung" (eller produkter "med ursprung") sådana produkter som uppfyller ursprungsreglerna i bilaga III. Kapitlets bestämmelser om avskaffande av exporttullar gäller för alla varor som exporteras från en part till den andra parten.

Artikel 59. Med tullar avses varje form av tull eller annan påлага som påförs i samband med import eller export av en vara — inbegripet varje form av extraskatt eller annan extrapåлага i samband med sådan import eller export — med undantag av interna skatter och andra interna pålagor i överensstämmelse med artikel 77, antidumpnings- och utjämningstullar i överensstämmelse med artikel 78 och avgifter och andra pålagor i överensstämmelse med artikel 63.

Artikel 60. Importtullarna avskaffas i enlighet med bestämmelserna i artiklarna 64—72. Exporttullarna avskaffas vid ikraftträdandet av avtalet. För varje produkt specificeras bastullen i parternas respektive förteckningar avseende avskaffande av tullar, i bilagorna I och II. Om en part sänker mest-gynnad-nationstullsatsen efter det att avtalet har trätt i kraft men innan övergångsperioden löpt ut, skall den partens förteckning avseende avskaffande av tullar gälla de sänkta satserna. Parterna är beredda att sänka sina tullar i snabbare takt än vad som anges i artiklarna 64—72 och på annat sätt förbättra tillträdesvillkoren, när situationen medger detta. Ett beslut av associeringsrådet ersätter de i artiklarna 65—72 angivna villkoren.

Artikel 61. När avtalet har trätt i kraft införs inga nya tullar i handeln mellan parterna och inga redan gällande tullar höjs.

Artikel 62. I handeln mellan parterna klassificeras varorna enligt respektive tulltaxenomenklaturer i överensstämmelse med systemet för harmoniserad varubeskrivning och kodifiering (HS-systemet).

Artikel 63. De avgifter och pålagor som av-

ses i artikel 59 skall till sitt belopp vara begränsade till den ungefärliga kostnaden för tillhandahållna tjänster och får inte utgöra ett indirekt skydd för inhemska produkter eller en beskattning av import eller export.

Avsnitt 2: Avskaffande av tullar

Underavsnitt 2.1: Industriprodukter

Artikel 64. Detta underavsnitt gäller de produkter enligt kapitlen 25—97 i HS som inte omfattas av definitionen av jordbruksprodukter och bearbetade jordbruksprodukter i artikel 70.

Artikel 65. Tullarna på import till gemenskapen av sådana industriprodukter med ursprung i Chile som förtecknas i kategori "Year 0" i bilaga I avskaffas senast vid ikraftträdandet av avtalet och motsvarande industriprodukter i kategori "Year 3" i bilaga I avskaffas gradvis så att de är helt borta den 1 januari 2006.

Artikel 66. Tullarna på import till Chile av sådana industriprodukter med ursprung i gemenskapen som förtecknas i kategori "Year 0" i bilaga II avskaffas senast vid ikraftträdandet av avtalet och motsvarande industriprodukter i kategori "Year 5" och "Year 7" i bilaga II avskaffas gradvis så att de är helt borta den 1 januari 2008 respektive den 1 januari 2010.

Underavsnitt 2.2: Fisk och fiskeriprodukter

Artiklarna 67—69. I artiklarna anges fisk och fiskprodukter som avtalet tillämpas på samt tidsplaner och principer för tillämpningen av tullkvoter.

Underavsnitt 2.3: Jordbruksprodukter och bearbetade jordbruksprodukter

Artikel 70. Detta underavsnitt gäller de jordbruksprodukter och bearbetade produkter som omfattas av bilaga I till WTO:s avtal om jordbruk.

Artikel 71. Tullarna på import till gemenskapen av sådana jordbruksprodukter och bearbetade produkter med ursprung i Chile som förtecknas i kategori "Year 0", "Year 4", "Year 7" och "Year 10" i bilaga I avskaffas

så att tullarna är helt avskaffade vid ikraftträdandet av avtalet, den 1 januari 2007, den 1 januari 2010 respektive den 1 januari 2013. I artikeln redogörs det dessutom för det förfarande som skall iaktas i fråga om produkter som är förtecknade vid kategoriuppgifterna "EP", "SP", "R", "TQ" och "PN" i bilaga I.

Artikel 72. Tullarna på import till Chile av sådana jordbruksprodukter och bearbetade produkter med ursprung i gemenskapen som förtecknas i kategori "Year 0", "Year 5", och "Year 10" i bilaga II avskaffas så att tullarna är helt avskaffade vid ikraftträdandet av avtalet, den 1 januari 2008, respektive den 1 januari 2013. På import till Chile av vissa produkter som förtecknas vid kategoriuppgiften "TQ" i bilaga II tillämpas, från och med ikraftträdandet av avtalet, tullkvoter i enlighet med de villkor som anges i bilaga II.

Artikel 73. Nödfallsklausulen rörande jordbruksprodukter och bearbetade jordbruksprodukter anger de villkor och förfaranden som kan tillämpas i situationer där en produkt med ursprung i en part importeras till den andra parten på ett sådant sätt att detta vållar eller riskerar att vålla allvarlig skada eller störningar på partens marknader för likadana eller direkt konkurrerande produkter.

Artikel 74. Under det tredje året efter ikraftträdandet av avtalet gör parterna en bedömning av handeln med jordbruksprodukter och bearbetade jordbruksprodukter och undersöker produkt för produkt möjligheterna att bevilja varandra ytterligare medgivanden.

KAPITEL II: Icke-tariffära åtgärder

Avsnitt 1: Allmänna bestämmelser

Artikel 75. Bestämmelserna i kapitlet gäller för handeln med varor parterna emellan.

Artikel 76. Alla kvantitativa restriktioner i handeln parterna emellan avskaffas vid ikraftträdandet av avtalet och inga nya sådana åtgärder införs.

Artikel 77. I artikeln anges principerna för nationell behandling i fråga om intern beskattning och interna regleringar. Bestämmelserna i denna artikel gäller inte lagar och andra författningar, förfaranden och praxis rörande offentlig upphandling, vilken endast

skall omfattas av bestämmelserna i avdelning IV i denna del.

Avsnitt 2: Antidumpnings- och utjämningsåtgärder

Artikel 78. Om en part fastställer att dumpning eller utjämningsbar subventionering äger rum inom ramen för handeln med den andra parten, får den vidta lämpliga åtgärder i enlighet med GATT 1994 och WTO-avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder.

Avsnitt 3: Tullfrågor och därmed sammanhängande frågor

Artikel 79. Parterna förbinder sig att samarbeta och utbyta information, att tillämpa tullregler och tullförfaranden som de kommit överens om, att förenkla kraven och formaliteterna i fråga om frigörande och klarering av varor, att samordna tullen och andra kontrollorgan samt att samarbeta om frågor som rör deras ursprungsregler och tullförfaranden och om alla frågor som rör tullvärdeberäkning.

Artikel 80. Reglerna för tullvärdeberäkning följer WTO-avtalet om tillämpning av artikel VII i GATT 1994 utom i fråga om vissa undantag som räknas upp i artikeln.

Artikel 81. Genom avtalet inrättas en särskild kommitté för tullsamarbete och ursprungsregler. Kommittén rapporterar till associeringskommittén.

Artikel 82. Parterna är överens om att administrativt samarbete är av största vikt för tillämpningen av förmånsbehandling. Vardera parten får tillfälligt avbryta tillämpningen av sådana förmåner som beviljas inom ramen för denna avdelning, om den fastställer att den andra parten systematiskt underlåtit att tillhandahålla administrativt bistånd. I artikeln specificeras dessa situationer och anges hur man skall förfara.

Avsnitt 4: Standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse

Artiklarna 83—88. Målet inom ramen för

detta avsnitt är att underlätta och öka handeln med varor genom att undanröja och förebygga onödiga handelshinder. I artiklarna fastställs också räckvidd och omfattning samt anges att definitionerna i bilaga I till avtalet om tekniska handelshinder och WTO-kommitténs beslut skall gälla för avsnittets syften. Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt avtalet om tekniska handelshinder och sin vilja att genomföra detta till fullo. I artiklarna uppräknas särskilda åtgärder som vidtas med stöd av avtalet.

I syfte att uppnå de mål som anges i avsnittet inrättar parterna en kommitté för standarder, tekniska föreskrifter och bedömning av överensstämmelse. Kommitténs behörighet och uppgifter anges i artikel 88.

Avsnitt 5: Sanitära och fytosanitära åtgärder

Artikel 89. Avsnittets mål är att på området sanitär och fytosanitär lagstiftning underlätta handeln parterna emellan samtidigt som människors, djurs och växters hälsa skyddas. Parterna strävar efter att nå målen genom att tillämpa avtalet i bilaga IV. Genom avtalet inrättas en gemensam förvaltningskommitté för sanitära och fytosanitära frågor.

Avsnitt 6: Vin och sprit

Artikel 90. Avtalet om handel med vin och avtalet om handel med spritdrycker och aromatiserade drycker finns i bilaga V respektive bilaga VI.

KAPITEL III: Undantag

Artiklarna 91—93. I den allmänna undantagsklausulen anges vilka åtgärder som parterna får tillämpa under förutsättning att de inte är diskriminerande eller förtäckta inskränkningar av handeln. I skyddsklausulen fastställs hur bestämmelserna i artikel XIX i GATT 1994 och WTO-avtalet om skyddsåtgärder tillämpas mellan parterna. Bristklausulen behandlar otillräckligt utbud och anger vilka åtgärder parterna kan vidta i sådana situationer.

Avdelning III: Tjänstehandel och etablering

Artikel 94. Parterna strävar efter att ömsesidigt liberalisera handeln med tjänster i enlighet med bestämmelserna i denna avdelning och i överensstämmelse med artikel V i GATS. Bestämmelserna i kapitel III syftar till förbättrade rambetingelser för investeringar, särskilt de etableringsvillkor som parterna tillämpar sinsemellan, på grundval av principen om icke-diskriminering.

KAPITEL I: Tjänster

Avsnitt 1: Allmänna bestämmelser

Artiklarna 95—96. I artiklarna behandlas de sätt att leverera tjänster som ingår i den handel med tjänster som kapitlet avser. Det anges också inom vilka tjänstesektorer kapitlet är tillämpligt och vad de olika definitionerna i kapitlet betyder.

Artiklarna 97—98. I artikel 98 anges principerna för nationell behandling. Med hjälp av de nämnda leveranssätten beviljar parterna den andra partens tjänster och tjänsteleverantörer en behandling som inte är mindre gynnsam än den som anges i bindingslistorna för särskilda åtaganden i artikel 99. I artikeln räknas sådana åtgärder upp som parterna inte får ha i kraft eller använda på tjänstesektorer där parterna har åtaganden som gäller marknadstillträde.

Artikel 99. I artikeln behandlas parternas särskilda åtaganden enligt artiklarna 97 och 98, vilka anges i bindingslistorna i bilaga VII.

Artiklarna 100—101. Tre år efter avtalets ikraftträdande ser parterna över detta kapitel i syfte att fördjupa liberaliseringen av tjänstehandeln. Efter översynen undersöker associationskommittén vart tredje år hur kapitlet tillämpas. Två år efter avtalets ikraftträdande ser parterna över reglerna för fysiska persons rörlighet.

Artikel 102. Artikeln gäller inhemska regleringar och den tar upp villkor och förfaranden för licensiering och certifiering för att förhindra att de blir onödiga handelshinder eller begränsar tillhandahållandet av tjänster.

Artiklarna 103—105. I artiklarna behandlas principen om ömsesidigt erkännande, elektronisk handel och öppenhet.

Avsnitt 2: Internationell sjötransport

Artiklarna 106—108. I artiklarna behandlas räckvidden av bestämmelserna om sjötransport, betydelsen av de definitioner som används i avsnittet och principerna för marknadstillträde och nationell behandling.

Avsnitt 3: Telekommunikationstjänster

Artiklarna 109—111. I artiklarna förklaras de definitioner som används i avsnittet, regleringsmyndighetens verksamhet och reglerna om licenser för tillhandahållande av tjänster.

Artikel 112. I artikeln förklaras vad som avses med "betydande leverantör". Lämpliga åtgärder bör finnas för att förhindra att betydande leverantörer begränsar konkurrensen. I artikeln anges tillvägagångssätten för konkurrensbegränsning.

Artiklarna 113—115. Artiklarna gäller sammankoppling av allmänna telenät eller teltjänster så att de som använder en leverantörs tjänster kan kommunicera med användare av en annan leverantörs tjänster, villkor och förfaranden för samtrafik när resurserna är knappa, t.ex. frekvenser, nummer och ledningsrätter. Varje part har rätt att definiera vilken skyldighet att tillhandahålla samhälls-omfattande tjänster som den önskar upprätthålla.

KAPITEL II: Finansiella tjänster

Artiklarna 116—117. I artikeln anges hur de finansiella tjänster som hör samman med handeln med finansiella tjänster tillhandahålls och kapitlets räckvidd samt förklaras de definitioner som används i kapitlet.

Artikel 118. I artikeln behandlas marknadstillträde och åtgärder som parterna inte får använda på tjänstesektorer där åtaganden om marknadstillträde har gjorts.

Artiklarna 119—120. I artiklarna behandlas nationell behandling och parternas särskilda åtaganden i bindingslistorna i bilaga

VIII som upprättats enligt artiklarna 118 och 119.

Artikel 121. En part tillåter att den andra parten tillhandahåller nya finansiella tjänster på dess territorium i enlighet med bindingslistan. Parterna får fastställa rättsliga former för tillhandahållandet av finansiella tjänster och kräva tillstånd för tillhandahållandet.

Artikel 122. En part tillåter leverantörer av finansiella tjänster från den andra parten att i bearbetningssyfte överföra uppgifter i elektronisk form. Vid överföringen av personuppgifter skall en leverantör av finansiella tjänster följa lagstiftningen hos den part från vars territorium uppgifterna överförs.

Artikel 123. I artikeln anges villkoren för information som gäller regleringar. Den andra parten skall ges möjlighet att på förhand framföra synpunkter på åtgärden.

Artikel 124. En part är inte skyldig att lämna konfidentiella uppgifter vars utlämnande kunde hindra rättstillämpningen eller äventyra enskilda, offentliga eller privata, företags kommersiella intressen eller uppgifter som rör ekonomiska angelägenheter eller konton tillhörande enskilda kunder.

Artiklarna 125—126. I artiklarna räknas de åtgärder upp som kan tas i bruk eller vidmakthållas av försiktighetsskäl. En part kan erkänna de åtgärder för att säkerställa integriteten och stabiliteten som vidtagits av den andra parten.

Artikel 127. En särskild kommitté för finansiella tjänster upprättas. I artikeln räknas kommitténs uppgifter upp liksom också frågor som hör samman med förfarandet.

Artikel 128. En part får begära samråd med den andra parten i alla frågor som kan uppkomma inom ramen för detta kapitel.

Artikel 129. I artikeln ingår särskilda bestämmelser om tvistlösning.

KAPITEL III: Etablering

Artiklarna 130—134. I artikeln behandlas räckvidd, definitioner som gäller etablering, nationell behandling och parternas regleringsrätt. Parterna bekräftar, när det gäller detta kapitel, sina rättigheter och skyldigheter enligt bilaterala och multilaterala avtal som de är parter i.

KAPITEL IV: Undantag

Artikel 135. Under förutsättning att åtgärderna inte tillämpas på ett sätt som innebär godtycklig eller oberättigad diskriminering eller en förtäckt inskränkning i fråga om etablering, skall inget i denna avdelning tolkas som ett hinder för någon av parterna att anta eller genomföra åtgärder som är nödvändiga för att skydda den allmänna moralen eller för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, som är nödvändiga för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa, som avser bevarandet av uttömliga naturtillgångar eller som är nödvändiga för att skydda nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde.

Bestämmelserna i denna avdelning gäller inte för parternas socialförsäkringssystem eller för sådan verksamhet på en parts territorium som, ens tillfälligt, har anknytning till myndighetsutövning. Bestämmelserna i denna avdelning hindrar inte en part från att tillämpa sina lagar och bestämmelser rörande fysiska personers inresa, vistelse, arbete och arbetsförhållanden och etablering.

Avdelning IV: Offentlig upphandling

Artikel 136. Parterna sörjer för ett effektivt och ömsesidigt öppnande av sina marknader för offentlig upphandling.

Artiklarna 137—140. I artiklarna ingår räckvidd och omfattning, definitioner, nationell behandling och icke-diskriminering samt förbud mot motkrav och nationella förmåner.

Artikel 141. En upphandlande enhet får inte dela upp upphandlingen eller använda någon annan metod för värdering av kontraktet i avsikt att kringgå bestämmelserna i denna avdelning.

Artikel 142. Artikelns behandlar den öppenhet som skall gälla lagar och andra författningar, rättsliga avgöranden m.m. om offentlig upphandling.

Artiklarna 143—145. I artiklarna behandlas olika upphandlingsförfaranden.

Artikel 146. I artikeln behandlas kvalificeringen av leverantörer och permanenta förteckningar över dem.

Artikel 147. De upphandlande enheterna

sörjer för effektiv spridning av information om kontraktsmöjligheter i samband med offentlig upphandling. Den information som skall ingå i ett meddelande om upphandling räknas upp.

Artiklarna 148—150. I artiklarna behandlas anbudsunderlag, tekniska specifikationer och tidsfrister.

Artikel 151. En part kan besluta att dess upphandlande enheter skall föra förhandlingar. Förhandlingar skall i första hand användas för att klarlägga anbudens förtjänster och brister.

Artiklarna 152—154. I artiklarna behandlas inlämnande, mottagande och öppnande av anbud, tilldelning av kontrakt och information om tilldelningen av kontrakt.

Artikel 155. De upphandlande enheterna skall opartiskt och utan dröjsmål handlägga alla klagomål från leverantörer om att denna avdelning har överträtts.

Artikel 156. Parterna strävar efter att i möjligaste mån använda elektroniska kommunikationsmedel för att möjliggöra en effektiv spridning av upplysningar om offentlig upphandling, särskilt om möjligheterna till anbudsgivning.

Artikel 157. Artikelns tar upp tekniskt stöd och utbildningsprogram som gäller systemen för offentlig upphandling och statistik på området.

Artikel 158. I denna artikel åläggs parterna att på begäran överlämna statistik över sin offentliga upphandling.

Artikel 159. Tillämpningsområdet för avdelningen får ändras på de villkor som anges i artikeln.

Artikel 160. De ytterligare förmåner som en part erbjuder en tredje part kan genom beslut av associeringskommittén utsträckas även till den andra parten.

Artikel 161. I artikeln ingår undantag som är nödvändiga för att skydda bl.a. allmän moral, ordning eller säkerhet, människors, djurs eller växters liv eller hälsa samt immateriella rättigheter och även undantag som avser varor eller tjänster som tillhandahålls av handikappade, välgörenhetsinrättningar eller inom kriminalvården.

Artikel 162. I artikeln tas associeringskommitténs uppgifter i samband med genomförandet upp.

Avdelning V: Löpande betalningar och kapitalrörelser

Artikel 163. Parterna strävar efter att liberalisera löpande betalningar och kapitalrörelser mellan sig, i enlighet med sina åtaganden inom ramen för internationella finansiella institut och med beaktande av varje parts valutastabilitet.

Artiklarna 164—167. Parterna tillåter alla löpande betalningar och överföringar mellan parterna, i fritt konvertibel valuta och i enlighet med Internationella valutafondens stadga. Parterna tillåter också fri repatriering av kapital och eventuella vinster i samband med direktinvesteringar som görs i överensstämmelse med värdlandets lagstiftning eller i överensstämmelse med bestämmelserna i avdelning III. I undantagsfall får skyddsåtgärder vidtas. Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt bilaterala och multilaterala avtal som de är parter i.

Avdelning VI: Immateriella rättigheter

Artikel 168. Parterna beviljar och säkerställer ett fullgott och effektivt skydd för immateriella rättigheter i överensstämmelse med högsta internationella normer, vilket också inbegriper att de skall sörja för att det finns effektiva medel för att skydda immateriella rättigheter som fastställs i internationella avtal.

Artikel 169. I artikeln anges de immateriella rättigheternas räckvidd.

Artikel 170—171. I artikeln räknas de konventioner upp som det är nödvändigt att följa för att uppfylla målen i artikel 168. Utöver dessa kan parterna besluta att lägga till andra multilaterala överenskommelser till listan.

Avdelning VII: Konkurrens

Artikel 172. Parterna åtar sig att tillämpa respektive konkurrenslagar i syfte att undvika att de fördelar som härrör från liberaliseringen av varor och tjänster minskas eller upphävs genom konkurrensbegränsande affärsmetoder.

Artikel 173. I artikeln anges definitioner som gäller konkurrenslagstiftning och kon-

kurrensmyndigheter i gemenskapen och i Chile.

Artikel 174. I artikeln anges villkoren för anmälningar av konkurrensmyndigheterna om tillämpningsåtgärder.

Artikel 175. En konkurrensmyndighet kan i samband med ett visst ärende anmäla att den är beredd att samordna tillämpningsåtgärderna. Detta hindrar inte parterna att fatta självständiga beslut.

Artikel 176. I artikeln behandlas samråd när den ena partens väsentliga intressen påverkas negativt på den andra partens territorium.

Artikel 177. Konkurrensmyndigheterna får utbyta icke-konfidentiell information. Parterna åtar sig att utbyta information om påföljder och gottgörelser som tillämpats i fall som av den ena partens konkurrensmyndighet anses beröra den andra partens viktiga intressen. Parterna lämnar på årsbasis uppgifter till varandra om sitt statliga stöd. Informationsutbytet skall omfattas av de sekretessnormer som gäller hos varje part.

Artikel 178. Parterna kan tillhandahålla varandra tekniskt stöd för att dra nytta av varandras erfarenheter.

Artikel 179. Inget i denna avdelning hindrar att en part ger ett offentligt eller privat företag monopolrättigheter eller tillåter företaget att fortsätta att inneha sådana rättigheter. Associeringskommittén skall säkra att det från och med avtalets ikraftträdande inte vidtas eller upprätthålls någon åtgärd som snedvrider handeln med varor eller tjänster samt att dessa företag är underkastade konkurrensreglerna i den mån som tillämpningen av dessa regler inte, rättsligt eller faktiskt, hindrar dem från att utföra de särskilda uppgifter som de tilldelats.

Artikel 180. Ingen av parterna får tillgripa tvistlösningsförfarandet enligt detta avtal för frågor som uppkommer inom ramen för denna avdelning.

Avdelning VIII: Tvistlösning

KAPITEL I: Syfte och räckvidd

Artikel 181. Denna avdelning syftar till att tvister mellan parterna skall kunna undvikas och biläggas och att parterna skall kunna uppnå en ömsesidigt tillfredsställande lös-

ning av varje fråga som kan påverka denna dels sätt att fungera.

Artikel 182. Bestämmelserna i denna avdelning skall, om inte annat uttryckligen föreskrivs, gälla för alla frågor om tolkningen och tillämpningen av denna del.

KAPITEL II: Åtgärder för att undvika tvister.

Artikel 183. Parterna strävar efter att undvika och bilägga tvister mellan sig genom samarbete och samråd.

KAPITEL III: Tvistlösningsförfarande

Artiklarna 184—185. I artiklarna behandlas inledande av förfarandet och utseende av förlikningsmän.

Artikel 186. På begäran av en part eller på eget initiativ får förlikningsnämnden inhämta upplysningar eller råd i sakfrågor från de personer eller organ som den finner lämpliga.

Artikel 187. Förlikningsnämnden skall som regel överlämna sitt utslag till parterna och associeringskommittén senast tre månader från den dag då nämnden tillsattes. I utslaget redovisar förlikningsnämnden sakförhållandena, de relevanta avtalsbestämmelsernas tillämplighet samt de viktigaste skälen till nämndens undersökningsresultat och slutsatser. Förlikningsnämnden tolkar bestämmelserna i detta avtal i enlighet med sedvanerättsliga regler för tolkning av folkrätten. I artikeln ingår dessutom bestämmelser om brådskande fall och bestämmelser om överklagande.

Artikel 188. Parterna är förpliktade att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa förlikningsnämndens utslag. I artikeln ingår också bestämmelser om det anmälningsförfarande som skall iaktas. Besluten enligt denna artikel är slutliga och bindande. De överlämnas till associeringskommittén och de är tillgängliga för allmänheten.

KAPITEL IV: Allmänna bestämmelser

Artikel 189. Alla tidsperioder som nämns i avdelningen får ändras genom överenskommelse mellan parterna. Förlikningsnämndens

handlingar är inte offentliga, om inte parterna beslutar något annat. Om en part söker gottgörelse för en överträdelse av en skyldighet enligt WTO-avtalet, skall den använda sig av de relevanta reglerna och förfarandena i WTO-avtalet, vilka skall gälla utan hinder av bestämmelserna i avtalet.

Allmänna bestämmelser

Avdelning IX: Öppenhet

Artiklarna 190—192. För att underlätta kommunikationen mellan parterna i handelsfrågor som omfattas av denna del utser varje part en kontaktpunkt. På begäran besvarar parterna varandras frågor inom ramen för sin nationella lagstiftning och sina principer.

De upplysningar som avses i denna artikel anses ha tillhandahållits när de gjorts tillgängliga genom vederbörlig anmälan till WTO eller när de gjorts tillgängliga på den berörda partens officiella, för allmänheten kostnadsfritt tillgängliga webbplats. Parterna är överens om att öka samarbetet i handelsfrågor, bl.a. genom att offentliggöra lagar och andra författningar, förfaranden och allmänt tillämpliga förvaltningsbeslut.

Avdelning X: Särskilda uppgifter avseende handelsfrågor för de organ som inrättas genom detta avtal

Artikel 193. När associeringskommittén utför någon av de uppgifter som den åläggs i denna del av avtalet, skall den bestå av företrädare för gemenskapen och för Chile med ansvar för handelsrelaterade frågor, normalt på högre tjänstemannanivå. I artikeln fastställs också associeringskommitténs särskilda uppgifter i denna sammansättning.

Avdelning XI: Undantag på handelsområdet

Artikel 194. Artikeln är en bestämmelse om nationell säkerhet enligt vilken inget i avtalet ålägger en part att lämna upplysningar vars utlämnande den anser strida mot sina väsentliga säkerhetsintressen eller hindrar en part från att vidta en åtgärd som den anser nöd-

vändig för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen. Dessa åtgärder rör bl.a. klyvbara ämnen eller fusionsämnen, handel med vapen, ammunition eller krigsmateriel, tjänster i syfte att tillgodose militära behov, offentlig upphandling som är oundgängligen nödvändig för nationella säkerhets- eller försvarssyften, åtgärder som vidtas i krig eller andra kritiska situationer i de internationella förbindelserna och åtgärder som hindrar en part från att vidta åtgärder i syfte att upprätthålla internationell fred och säkerhet i överensstämmelse med sina förpliktelser enligt FN:s stadga.

Artikel 195. Om en part har allvarliga betalningsbalansproblem eller om sådana problem riskerar att uppkomma, får den införa eller upprätthålla begränsningar för handeln med varor och tjänster och för betalningar och kapitalrörelser. Dessa åtgärder får inte vara diskriminerande och samråd skall inledas i associeringskommittén.

Artikel 196. Inget i avtalet eller i ett arrangemang som införts inom ramen för avtalet får tolkas så, att det hindrar parterna från att vid tillämpningen av de relevanta bestämmelserna i sin skattelagstiftning göra en åtskillnad mellan skattebetalare som inte befinner sig i samma situation, särskilt med avseende på bosättningsort eller den ort där deras kapital är investerat. I artikeln tas också sådana åtgärder upp som hör samman med avtal om undvikande av dubbelbeskattning och andra arrangemang på skatteområdet.

DEL V: Slutbestämmelser

Artikel 197. I detta avtal avses med parterna å ena sidan gemenskapen eller dess medlemsstater eller gemenskapen och dess medlemsstater i enlighet med deras respektive behörighetsområden såsom dessa framgår av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, å andra sidan Chile. Eftersom det för EU:s del är fråga om ett avtal med delad behörighet, dvs. ett avtal vars bestämmelser sorterar under dels medlemsstaterna, dels unionen bestäms parterna sålunda i det enskilda fallet av om behörigheten tillkommer medlemsstaterna eller unionen enligt fördraget om upprättandet av Europeiska unionen.

Artikel 198. Avtalet träder i kraft den första dagen i den månad som följer på den dag då parterna till varandra anmält att de förfaranden som är nödvändiga för ikraftträdandet har slutförts. Anmälan sänds till generalsekretären för Europeiska unionens råd, som är depositarie för avtalet. Trots det sagda är Europeiska unionen och Chile överens om att tillämpa artiklarna 3–11, artikel 18, artiklarna 24–27, artiklarna 48–54, artikel 55 a, b, f, h och i, artiklarna 56–93, artiklarna 136–162 och artiklarna 172–206 från och med den första dagen i den månad som följer på den dag då Europeiska gemenskapen och Chile har meddelat varandra att de nödvändiga förfarandena har slutförts. När avtalet träder i kraft ersätter det ramavtalet om samarbete mellan Europeiska gemenskapen och Chile. Protokoll om ömsesidigt bistånd på tullområdet som ingicks som skriftväxling den 13 juni 2001 till ramavtalet om samarbete mellan Europeiska gemenskapen och Chile fortsätter dock att gälla och blir en integrerad del av detta avtal.

Artikel 199. Detta avtal gäller på obestämd tid. Uppsägningstiden är sex månader.

Artikel 200. Parterna antar de allmänna eller särskilda bestämmelser som krävs för att de skall kunna fullgöra sina skyldigheter enligt avtalet samt se till att de är förenliga med de mål som fastställs i avtalet. I artikeln ingår också bestämmelser om åtgärder som kan vidtas i situationer där en part anser att den andra parten har underlåtit att fullgöra en skyldighet eller överträtt avtalets väsentliga beståndsdelar enligt artikel 1.1.

Artikel 201. Parterna kan gemensamt komma överens om att utvidga avtalet i syfte att bredda och komplettera dess räckvidd i enlighet med deras respektive lagstiftning.

Artikel 202. Parterna är överens om att personuppgifter och andra uppgifter skall behandlas med iakttagande av en hög skyddsnivå som motsvarar de strängaste internationella normerna.

Artikel 203. Bestämmelsen om nationell säkerhet gäller för hela avtalet.

Artikel 204. Avtalet tillämpas på de territorier där fördraget om upprättandet av Europeiska unionen tillämpas på de villkor som anges i det fördraget, å ena sidan, och på Chiles territorium, å andra sidan.

Artikel 205. Avtalet är upprättat i två exemplar på danska, engelska, finska, franska, grekiska, italienska, nederländska, portugisiska, spanska, svenska och tyska språken, vilka samtliga texter är lika giltiga.

Artikel 297. Bilagorna, tilläggen, protokollet och anmärkningarna till avtalet utgör en integrerad del av avtalet.

Avtalets bilagor och protokoll

Till avtalet hör sju bilagor, vilka enligt artikel 206 utgör en integrerad del av avtalet. Bilagorna är: I Gemenskapens förteckning avseende avskaffande av tullar (som avses i artiklarna 60, 65, 68 och 71), II Chiles förteckning avseende avskaffande av tullar (som avses i artiklarna 60, 66, 69 och 72), III Definition av begreppet "ursprungsprodukter" och metoder för administrativt samarbete (som avses i artikel 58), IV Avtal om sanitära och fytosanitära åtgärder som är tillämpliga på handeln med djur och animaliska produkter, växter, vegetabiliska produkter och andra varor samt om djurskydd (som avses i artikel 89), V Avtal om handel med vin, VI Avtal om handel med spritdrycker och aromatiserade drycker (som avses i artikel 90), VII Bindningslista över särskilda åtaganden beträffande tjänster (som avses i artikel 99), VIII Bindningslista över särskilda åtaganden beträffande finansiella tjänster (som avses i artikel 120), IX Myndigheter med ansvar för finansiella tjänster (som avses i artikel 127), X Bindningslistor över särskilda åtaganden rörande etablering (som avses i artikel 132), XI Offentlig upphandling som omfattas för gemenskapens del (som avses i artikel 137), XII Offentlig upphandling som omfattas för Chiles del (som avses i artikel 137), XIII Offentlig upphandling genomförande av vissa bestämmelser i del IV avdelning IV, XIV Löpande betalningar och kapitalrörelser (som avses i artiklarna 164 och 165), XV Modell för förfaranderegler för förlikningsnämnder (som avses i artikel 189), XVI Uppförandekod för ledamöter av en förlikningsnämnd (som avses i artiklarna 185 och 189), XVII Genomförande av vissa beslut inom ramen för del IV (som avses i artikel 193.4).

Bilagorna finns att tillgå i EU:s officiella

tidning nummer L 352/30.12.2002, <http://europa.eu.int.eurlex/fi/index.html>.

2. Motivering till lagförslaget

1 §. Lagens 1 § innehåller en sedvanlig s.k. blankettbestämmelse genom vilken de bestämmelser i avtalet sätts i kraft som hör till området för lagstiftningen. För dessa bestämmelser redogörs i avsnittet om behovet av riksdagens samtycke.

2 §. Enligt lagens 2 § kan närmare bestämmelser om verkställighet av lagen utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §. Lagen föreslås träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft för Finlands del, vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president.

3. Ikraftträdande

Avtalet träder i kraft den första dagen i den månad som följer på den dag då parterna till varandra anmält att de förfaranden som är nödvändiga för ikraftträdandet har slutförts. Artiklarna 3—11, artikel 18, artiklarna 24—27, artiklarna 48—54, artikel 55 a, b, f, h och i, artiklarna 56—93, artiklarna 136—162 och artiklarna 172—206 tillämpas dock från och med den första dagen i den månad som följer på den dag då Europeiska gemenskapen och Chile har meddelat varandra att de nödvändiga förfarandena har slutförts. När avtalet träder i kraft ersätter det ramavtalet mellan Europeiska gemenskapen och Chile om samarbete, vilket undertecknades i Florens den 21 juni 1996. Till ramavtalet hör ett protokoll om ömsesidigt bistånd på tullområdet som ingicks den 13 juni 2001. Detta protokoll fortsätter dock att gälla och blir en integrerad del av det föreliggande avtalet.

Associeringsavtalet innehåller bestämmelser som enligt 18 § självstyrelselagen för Åland (1144/1991) omfattas av landskapets lagstiftningsbehörighet. Enligt 59 § 2 mom. självstyrelselagen måste Ålands lagting ge sitt bifall till den föreslagna lagen. Den föreslagna lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft, vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president.

4. Avtalets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland

I det följande behandlas avtalets artiklar till den del de enligt regeringens uppfattning hör under medlemsstaternas behörighet och lagstiftningen i Finland.

Enligt 94 § 1 mom. grundlagen krävs riksdagens godkännande för fördrag och andra förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Grundlagsutskottet har i sin tolkningspraxis ansett att en bestämmelse skall räknas till området för lagstiftningen, om den gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, om den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, om det finns lagbestämmelser om den sak som bestämmelsen gäller eller om det enligt rådande uppfattning i Finland skall lagstiftas om saken. Enligt grundlagsutskottet hör en bestämmelse i en internationell förpliktelse på dessa grunder till området för lagstiftningen oberoende av om den strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11/2000 rd, GrUU 12/2000 rd och 45/2000 rd).

Åtgärderna i artikel 47 för att förhindra olaglig tillverkning av, handel med och konsumtion av narkotika samt tvättning av pengar från narkotikahandel hör till medlemsstaternas kompetens och området för lagstiftningen. Likaså ingår vård och behandling samt rehabilitering av narkomaner precis som bekämpning av olaglig konsumtion av narkotika, däribland narkotiska läkemedel och psykotropa ämnen, i den nationella kompetensen.

Bestämmelserna som hör samman med tolkningen av artikel 77 om indirekt beskattning och artikel 196 om direkt beskattning hör varken till den nationella behörigheten eller till den nationella lagstiftningen. Artikel 79 behandlar samarbete i tullfrågor. Innehållet i artikeln är inte förpliktande, men i artikeln ingår en hänvisning till protokollet av den 13 juni 2001 mellan Europeiska gemenskapen och Chile om ömsesidigt bistånd mellan myndigheter i tullfrågor. I detta protokoll ingår bestämmelser bl.a. om överlämnande

av uppgifter, inbegripet personuppgifter, mellan tullmyndigheterna, vilket hör under området för lagstiftningen. Artiklarna 163—167 om löpande betalningar och kapitalrörelser hör delvis till området för lagstiftningen. Bestämmelserna i avtalets avdelning III om tjänstehandel och etablering ser ut att innehålla frågor som i Finland hör till lagstiftningens område och den delade behörigheten. Dessutom hänvisas det i avtalet under flera punkter till frågor som sorterar under Världshandelsorganisationen WTO och om vilka det har föreskrivits i lag.

5. Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordningen

Associeringsavtalet mellan Europeiska gemenskapen och Chile är ett avtal med delad behörighet, ett s.k. blandavtal, vars bestämmelser hör till dels medlemsstaternas, dels gemenskapens kompetens. Gränsen mellan unionens och dess medlemsstaters behörighet är inte helt tydlig. I själva avtalet ingår inga bestämmelser som visar hur denna behörighet egentligen skall fördelas. I detta skede är det omöjligt att bedöma kompetensfördelningen i detalj bl.a. av den anledningen att behörigheten enligt blandavtal i princip bestäms både av omfattningen hos gemenskapens behörighet och av frågan om gemenskapen kommer att använda även annan behörighet än sin exklusiva behörighet vid tillämpningen av avtalet i fråga. Därför är det möjligt att endast anföra en generell bedömning av kompetensfördelningen mellan gemenskapen och medlemsstaterna.

Det kan anses att Europeiska gemenskapen har exklusiv behörighet åtminstone i fråga om bestämmelserna om fri rörlighet för varor. Detsamma gäller bestämmelserna om tullar och andra tariffåtgärder, dumpning och utjämningsstullar samt i huvudsak också bestämmelserna om offentlig upphandling. Gemenskapen är inte behörig att genomföra s.k. politisk dialog med tredje länder, vilket betyder att bestämmelserna om detta hör till medlemsstaternas behörighet. Det rättsliga samarbetet i brottmål hör inte heller till gemenskapens kompetens. Därför måste det anses att bestämmelserna om bekämpning av

terrorism och korrupktion samt om annat rättsligt samarbete i brottmål hör till medlemsstaternas behörighet.

Övriga bestämmelser i avtalet hör sannolikt dels till gemenskapens, dels till medlemsstaternas kompetens. Medlemsstaterna har i betydande omfattning behörighet i fråga om bestämmelserna om tillhandahållande av tjänster, etablering och kapitalrörelser. Detsamma gäller formerna för samarbete på det ekonomiska området och inom andra branscher samt i fråga om samarbete i samhällsfrågor (bl.a. arbetstagare, utbildning, kultur). Finansiellt samarbete hör också, åtminstone delvis, till medlemsstaternas kompetens. Till den del gemenskapen har behörighet i rättsliga och inrikesfrågor utesluter inte denna behörighet alltid parallell behörighet hos medlemsstaterna.

I artiklarna 3—6 ingår bestämmelser om inrättande av ett associeringsråd och en associeringskommitté och om deras verksamhet. Associeringsrådet inrättas för förvaltning av avtalet med uppgift att övervaka avtalets verkställighet. Rådet består av medlemmar av Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen samt av Chiles utrikesminister. En medlemsstat är således representerad i associeringsrådet endast genom EU-rådet, som i frågor som hör till medlemsstaternas kompetens har rätt att yttra sig för respektive medlemsstat och i dess namn. Associeringsrådet kan ge rekommendationer och fatta bindande beslut för avtalsparterna. Beslut fattas och rekommendationer lämnas genom ömsesidigt avtal mellan parterna. Rådet kan delegera en del av sin kompetens till associeringskommittén.

Med hänsyn till avtalets innehåll kan det bedömas som en rätt liten möjlighet att associeringsrådets beslut kommer att gälla frågor

som hör till medlemsstaternas kompetens och området för konstitutionen med tanke på Finlands grundlag. Associeringsrådet formulerar sin ståndpunkt i en sak som hör till medlemsstaternas kompetens genom ömsesidigt avtal mellan parterna och därmed inverkar förändring just på grund av enhällighetskravet som helhet betraktat på Finlands suveränitet bara i mycket ringa omfattning och är därför inte problematiskt med tanke på grundlagen (GrUU 31/2001 rd). Eftersom associeringsrådet i alla fall får beslutsbefogenheter som binder avtalsparterna, hör bestämmelserna om inrättande av ett associeringsråd och dess verksamhet till området för lagstiftningen. Enligt vad som anförts ovan innehåller avtalet inte några bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i grundlagens 94 § 2 mom. och lagen om ikraftsättandet gäller inte grundlagen på det sätt som avses i 95 § 2 mom. Avtalet kan därför godkännas med en majoritet av rösterna och förslaget till lag om sättande i kraft av avtalet kan antas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av det ovan anförda och i enlighet med 94 § grundlagen föreslås

att Riksdagen godkänner det i Bryssel den 18 november 2002 ingångna avtalet om upprättandet av en associering mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan till den del avtalet omfattas av Finlands behörighet.

Eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, förläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet om upprättandet av en associering mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Bryssel den 18 november 2002 ingångna avtalet om upprättandet av en associering mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan, gäller som lag sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §
Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §
Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Helsingfors den 24 oktober 2003

Republikens President

TARJA HALONEN

Utrikesminister *Erkki Tuomioja*

AVTAL

om upprättandet av en associering mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan

KONUNGARIKET BELGIEN,

KONUNGARIKET DANMARK,

FÖRBUNDSREPUBLICEN TYSKLAND,

REPUBLICEN GREKLAND,

KONUNGARIKET SPANIEN,

REPUBLICEN FRANKRIKE,

IRLAND,

REPUBLICEN ITALIEN,

STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,

KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,

REPUBLICEN ÖSTERRIKE,

REPUBLICEN PORTUGAL,

REPUBLICEN FINLAND,

KONUNGARIKET SVERIGE,

FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRIANNIEN OCH NORDIRLAND,

fördragsslutande parter i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och Fördraget om Europeiska unionen, nedan kallade "medlemsstaterna", och

EUROPEISKA GEMENSKAPEN, nedan kallad "gemenskapen",

å ena sidan, och

REPUBLICEN CHILE, nedan kallad "Chile",

å andra sidan,

SOM BEAKTAR de traditionella banden parterna emellan och särskilt återoppar

- sitt gemensamma kulturarv och de starka historiska, politiska och ekonomiska band som förenar dem,
- sin vilja att till fullo respektera de demokratiska principerna och de grundläggande mänskliga rättigheterna, såsom dessa formuleras i Förena nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna,
- den vikt de fäster vid rättsstatsprincipen och principen om gott styre,
- behovet av att, med beaktande av principen om hållbar utveckling och de krav som skyddet för miljön ställer, främja ekonomiska och sociala framsteg för parternas folk,

RP 99/2003 rd

- det önskvärda i att utvidga ramen för förbindelserna mellan Europeiska unionen och den latinamerikanska regionala integrationen i syfte att bidra till en strategisk associering mellan de två regionerna, i enlighet med den förklaring som antogs vid toppmötet i Rio de Janeiro den 28 juni 1999 mellan stats- och regeringscheferna i länderna i Latinamerika och Västindien och i Europeiska unionens medlemsstater,
- det önskvärda i att förstärka den regelbundna politiska dialogen om bilaterala och internationella frågor av gemensamt intresse, såsom redan fastslagits i den gemensamma förklaring som ingår i ramavtalet om samarbete av den 21 juni 1996 mellan parterna, nedan kallat "ramavtalet om samarbete",
- den vikt de fäster vid
 - att samordna sina ståndpunkter och ta gemensamma initiativ i lämpliga internationella forum,
 - de principer och värderingar som anges i slutförklaringen från världskonferensen för social utveckling, som hölls i Köpenhamn i mars 1995,
 - de principer och regler som styr den internationella handeln, särskilt principerna och reglerna i avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (WTO), och vid behovet av att tillämpa dessa på ett öppet och icke-diskriminerande sätt,
 - kampen mot alla former av terrorism och vid sitt engagemang för att skapa effektiva internationella instrument för att utrota terrorismen,
- det önskvärda i att föra en kulturell dialog i syfte att uppnå större förståelse parterna emellan och främja de befintliga traditionella, kulturella och naturliga banden mellan parternas medborgare,
- den betydelse som samarbetsavtalet av den 20 december 1990 mellan gemenskapen och Chile och ramavtalet om samarbete haft för vidmakthållandet och främjandet av dessa processer och principer,

HAR BESLUTAT ATT INGÅ DETTA AVTAL.

DEL I

ALLMÄNNA OCH INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

AVDELNING I

3. Parterna bekräftar den vikt de fäster vid principen om gott styre.

AVTALETS ART OCH RÄCKVIDD

Artikel 2

Artikel 1

Mål och räckvidd

Principer

1. Respekten såväl för de demokratiska principerna och de grundläggande mänskliga rättigheterna, som dessa formuleras i Förenta nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, som för rättsstatsprincipen ligger till grund för parternas inrikes- och utrikespolitik och utgör väsentliga beståndsdelar av detta avtal.

2. Främjande av hållbar ekonomisk och social utveckling samt rättvis fördelning av de fördelar som följer av associeringen är vägledande principer för genomförandet av detta avtal.

1. Genom detta avtal upprättas en politisk och ekonomisk associering parterna emellan, grundad på ömsesidighet, gemensamt intresse och fördjupning av förbindelserna på avtalets alla tillämpningsområden.

2. Associeringen är en process som kommer att leda till alltmer omfattande förbindelser och ett alltmer omfattande samarbete – strukturerade omkring de organ som inrättas genom detta avtal – parterna emellan.

3. Detta avtal täcker särskilt områdena politik, handel, ekonomi och finans, vetenskap, teknik, sociala frågor, kultur och samarbete. Parterna får komma överens om att utvidga avtalet till att omfatta andra områden.

4. Avtalet innehåller i enlighet med de ovan angivna målen bestämmelser om följande:

- a) Förstärkning av den politiska dialogen om bilaterala och internationella frågor av gemensamt intresse, vilken kommer att föras vid möten på olika nivåer.
- b) Stärkande av samarbetet på områdena politik, handel, ekonomi och finans, vetenskap, teknik, sociala frågor, kultur och samarbete samt på andra områden av gemensamt intresse.
- c) Uppgradering av varje parts deltagande i den andra partens ramprogram, särskilda program och andra verksamheter, i den utsträckning parternas interna förfaranden för reglering av tillrådet till de berörda programmen och verksamheterna medger detta, i enlighet med del III.
- d) Utvidgning och diversifiering av parternas bilaterala handelsförbindelser i enlighet med WTO:s bestämmelser och med de särskilda målen och bestämmelserna i del IV.

AVDELNING II

INSTITUTIONELL RAM

Artikel 3

Associeringsrådet

1. Härmed inrättas ett associeringsråd som skall övervaka genomförandet av detta avtal. Associeringsrådet skall sammanträda på ministernivå med jämna mellanrum vilka inte får överstiga två år och dessutom, om parterna är överens om detta, när omständigheterna så kräver.
2. Associeringsrådet skall pröva alla frågor av betydelse som uppkommer inom ramen för detta avtal och alla andra bilaterala, multilaterala eller internationella frågor av gemensamt intresse.
3. Associeringsrådet skall även pröva förslag och rekommendationer från parterna om förbättringar av detta avtal.

Artikel 4

Sammansättning och arbetsordning

1. Associeringsrådet skall bestå av ordföranden i Europeiska unionens råd, biträdd av generalsekreteraren/den höge representanten, det tillträdande ordförandeskapet, andra ledamöter av Europeiska unionens råd eller företrädare för dessa och ledamöter av Europeiska kommissionen, å ena sidan, och av Chiles utrikesminister, å andra sidan.

2. Associeringsrådet skall självt fastställa sin arbetsordning.

3. Ledamöterna i associeringsrådet får låta sig representeras i enlighet med de villkor som fastställs i associeringsrådets arbetsordning.

4. Ordförandeskapet i associeringsrådet skall innehas växelvis av en ledamot av Europeiska unionens råd och Chiles utrikesminister, i enlighet med de bestämmelser som fastställs i associeringsrådets arbetsordning.

Artikel 5

Befogenhet att fatta beslut

1. För att målen i detta avtal skall uppnås skall associeringsrådet ha befogenhet att fatta beslut i de fall som föreskrivs i avtalet.

2. De beslut som fattas skall vara bindande för parterna, som skall vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att genomföra dem i enlighet med sina respektive interna regler.

3. Associeringsrådet får även utfärda lämpliga rekommendationer.

4. Associeringsrådets beslut och rekommendationer skall antas i samförstånd mellan parterna.

Artikel 6

Associeringskommittén

1. Associeringsrådet skall vid utförandet av sina uppgifter biträdas av en associeringskommitté bestående av företrädare för ledamöterna av Europeiska unionens råd och av Europeiska gemenskapernas kommission, å ena sidan, och av företrädare för Chiles regering, å andra sidan, vanligtvis på högre tjänstemannanivå.

2. Associeringskommittén skall vara ansvarig för det allmänna genomförandet av detta avtal.

3. Associeringsrådet skall fastställa associeringskommitténs arbetsordning.

4. Associeringskommittén skall ha befogenhet att fatta beslut i de fall som föreskrivs i avtalet, eller när sådan befogenhet delegerats till den av associeringsrådet. I sådana fall skall associeringskommittén fatta sina beslut i enlighet med villkoren i artikel 5.

5. Associeringskommittén skall vanligtvis sammanträda en gång om året, i Bryssel ett år och i Chile året därpå, för en övergripande översyn av genomförandet av detta avtal, vid ett datum och med en dagordning som parterna kommit överens

om på förhand. Särskilda möten får sammankallas, på begäran av någon av parterna och i samförstånd dem emellan. Ordförandeskapet i associeringskommittén skall innehas växelvis av en företrädare för vardera parten.

Artikel 7

Särskilda kommittéer

1. Associeringsrådet skall vid utförandet av sina uppgifter biträdas av de särskilda kommittéer som inrättas genom detta avtal.
2. Associeringsrådet får fatta beslut om inrättande av andra särskilda kommittéer.
3. Associeringsrådet skall anta en arbetsordning i vilken sammansättningen av och uppgifterna och arbetssättet för sådana kommittéer fastställs, såvida detta inte fastställs i avtalet.

Artikel 8

Politisk dialog

Den politiska dialogen mellan parterna skall föras inom den ram som anges i del II.

Artikel 9

Parlamentariska associeringskommittén

1. En parlamentarisk associeringskommitté inrättas härmed. Den skall vara ett forum för möten och åsiktsutbyten mellan ledamöter av Europaparlamentet och den chilenska nationalkongressen (Congreso Nacional de Chile). Kommittén skall själv bestämma hur ofta den skall sammanträda.
2. Parlamentariska associeringskommittén skall bestå av ledamöter av Europaparlamentet, å ena sidan, och ledamöter av den chilenska nationalkongressen, å andra sidan.
3. Parlamentariska associeringskommittén skall själv fastställa sin arbetsordning.
4. Ordförandeskapet i parlamentariska associeringskommittén skall innehas växelvis av en företrädare för Europaparlamentet och en företrädare för den chilenska nationalkongressen, i enlighet med de bestämmelser som fastställs i kommitténs arbetsordning.

5. Parlamentariska associeringskommittén får begära relevanta upplysningar om genomförandet av detta avtal från associeringsrådet, som i så fall skall lämna kommittén de begärda upplysningarna.

6. Parlamentariska associeringskommittén skall underrättas om associeringsrådets beslut och rekommendationer.

7. Parlamentariska associeringskommittén får utfärda rekommendationer till associeringsrådet.

Artikel 10

Gemensamma rådgivande kommittén

1. Härmed inrättas en gemensam rådgivande kommitté med uppgift att hjälpa associeringsrådet att främja dialog och samarbete mellan de olika ekonomiska och sociala organisationerna i det civila samhället i Europeiska unionen och i Chile. Dialogen och samarbetet skall omfatta alla ekonomiska och sociala aspekter av förbindelserna mellan gemenskapen och Chile inom ramen för genomförandet av detta avtal. Kommittén får yttra sig i frågor som uppkommer inom dessa områden.

2. Gemensamma rådgivande kommittén skall bestå av ett lika stort antal ledamöter av Europeiska unionens ekonomiska och sociala kommitté, å ena sidan, och av Chiles motsvarande organ för ekonomiska och sociala frågor, å andra sidan.

3. Gemensamma rådgivande kommitténs verksamhet skall grunda sig på associeringsrådets framställningar om samråd eller, när det gäller att främja dialogen mellan olika ekonomiska och sociala organisationer, på dess egna initiativ.

4. Gemensamma rådgivande kommittén skall själv fastställa sin arbetsordning.

Artikel 11

Det civila samhället

Parterna skall främja regelbundna möten mellan företrädare för Europeiska unionen och det civila samhället i Chile och i bl.a. den akademiska världen, sociala och ekonomiska intressegrupper och icke-statliga organisationer, i syfte att hålla dem underrättade om genomförandet av detta avtal och inhämta förslag från dem om förbättringar av avtalet.

DEL II

POLITISK DIALOG

Artikel 12

Mål

1. Parterna är överens om att förstärka sin regelbundna dialog om bilaterala frågor och internationella frågor av gemen-

salet intresse. De avser att stärka och fördjupa denna politiska dialog i syfte att befästa den associering som inrättas genom detta avtal.

2. Det huvudsakliga målet för den politiska dialogen mellan parterna är främjande, spridning, vidareutveckling och gemen-

samt försvar av demokratiska värderingar, såsom respekten för de mänskliga rättigheterna, individens frihet och rättsstatsprincipen som grunden för ett demokratiskt samhälle.

3. Parterna skall i dessa syften diskutera och utbyta information om gemensamma initiativ rörande alla frågor av gemensamt intresse och andra internationella frågor i avsikt att nå gemensamma mål, särskilt säkerhet, stabilitet, demokrati och regional utveckling.

Artikel 13

Mekanismer

1. Parterna är överens om att deras politiska dialog skall föras i form av

- a) regelbundna möten mellan stats- och regeringschefer,
- b) periodiskt återkommande möten mellan utrikesministrar,
- c) möten mellan andra ministrar för diskussioner om frågor av gemensamt intresse i fall där parterna anser att sådana möten kommer att leda till närmare förbindelser, och
- d) årliga möten mellan högre tjänstemän från båda parterna.

2. Parterna skall fatta beslut om de förfaranden som skall användas för de ovannämnda mötena.

3. De periodiskt återkommande utrikesministermöten som avses i punkt 1 b skall äga rum antingen inom ramen för det genom artikel 3 inrättade associeringsrådet eller i samband med andra överenskomna möten på likvärdig nivå.

4. Parterna skall i största möjliga utsträckning även utnyttja diplomatiska kanaler.

Artikel 14

Samarbete på området utrikes- och säkerhetspolitik

Parterna skall i så hög utsträckning som möjligt samordna sina ståndpunkter och ta gemensamma initiativ i lämpliga internationella forum samt samarbeta på området utrikes- och säkerhetspolitik.

Artikel 15

Samarbete mot terrorism

Parterna är överens om att samarbeta i kampen mot terrorism i enlighet med internationella konventioner och sina respektive lagar och andra författningar. De skall göra detta särskilt

- a) inom ramen för ett fullständigt genomförande av Förenta nationernas säkerhetsråds resolution 1373 och andra relevanta FN-resolutioner, internationella konventioner och instrument,
- b) genom utbyte av information om terroristgrupper och deras stödnätverk i enlighet med internationell och nationell rätt, och
- c) genom utbyte av åsikter om sätt och metoder att motverka terrorism, även vad beträffar teknik och utbildning, och genom utbyte av erfarenheter i fråga om att förhindra terrorism.

DEL III

SAMARBETE

Artikel 16

Allmänna mål

1. Parterna skall upprätta ett nära samarbete med inriktning bl.a. på följande:

- a) Stärkande av den institutionella kapaciteten i syfte att stödja demokratin, rättsstaten och respekten för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.
- b) Främjande av social utveckling, vilken bör gå hand i hand med den ekonomiska utvecklingen och skyddet för miljön. Parterna skall särskilt prioritera respekten för grundläggande sociala rättigheter.

c) Stimulans av synergier i produktionsverksamhet, skapande av nya möjligheter för handel och investeringar samt främjande av konkurrenskraft och innovation.

d) Ökning av omfattningen av samsamarbetena och fördjupning av dessa, med beaktande av associeringsförhållandet parterna emellan.

2. Parterna bekräftar det ekonomiska, finansiella och tekniska samarbetets betydelse som verktyg som bidrar till att de mål och principer som härrör från detta avtal uppnås respektive tillämpas.

AVDELNING I

EKONOMISKT SAMARBETE

Artikel 17

Industriellt samarbete

1. Det industriella samarbetet skall stödja och främja industripolitiska åtgärder för att utveckla och befästa parternas insatser och etablera ett dynamiskt, integrerat och decentraliserat förhållningssätt till förvaltningen av industriellt samarbete, så att det skapas ett gynnsamt klimat för tillvaratagandet av parternas gemensamma intressen.
2. De centrala målsättningarna skall vara följande:
 - a) Att öka kontakterna mellan parternas ekonomiska aktörer i syfte att identifiera sektorer av gemensamt intresse, särskilt på områdena industriellt samarbete, tekniköverföring, handel och investeringar.
 - b) Att stärka och främja dialog och erfarenhetsutbyte mellan nätverk av europeiska och chilenska ekonomiska aktörer.
 - c) Att främja projekt för industriellt samarbete, bl.a. projekt som följer av processen för privatisering eller öppnande av den chilenska ekonomin, vilka kan omfatta genom europeiska investeringar stimulerat skapande av olika former av infrastruktur, genom industriellt samarbete mellan företag.
 - d) Att stärka innovation, diversifiering, modernisering, utveckling och produktkvalitet i företag.

Artikel 18

Samarbete om standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse

1. Samarbetet om standarder, tekniska föreskrifter och bedömning av överensstämmelse är ett mycket viktigt mål i syfte att undvika och nedbringa tekniska handelshinder och för att se till att liberaliseringen enligt del IV avdelning II av handeln fungerar tillfredsställande.
2. Samarbetet mellan parterna skall inriktas på att främja
 - a) regleringssamarbete,
 - b) kompatibiliteten hos de tekniska föreskrifterna, på grundval av internationella och europeiska standarder, och

- c) tekniskt stöd för att skapa ett nät av organ för bedömning av överensstämmelse på icke-diskriminerande grund.

3. I praktiken skall samarbetet

- a) främja åtgärder som syftar till att överbrygga skillnaderna mellan parterna på områdena bedömning av överensstämmelse och standardisering,
- b) sörja för organisatoriskt stöd parterna emellan för att främja upprättandet av regionala nätverk och organ samt öka samordningen av politiken för att främja en gemensam hållning till användning av internationella och regionala standarder och likartade tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse, och
- c) uppmuntra åtgärder som syftar till att förbättra konvergen- sen och kompatibiliteten mellan parternas respektive system på de ovan nämnda områdena, inbegripet öppenhet och insyn, god regleringssed och främjande av kvalitets- standarder för produkter och affärsmetoder.

Artikel 19

Samarbete om små och medelstora företag

1. Parterna skall främja ett gynnsamt klimat för utveckling av små och medelstora företag.
2. Samarbetet skall bl.a. ta sig uttryck i
 - a) tekniskt stöd,
 - b) konferenser, seminarier, sökande efter industriella och tekniska möjligheter, deltagande i rundabordssamtal och allmänna och sektorsspecifika mässor,
 - c) främjande av kontakter mellan ekonomiska aktörer, uppmuntrande av gemensamma investeringar och upprättande av samriskföretag och informationsnätverk inom ramen för befintliga övergripande program,
 - d) underlättande av tillgång till finansiering, tillhandahållande av information och stimulering av innovation.

Artikel 20

Samarbete om tjänster

Parterna skall med iakttagande av reglerna i WTO:s allmänna tjänstehandelsavtal (GATS) och inom ramen för sina respektive behörighetsområden främja och intensifiera samarbetet sig emellan, som en återspeglning av tjänsternas tilltagande betydelse för deras ekonomiska utveckling och tillväxt. Samarbete med inriktning på att främja utveckling och diversifiering av produktiviteten och konkurrensförmågan i Chiles tjänstesektor

skall förstärkas. Parterna skall fastställa vilka tjänstesektorer samarbetet skall inriktas på och beakta vilka medel som är tillgängliga för detta ändamål. Åtgärderna skall inriktas särskilt på små och medelstora företag och på att göra det lättare för dessa att få tillgång till kapital och marknadsteknik. I detta sammanhang skall särskild uppmärksamhet ägnas åt att främja handeln mellan parterna och tredje land.

Artikel 21

Främjande av investeringar

1. Målet för samarbetet skall vara att hjälpa parterna att inom ramen för sin respektive behörighet verka för ett gynnsamt och stabilt klimat för ömsesidiga investeringar.
2. Samarbetet skall särskilt omfatta följande:
 - a) Inrättande av mekanismer för identifiering av investeringsregler och investeringsmöjligheter och för tillhandahållande av information därom.
 - b) Utveckling av en rättslig ram för parterna vilken gynnar investeringar, där så är lämpligt genom att medlemsstaterna och Chile ingår bilaterala avtal om att främja och skydda investeringar och undvika dubbelbeskattning.
 - c) Inlemmande av verksamhet med anknytning till tekniskt stöd i utbildningsinitiativ för parternas nationella organ som handhar investeringsfrågor.
 - d) Utveckling av enhetliga och förenklade administrativa förfaranden.

Artikel 22

Samarbete om energi

1. Syftet med samarbetet mellan parterna är att befästa de ekonomiska förbindelserna inom nyckelsektorer som vattenkraft, olja och gas, förnybara energikällor, energisparande teknik och elektrifiering av landsbygden.
2. Samarbetet skall ha bl.a. följande mål:
 - a) Utbyte av information på alla lämpliga sätt, inbegripet utveckling av gemensamma databaser för institutioner från båda parterna, utbildning och konferenser.
 - b) Tekniköverföring.
 - c) Diagnostiska studier, jämförande analyser och programs genomförande av institutioner från båda parterna.

- d) Deltagande av aktörer från den offentliga och den privata sektorn i båda regionerna i projekt för teknisk utveckling och gemensam infrastruktur, inbegripet nätverk med andra länder i regionen.
- e) Ingående, där så är lämpligt, av specifika avtal på nyckelområden av gemensamt intresse.
- f) Stöd till chilenska institutioner som arbetar med energifrågor och utformning av energipolitiken.

Artikel 23

Transport

1. Samarbetet skall inriktas på omstrukturering och modernisering av Chiles transportsystem och på förbättring av passagerar- och godstransporterna och av tillträdet till marknaderna för stads-, flyg-, sjö-, järnvägs- och vägtransporter, genom finslipning från ett drifts- och förvaltningsmässigt perspektiv av handhavandet av transporterna och genom främjande av driftsstandarder.
2. Samarbetet skall bl.a. omfatta följande:
 - a) Utbyte av information om parternas transportpolitik, särskilt vad gäller stadstransporter och multimodaltransportnätens samtrafikförmåga och driftskompatibilitet, och om andra frågor av gemensamt intresse.
 - b) Utbildningsprogram i ekonomi, juridik och teknik för ekonomiska aktörer och högre tjänstemän inom den offentliga förvaltningen.
 - c) Samarbetsprojekt som syftar till överföring av europeisk teknik i det globala satellitnavigationssystemet (GNSS) och centra för kollektivtrafik i städer.

Artikel 24

Samarbete om jordbruk, landsbygd och sanitära och fytosanitära åtgärder

1. Samarbetet på detta område är avsett att stödja och stimulera jordbrukspolitiska åtgärder för att främja och befästa parternas ansträngningar att skapa ett hållbart jordbruk och att utveckla jordbruket och landsbygden.
2. Samarbetet skall inriktas på kapacitetsuppbyggnad, infrastruktur och tekniköverföring och behandla bl.a. följande frågor:
 - a) Specifika projekt som syftar till att stödja sanitära och fytosanitära åtgärder och miljö- och livsmedelskvalitetsåtgärder, med beaktande av parternas gällande lagstiftning och i enlighet med WTO:s och andra behöriga internationella organisationers regler.

- b) Diversifiering och omstrukturering i jordbrukssektorer.
- c) Utbyte av information parterna emellan, bl.a. om utvecklingen av parternas respektive jordbrukspolitik.
- d) Tekniskt stöd för förbättring av produktiviteten samt utbyte av teknik rörande alternativa grödor.
- e) Vetenskapliga och tekniska experiment.
- f) Åtgärder som syftar till att höja jordbruksprodukters kvalitet och stödja handelsfrämjande verksamhet.
- g) Tekniskt stöd för stärkande av sanitära och fytosanitära kontrollsystem, med sikte på att i så hög grad som möjligt främja avtal om likvärdighet och ömsesidigt erkännande.

Artikel 25

Fiskeri

1. Med hänsyn till fiskeripolitikens betydelse i förbindelserna mellan parterna förbinder sig dessa att utveckla ett närmare ekonomiskt och tekniskt samarbete om fiskeri, som eventuellt kan leda till bilaterala eller multilaterala avtal om fiskeri på öppet hav.
2. Parterna betonar även den vikt de fäster vid uppfyllandet av de ömsesidiga åtaganden som anges i det arrangemang som parterna undertecknade den 25 januari 2001.

Artikel 26

Tullsamarbete

1. Parterna skall främja och underlätta samarbete mellan sina respektive tullmyndigheter i syfte att se till att de mål som anges i artikel 79 uppnås, särskilt i syfte att sörja för förenkling av tullförfarandena på så vis att den lagliga handeln underlättas samtidigt som myndigheterna behåller sina kontrollmöjligheter.
2. Utan att detta berör det samarbete som inrättas inom ramen för detta avtal skall ömsesidigt bistånd mellan administrativa myndigheter i tullfrågor tillhandahållas i enlighet med det till ramavtalet om samarbete fogade protokollet av den 13 juni 2001 om ömsesidigt bistånd mellan myndigheter i tullfrågor.
3. Samarbetet skall bl.a. ge upphov till följande:
 - a) Tillhandahållande av tekniskt stöd, där så är lämpligt även genom anordnande av seminarier och praktikmöjligheter.
 - b) Utveckling och spridning av bästa tillvägagångssätt.

Artikel 27

Samarbete om statistik

1. Huvudmålet är att föra statistikmetoderna närmare varandra, så att parterna kan använda varandras statistik om handel med varor och tjänster och mer allmänt om andra områden som omfattas av detta avtal för vilka statistik kan upprättas.
2. Samarbetet skall inriktas på följande:
 - a) Homologering av parternas statistikmetoder i syfte att få fram indikatorer som är jämförbara.
 - b) Vetenskapliga och tekniska utbyten med statistikinstitutioner i Europeiska unionens medlemsstater och med Eurostat.
 - c) Statistikforskning med inriktning på utveckling av gemensamma metoder för insamling, analys och tolkning av data.
 - d) Anordnande av seminarier och arbetsgrupper.
 - e) Statistikutbildningsprogram omfattande andra länder i regionen.

Artikel 28

Samarbete om miljön

1. Målet för samarbetet skall vara att främja bevarande och förbättring av miljön, förhindrande av kontaminering och förstöring av naturresurser och ekosystem samt rationell användning av naturresurser i syfte att nå en hållbar utveckling.
2. I det sammanhanget är följande av särskild betydelse:
 - a) Sambandet mellan fattigdom och miljö.
 - b) Ekonomisk verksamhets inverkan på miljön.
 - c) Miljöproblemen och förvaltningen av markanvändningen.
 - d) Projekt för stärkande av Chiles miljöskyddsstrukturer och miljöpolitik.
 - e) Utbyte av information, teknik och erfarenheter, t.ex. på områden som miljöstandarder, miljömodeller och utbildning.

- f) Utbildning i miljöfrågor i syfte att i högre grad involvera medborgarna.
- g) Tekniskt stöd och gemensamma regionala forskningsprogram.
- b) Konsolidering av de offentliga finanserna.
- c) Skattepolitik.
- d) Penningpolitik.

Artikel 29

Konsumentskydd

Samarbetet på detta område bör inriktas på att göra parternas konsumentskyddsprogram kompatibla och bör i så hög utsträckning som möjligt omfatta

- a) åtgärder för att göra konsumentlagstiftningarna mer kompatibla i syfte att undvika handelshinder,
- b) upprättande och utveckling av system för ömsesidig information om farliga produkter och sammanlänkning av dessa system (system för tidig varning),
- c) utbyte av information och expertutbyten samt främjande av samarbete mellan parternas konsumentorgan, och
- d) anordnande av utbildningsprojekt och projekt för tekniskt stöd.

Artikel 30

Uppgiftsskydd

1. Parterna är överens om att samarbeta om skyddet för personuppgifter för att förbättra skyddsnivån och undvika hinder för handel vid vilken överföring av personuppgifter krävs.
2. Samarbetet om skyddet för personuppgifter kan omfatta tekniskt stöd i form av informations- och expertutbyten och inrättande av gemensamma program och projekt.

Artikel 31

Makroekonomisk dialog

1. Parterna skall främja utbyten av information om sin makroekonomiska politik och sina makroekonomiska trender samt utbyten av erfarenheter av samordning av den makroekonomiska politiken inom ramen för regional integration.
2. Parterna skall i detta syfte eftersträva en fördjupad dialog mellan sina myndigheter med ansvar för makroekonomiska frågor och utbyta idéer och uppfattningar t.ex. om följande:
 - a) Makroekonomisk stabilisering.

- e) Finanspolitik och finansiell reglering.
- f) Finansiell integration och öppnande av kapitalbalansen.

- g) Växelkurspolitik.
- h) Den internationella finansiella strukturen och reform av det internationella valutasystemet.
- i) Samordning av makroekonomisk politik.

3. Inom ramen för samarbetet skall bl.a.

- a) möten mellan makroekonomimyndigheter äga rum,
- b) seminarier och konferenser anordnas,
- c) möjligheter ges till utbildning, om det finns efterfrågan på detta, och
- d) studier om frågor av gemensamt intresse utföras.

Artikel 32

Immateriella rättigheter

1. Parterna är överens om att inom ramen för sina möjligheter samarbeta i frågor som rör praxis, främjande, spridning, rationalisering, förvaltning, harmonisering, skydd och faktisk tillämpning av immateriella rättigheter, förhindrande av missbruk av sådana rättigheter, bekämpning av varumärkesförfalskning och pirattillverkning samt skapande och stärkande av nationella organisationer för kontroll och skydd av immateriella rättigheter.
2. Det tekniska samarbetet får inriktas på någon eller några av följande verksamheter:
 - a) Rådgivning angående lagstiftning: synpunkter på utkast till lagar som hänför sig till allmänna bestämmelser och grundläggande principer i de internationella konventioner som tas upp i artikel 170, till upphovsrätt och därmed närliggande rättigheter, varumärken, geografiska beteckningar, traditionella uttryck eller kompletterande kvalitetsuppgifter, mönster, patent, kretsmönster (topografier) i halvledarprodukter, skydd för företagshemligheter, åtgärder mot konkurrensbegränsande metoder i samband med licensavtal, säkerställande av skydd för immateriella rättigheter samt till andra frågor som rör skyddet av immateriella rättigheter.

- b) Rådgivning om sätt att organisera administrativ infrastruktur, såsom patentbyråer, upphovsrättsorganisationer etc.
- c) Utbildning rörande metoder för administrering och hantering av immateriella rättigheter.
- d) Särskild utbildning av domare, tulltjänstemän och poliser, i syfte att mer effektivt upprätthålla respekten för lagarna.
- e) Upplysningsverksamhet riktad till den privata sektorn och det civila samhället.

Artikel 33

Offentlig upphandling

Parternas samarbete på detta område skall inriktas på att det skall kunna ges tekniskt stöd i frågor som har samband med offentlig upphandling, särskilt på kommunal nivå.

Artikel 34

Samarbete om turism

1. Parterna skall främja samarbete om utveckling av turismen.
2. Samarbetet skall inriktas på följande:
 - a) Projekt avsedda att skapa och konsolidera turistprodukter och turisttjänster som är av gemensamt intresse eller lockande för andra marknader av gemensamt intresse.
 - b) Konsolidering av flödena av långväga turister.
 - c) Förstärkning av kanalerna för främjande av turism.
 - d) Utbildning om turism.
 - e) Tekniskt stöd och pilotprojekt för utveckling av tematurism.
 - f) Utbyte av information om främjande av turism, helhetsplanering av turistdestinationer och kvaliteten på tjänsterna.
 - g) Användning av turismfrämjande instrument för att utveckla turismen på lokal nivå.

Artikel 35

Samarbete om gruvdrift

Parterna förbinder sig att främja samarbete om gruvdrift, huvudsakligen inom ramen för avtal som syftar till

- a) att främja utbyte av information om och erfarenheter av användning av ren teknik i gruvproduktionsprocesser, och

- b) att främja gemensamma insatser för att utveckla vetenskapliga och tekniska initiativ på gruvdriftsområdet.

AVDELNING II

VETENSKAP, TEKNIK OCH INFORMATIONSSAMHÄLLE

Artikel 36

Samarbete om vetenskap och teknik

1. Syftet med samarbetet om vetenskap och teknik, som skall ske i parternas gemensamma intresse och i enlighet med deras politik, särskilt vad gäller reglerna för utnyttjande av sådana immateriella rättigheter som härrör från forskningsverksamhet, skall vara

- a) politisk dialog samt utbyte av vetenskapliga och tekniska uppgifter och erfarenheter på regional nivå, särskilt rörande politik och program,
- b) att främja bestående förbindelser mellan parternas vetenskapliga gemenskaper, och
- c) att intensifiera sådan verksamhet som syftar till att främja sammankoppling och tekniköverföring mellan europeiska och chilenska partners och innovation i sådan samverkan.

2. Särskild betoning skall läggas på uppbyggnad av den mänskliga potentialen som den verkligt varaktiga grunden för hög vetenskaplig och teknisk kvalitet samt på skapande av permanenta band på såväl nationell som regional nivå mellan parternas vetenskapliga och tekniska gemenskaper.

3. Följande former av samarbete skall uppmuntras:

- a) Gemensamma projekt inom tillämplad forskning på områden av gemensamt intresse, med aktivt deltagande av företag där så är lämpligt.
- b) Forskarutbyte för att främja projektförberedelser, utbildning på hög nivå och forskning.
- c) Gemensamma vetenskapliga möten för att främja informationsutbyte och interaktion och för att fastställa områden för gemensam forskning.
- d) Främjande av verksamhet med koppling till vetenskapliga och tekniska framtidsstudier som bidrar till parternas långsiktiga utveckling.

- e) Utveckling av förbindelser mellan den offentliga och den privata sektorn.

4. Utvärdering av gemensamt arbete och spridning av resultaten skall också främjas.
5. Institutioner för högre utbildning, forskningscentra och produktionssektorer, bl.a. små och medelstora företag, på båda sidor skall på lämpligt sätt involveras i samarbetet.
6. Parterna skall främja sina respektive organs deltagande i sina respektive vetenskapliga och tekniska program i en strävan att nå ömsesidigt fördelaktig vetenskaplig kvalitet och i enlighet med sina respektive bestämmelser om deltagande av juridiska personer från tredje land.

Artikel 37

Informationssamhälle, informationsteknik och telekommunikation

1. Informationsteknik och kommunikation är nyckelsektorer i det moderna samhället och av avgörande betydelse för den ekonomiska och sociala utvecklingen liksom för en harmonisk övergång till informationssamhället.
2. Samarbetet på detta område skall särskilt syfta till att främja följande:
 - a) En dialog om informationssamhällets olika aspekter, inbegripet främjande och uppföljning av informationssamhällets framväxt.
 - b) Samarbete rörande regleringsaspekter och politiken när det gäller telekommunikation.
 - c) Utbyte av information om standarder, bedömning av överensstämmelse och typgodkännande.
 - d) Spridning av ny informations- och kommunikationsteknik.
 - e) Gemensamma forskningsprojekt om informations- och kommunikationsteknik samt pilotprojekt om användningsområden i informationssamhället.
 - f) Utbyte och utbildning av i synnerhet unga specialister.
 - g) Utbyte och spridning av erfarenheter från initiativ från statsförvaltningens sida i samband med vilka informationsteknik används i förbindelserna med samhället.

AVDELNING III

KULTUR, UTBILDNING OCH DET AUDIOVISUELLA OMRÅDET

Artikel 38

Utbildning

1. Parterna skall, inom ramen för sina respektive befogenheter, i väsentlig omfattning stödja förskole- och grundutbildning,

utbildning på mellannivå, högre utbildning, yrkesutbildning och livslångt lärande. På dessa områden skall särskild uppmärksamhet ägnas utsatta sociala grupper (t.ex. handikappade, etniska minoriteter och extremt fattiga) tillgång till utbildning.

2. Särskild uppmärksamhet skall ägnas decentraliserade program som skapar permanenta band mellan specialiserade organ hos parterna och befrämjar sammanslagning och utbyte av erfarenheter och tekniska resurser samt studenters rörlighet.

Artikel 39

Samarbete inom det audiovisuella området

Parterna är överens om att främja samarbetet på detta område huvudsakligen genom utbildningsprogram inom den audiovisuella sektorn och kommunikationsmedelssektorn, bl.a. genom samproduktions-, utbildnings-, utvecklings- och distributionsverksamhet.

Artikel 40

Informationsutbyte och kulturellt samarbete

1. Med beaktande av de mycket starka kulturella band som förenar parterna bör samarbetet på detta område, inbegripet information och mediakontakter, förstärkas.
2. Målet för denna artikel skall vara att med beaktande av bilaterala program med medlemsstaterna främja informationsutbyte och kulturellt samarbete mellan parterna.
3. Särskild uppmärksamhet skall ägnas åt att främja gemensam verksamhet på olika områden, bl.a. press, film och television, och åt att främja program för ungdomsutbytet.
4. Samarbetet kan omfatta följande:
 - a) Program för ömsesidig information.
 - b) Översättning av skönlitteratur.
 - c) Bevarande och restaurering av det nationella kulturarvet.
 - d) Utbildning.
 - e) Kulturevenemang.
 - f) Främjande av den lokala kulturen.
 - g) Kulturförvaltning och kulturell produktion.
 - h) Annat.

AVDELNING IV

OFFENTLIG FÖRVALTNING OCH INTERINSTITUTIONELLT ARBETE*Artikel 41***Offentlig förvaltning**

1. Samarbetet på detta område skall syfta till modernisering och decentralisering av offentlig förvaltning och omfatta allmän organisatorisk effektivitet och den rättsliga och institutionella ramen, varvid lärdom skall dras från parternas bästa tillvägagångssätt.
2. Samarbetet kan omfatta program på följande områden:
 - a) Modernisering av staten och av den offentliga förvaltningen.
 - b) Decentralisering samt stärkande av det regionala och lokala styret.
 - c) Program för att stärka det civila samhället och göra detta delaktigt i processen för fastläggande av politiken.
 - d) Program för skapande av arbetstillfällen och för yrkesutbildning.
 - e) Projekt rörande förvaltning av sociala tjänster.
 - f) Projekt rörande utveckling, bostäder på landsbygden eller markförvaltning.
 - g) Program rörande hälsa och utbildning på primärskolenivå.
 - h) Stöd till initiativ från det civila samhället och på gräsrotsnivå.
 - i) Program och projekt som bidrar till att bekämpa fattigdom genom att skapa möjligheter för företag samt sysselsättningstillfällen.
 - j) Främjande av kultur i alla dess olika yttringar samt stärkande av kulturella identiteter.
3. Samarbetet på detta område skall ta följande former:
 - a) Tekniskt stöd till organ i Chile som utformar och verkställer politiken, inbegripet möten mellan tjänstemän vid de europeiska institutionerna och deras chilenska motparter.
 - b) Regelbundet utbyte av information på vilket som helst sätt som visar sig lämpligt, inbegripet användning av datanät, varvid skyddet för personuppgifter skall tryggas på alla områden där uppgifter utbytes.
 - c) Överföring av kunskande.

- d) Preliminära studier och gemensamt genomförande av projekt, på basis av jämförbara finansiella insatser.
- e) Utbildning och organisatoriskt stöd.

*Artikel 42***Interinstitutionellt samarbete**

1. Syftet med det interinstitutionella samarbetet mellan parterna är att främja ett närmare samarbete mellan de berörda institutionerna.
2. I detta syfte skall det inom ramen för del III uppmuntras till regelbundna möten mellan dessa institutioner, varvid samarbetet skall vara så brett som möjligt och omfatta följande:
 - a) Åtgärder som befrämjar ett regelbundet informationsutbyte, inbegripet gemensam utveckling av nät för datoriserad kommunikation.
 - b) Rådgivning och utbildning.
 - c) Överföring av kunskande.
3. Parterna får i samförstånd inkludera även andra områden i samarbetet.

AVDELNING V

SOCIALT SAMARBETE*Artikel 43***Social dialog**

Parterna är överens

- a) om att deltagande av arbetsmarknadens parter skall eftersträvas vad beträffar levnadsvillkor och integrering i samhället, och
- b) om att särskild hänsyn skall tas till behovet av att undvika diskriminerande behandling av medborgare som är lagligen bosatta i den andra partens territorium.

*Artikel 44***Socialt samarbete**

1. Parterna erkänner betydelsen av social utveckling, som måste gå hand i hand med den ekonomiska utvecklingen. De kommer att prioritera skapande av sysselsättning och respekt för grundläggande sociala rättigheter, särskilt genom att främja Internationella arbetsorganisationens konventioner om frågor

som föreningsfrihet, rätt till kollektivförhandlingar, icke-diskriminering, avskaffande av tvångs- och barnarbete samt lika behandling av män och kvinnor.

2. Samarbetet kan omfatta varje område som är av intresse för parterna.

3. Åtgärderna kan samordnas med åtgärder som vidtas av medlemsstaterna eller de berörda internationella organisationerna.

4. Parterna skall prioritera åtgärder som är inriktade på följande:

- a) Främjande av mänsklig utveckling, fattigdomsbekämpning och bekämpning av social uteslutning, genom generering av nyskapande och förnybara projekt som omfattar utsatta och marginaliserade sociala sektorer. Särskild uppmärksamhet skall ägnas låginkomstfamiljer och handikappade.
- b) Främjande av kvinnornas roll i den ekonomiska och sociala utvecklingsprocessen och främjande av särskilda program för ungdom.
- c) Utveckling och modernisering av förhållandet mellan arbetsmarknadens parter, arbetsvillkoren, den sociala välfärden och anställningstryggheten.
- d) Förbättring av utformningen och förvaltningen av socialpolitiken, inbegripet den för subventionerade bostäder, och förbättring av människors tillgång till förmånerna.
- e) Utveckling av ett effektivt och rättvist hälso- och sjukvårdssystem baserat på solidaritetsprinciper.
- f) Främjande av yrkesutbildning och utveckling av mänskliga resurser.
- g) Främjande av projekt och program som genererar möjligheter till skapande av sysselsättning i mikroföretag och små och medelstora företag.
- h) Främjande av markförvaltningsprogram med inriktning särskilt på områden som socialt och i miljöhänseende är särskilt utsatta.
- i) Främjande av initiativ som bidrar till social dialog och skapande av samförstånd.
- j) Främjande av respekt för de mänskliga rättigheterna och av demokrati och medborgardeltagande.

Artikel 45

Samarbete om genusrelaterade frågor

1. Samarbetet skall bidra till att stärka politik och program som syftar till att trygga ett rättvist deltagande av män och kvinnor på alla områden av det politiska, ekonomiska och

sociala livet och kulturlivet. Samarbetet skall bidra till att underlätta kvinnors tillgång till de resurser som krävs för att de till fullo skall kunna utöva sina grundläggande rättigheter.

2. Samarbetet bör i synnerhet främja inrättandet av en lämplig struktur

- a) för att se till att genus och genusrelaterade frågor kan beaktas på alla nivåer och områden av samarbetet, även i den makroekonomiska politiken och i strategierna och utvecklingsåtgärderna på det makroekonomiska området, och
- b) för att befrämja antagande av positiva åtgärder till förmån för kvinnor.

AVDELNING VI

ANDRA SAMARBETSOMRÅDEN

Artikel 46

Samarbete om olaglig invandring

1. Gemenskapen och Chile är överens om att samarbeta för att förhindra och kontrollera olaglig invandring. I detta syfte

- a) går Chile med på att på begäran av en medlemsstat och utan ytterligare formaliteter återta chilenska medborgare som olagligen befinner sig på medlemsstatens territorium, och
- b) går varje medlemsstat med på att på begäran av Chile och utan ytterligare formaliteter återta medborgare, enligt gemenskapens definition, i medlemsstaten vilka olagligen befinner sig på Chiles territorium.

2. Medlemsstaterna och Chile skall för detta ändamål förse sina medborgare med lämpliga identitetshandlingar.

3. Parterna är överens om att på begäran ingå ett avtal mellan Chile och gemenskapen i vilket Chiles och medlemsstaternas särskilda skyldigheter i fråga om återtagande regleras, bl.a. skyldigheten att återta andra länders medborgare samt statslösa personer.

4. I avvaktan på att ett avtal enligt punkt 3 ingås med gemenskapen, samtycker Chile till att på begäran av en enskild medlemsstat ingå ett bilateralt avtal mellan Chile och den berörda medlemsstaten i vilket Chiles och medlemsstatens sär-

skilda skyldigheter i fråga om återtagande regleras, bl.a. skyldigheten att återta andra länders medborgare samt statslösa personer.

5. Associeringsrådet skall undersöka vilka andra gemensamma åtgärder som kan vidtas för att förhindra och kontrollera olaglig invandring.

Artikel 47

Samarbete om narkotika och om bekämpning av organiserad brottslighet

1. Parterna förbinder sig att inom ramen för sina respektive befogenheter samordna och förstärka sina ansträngningar för att förhindra och minska olaglig tillverkning av, handel med och konsumtion av narkotika samt tvättning av pengar från narkotikahandel och för att via internationella organisationer och organ bekämpa den därmed förbundna organiserade brottsligheten.

2. Parterna skall samarbeta på detta område för att genomföra särskilt följande:

- a) Projekt för behandling, rehabilitering och återanpassning – till familjen, socialt och till arbetslivet – av narkotikamissbrukare.
- b) Gemensamma utbildningsprogram om förhindrande av konsumtion av och olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen och av därmed förbundna brott.
- c) Gemensamma studie- och forskningsprogram som utnyttjar de metoder och indikatorer som Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk, Inter-American Observatory of Drugs of the Organization of American States och andra internationella och nationella organisationer tillämpar.
- d) Åtgärder och samarbetsinsatser som syftar till att minska utbudet av narkotika och psykotropa ämnen och vidtas i enlighet med de av parterna i detta avtal undertecknade och ratificerade internationella konventionerna och fördragen rörande denna fråga.
- e) Informationsutbyte om politik, program, åtgärder och lagstiftning med koppling till produktion av, olaglig handel med och konsumtion av narkotika och psykotropa ämnen.
- f) Utbyte av relevant information och antagande av lämpliga standarder i syfte att bekämpa penningtvätt, motsvarande de som antagits av Europeiska unionen och de internationella organ som är verksamma på detta område, t.ex. arbetsgruppen för finansiella åtgärder mot penningtvätt (Financial Action Task Force on Money Laundering).

- g) Åtgärder för att förhindra avledning av prekursorer och kemiska ämnen som används vid olaglig framställning av narkotika och psykotropa ämnen, motsvarande de åtgärder som antagits av gemenskapen och behöriga internationella organisationer och i enlighet med avtalet av den 24 november 1998 mellan Chile och gemenskapen rörande förhindrande av avledning av prekursorer och kemiska ämnen som ofta används vid olaglig framställning av narkotika eller psykotropa ämnen.

AVDELNING VII

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 48

Det civila samhällets deltagande i samarbetet

Parterna erkänner det civila samhällets (samhälleliga samtalspartners och icke-statliga organisationers) kompletterande roll i och potentiella bidrag till samarbetsprocessen. Det civila samhällets aktörer får därför med förbehåll för bestämmelserna i varje parts lagar och andra författningar

- a) hållas underrättade om och delta i samråd om samarbetspolitiken och samarbetsstrategierna, även om de strategiska prioriteterna och särskilt på de områden som direkt berör dem,
- b) motta finansiella resurser, i den utsträckning varje parts interna regler medger detta, och
- c) delta i genomförandet av samarbetsprojekt och samarbetsprogram på de områden som berör dem.

Artikel 49

Regionalt samarbete och regional integration

1. Båda parter bör utnyttja alla befintliga samarbetsinstrument för att främja åtgärder för utveckling av ett aktivt samarbete mellan parterna och Mercado Común del Sur (Mercosur) i dess helhet.

2. Sådant samarbete skall utgöra en viktig beståndsdel av gemenskapens stöd till utvecklingen av den regionala integrationen mellan länderna i södra delen av Latinamerika.

3. Åtgärder med följande inriktning skall prioriteras:

- a) Främjande av handel och investeringar i regionen.
- b) Utveckling av regionalt miljösamarbete.

- c) Stöd till utvecklingen av den kommunikationsinfrastruktur som behövs för regionens ekonomiska utveckling.
- d) Utveckling av det regionala samarbetet i fiskerifrågor.
- 4. Parterna skall även samarbeta närmare i fråga om regional utveckling och planering av markanvändning.
- 5. I detta syfte kan parterna
 - a) vidta gemensamma åtgärder med regionala och lokala myndigheter rörande ekonomisk utveckling, och
 - b) upprätta system för utbyte av information och kunnande.

Artikel 50

Triangulärt och biregionalt samarbete

1. Parterna erkänner det internationella samarbetets betydelse för främjande av processer för rättvis och hållbar utveckling och är överens om att stimulera program för triangulärt samarbete och program med tredjeländer på områden av gemensamt intresse.
2. Sådant samarbete får också tillämpas för biregionalt samarbete, i enlighet med medlemsstaternas och andra latinamerikanska och västindiska länders prioriteter.

Artikel 51

Klausul om framtida utveckling

Ingen möjlighet till samarbete inom ramen för parternas respektive befogenheter bör uteslutas på förhand och parterna kan använda sig av associeringskommittén för att tillsammans undersöka de praktiska möjligheterna till samarbete i deras gemensamma intresse.

Artikel 52

Samarbete inom ramen för associeringsförbindelserna

1. Samarbetet mellan parterna bör bidra till uppnåendet av de allmänna målen inom ramen för del III genom att identifiera och utveckla nyskapande samarbetsprogram som kan ge ett mervärde till parternas förbindelser som associerade partner.
2. Varje parts deltagande som associerad partner i den andra partens ramprogram, särskilda program och andra verksamhe-

ter skall främjas i den utsträckning parternas interna regler om tillträdet till de berörda programmen och verksamheterna medger detta.

3. Associeringsrådet får utfärda rekommendationer i detta hänseende.

Artikel 53

Resurser

1. Parterna förbinder sig, i syfte att bidra till uppnåendet av de mål för samarbetet som fastställs i detta avtal, att inom ramen för sina möjligheter och via sina egna kanaler tillhandahålla lämpliga resurser, inbegripet finansiella resurser.
2. Parterna skall utan att det påverkar deras behöriga myndigheters befogenheter vidta alla lämpliga åtgärder för att i enlighet med sina lagar och andra författningar främja och underlätta Europeiska investeringsbankens verksamhet i Chile i enlighet med dess egna förfaranden och finansieringskriterier.

Artikel 54

Särskilda uppgifter för associeringskommittén i samarbetsfrågor

1. När associeringskommittén utför sådana uppgifter som tilldelas den inom ramen för del III skall den bestå av företrädare för gemenskapen och Chile med ansvar för samarbetsfrågor, vanligtvis på högre tjänstemannanivå.
2. Utan hinder av bestämmelserna i artikel 6 skall associeringskommittén ha särskilt följande uppgifter:
 - a) Biträda associeringsrådet i utförandet av dess uppgifter rörande samarbetsrelaterade frågor.
 - b) Övervaka genomförandet av den samarbetsram som parterna kommit överens om.
 - c) Utfärda rekommendationer om det strategiska samarbetet mellan parterna, avsedda att användas för att fastställa långsiktiga mål, strategiska prioriteter och särskilda åtgärdsområden, om de fleråriga vägledande programmen, innehållande en beskrivning av sektorprioriteter, specifika mål, förväntade resultat och vägledande belopp, och om de årliga åtgärdsprogrammen.
 - d) Avge regelbundna rapporter till associeringsrådet om hanteringen av frågorna i del III och uppnåendet av målen inom ramen för del III.

HANDEL OCH HANDELSRELATERADE FRÅGOR

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 55

Mål

Målen för denna del skall vara följande:

- a) En gradvis och ömsesidig liberalisering av handeln med varor, i överensstämmelse med artikel XXIV i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994, nedan kallat "GATT 1994".
- b) Underlättande av handeln med varor bl.a. i kraft av avtalets bestämmelser om tullfrågor och därmed sammanhängande frågor, om standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse, om sanitära och fyto-sanitära åtgärder och om handel med viner, spritdrycker och aromatiserade drycker.
- c) En ömsesidig liberalisering av handeln med tjänster, i överensstämmelse med artikel V i Allmänna tjänstehandelsavtalet, nedan kallat "GATS".
- d) Förbättrade rambetingelser för investeringar, särskilt de etableringsvillkor som parterna tillämpar sinsemellan, på grundval av principen om icke-diskriminering.
- e) Liberalisering av löpande betalningar och kapitalrörelser, i enlighet med åtagandena inom ramen för internationella finansiella institut och med beaktande av varje parts valutastabilitet.
- f) Ett effektivt och ömsesidigt öppnande av parternas marknader för offentlig upphandling.
- g) Ett fullgott och effektivt skydd för immateriella rättigheter, i överensstämmelse med högsta internationella normer.
- h) Inrättande av en effektiv mekanism för samarbetet på konkurrensområdet.
- i) Inrättande av en effektiv tvistlösningsmekanism.

Artikel 56

Tullunioner och frihandelsområden

1. Inget i detta avtal skall hindra upprätthållandet eller upprättandet av tullunioner, frihandelsområden eller andra arrange-

mang mellan någon av parterna och tredjeländer, såvida sådana arrangemang inte påverkar de rättigheter och skyldigheter som fastställs i detta avtal.

2. På begäran av någon av parterna skall samråd om avtal rörande upprättande eller anpassning av tullunioner eller frihandelsområden – och eventuellt om andra viktiga frågor rörande parternas respektive handelspolitik gentemot tredjeländer – hållas parterna emellan inom associeringskommittén. Sådant samråd skall hållas särskilt i händelse av en anslutning, i syfte att se till att parternas gemensamma intressen kan beaktas.

AVDELNING II

FRI RÖRLIGHET FÖR VAROR

Artikel 57

Mål

Parterna skall under en övergångsperiod som inleds vid ikraftträdandet av detta avtal gradvis och ömsesidigt liberalisera handeln med varor, i enlighet med bestämmelserna i detta avtal och i överensstämmelse med artikel XXIV i GATT 1994.

KAPITEL I

AVSKAFFANDE AV TULLAR

Avsnitt 1

Allmänna bestämmelser

Artikel 58

Räckvidd

1. Bestämmelserna om avskaffande av importtullar i detta kapitel skall gälla för produkter som har sitt ursprung i en part och exporteras till den andra parten. För detta kapitelns syften avses med produkter "som har sitt ursprung" (eller produkter "med ursprung") sådana produkter som uppfyller ursprungsreglerna i bilaga III.

2. Bestämmelserna om avskaffande av exporttullar i detta kapitel skall gälla för alla varor som exporteras från en part till den andra parten.

Artikel 59

Tullar

Med tullar avses varje form av tull eller annan påлага som påförs i samband med import eller export av en vara – inbegri-

pet varje form av extraskatt eller annan extrapåлага i samband med sådan import eller export – med undantag av

- a) i överensstämmelse med artikel 77 påförda interna skatter och andra interna pålagor,
- b) i överensstämmelse med artikel 78 påförda antidumpings- och utjämningsstullar, och
- c) i överensstämmelse med artikel 63 påförda avgifter och andra pålagor.

Artikel 60

Avskaffande av tullar

1. Importtullarna mellan parterna skall avskaffas i enlighet med bestämmelserna i artiklarna 64–72.
2. Exporttullarna mellan parterna skall avskaffas vid ikraftträdandet av detta avtal.
3. För varje produkt skall den bastull som de successiva sänkningar som föreskrivs i artiklarna 64–72 skall utgå ifrån vara den som anges i parternas respektive förteckningar avseende avskaffande av tullar, i bilagorna I och II.
4. Om en part efter det att detta avtal trätt i kraft men före det att övergångsperioden löpt ut sänker mest-gynnad-nationstullsatsen skall den partens förteckning avseende avskaffande av tullar gälla de sänkta satserna.
5. Varje part förklarar sig beredd att om dess allmänna ekonomiska situation och situationen i den berörda ekonomiska sektorn medger detta sänka sina tullar i snabbare takt än vad som anges i artiklarna 64–72 och på annat sätt förbättra tillträdesvillkoren enligt de artiklarna. Ett beslut av associeringsrådet om att påskynda avskaffandet av en tull eller på annat sätt förbättra tillträdesvillkoren skall ersätta de i artiklarna 64–72 angivna villkoren för den berörda produkten.

Artikel 61

Status quo

1. Från och med den dag då detta avtal träder i kraft skall inom ramen för handeln parterna emellan inga nya tullar införas och inga redan gällande tullar höjas.
2. Chile får trots vad som sägs i punkt 1 tillämpa sitt i kraft av artikel 12 i lag 18.525 inrättade prisbandssystem eller ett på detta följande system för de produkter som omfattas av den lagen, under förutsättning att systemen tillämpas i överensstämmelse med Chiles rättigheter och skyldigheter enligt WTO-avtalet och på så vis att import från tredjeländer, inbegripet länder med vilka Chile ingått eller kommer att ingå avtal som anmäls enligt artikel XXIV i GATT 1994, inte ges mer gynnsam behandling.

Artikel 62

Klassificering av varor

Klassificeringen av varorna i handeln parterna emellan skall vara den som anges i parternas i överensstämmelse med systemet för harmoniserad varubeskrivning och kodifiering (nedan kallat "HS") fastställda respektive tulltaxenomenklaturer.

Artikel 63

Avgifter och andra pålagor

De avgifter och andra pålagor som avses i artikel 59 skall till sitt belopp vara begränsade till den ungefärliga kostnaden för tillhandahållna tjänster och får inte utgöra ett indirekt skydd för inhemska produkter eller en beskattning för fiskala syften av import eller export. De skall grundas på specifika satser som motsvarar det verkliga värdet för de tillhandahållna tjänsterna.

Avsnitt 2

Avskaffande av tullar

Underavsnitt 2.1

Industriprodukter

Artikel 64

Räckvidd

Detta underavsnitt gäller de produkter enligt kapitlen 25–97 i HS som inte omfattas av definitionen av jordbruksprodukter och bearbetade jordbruksprodukter i artikel 70.

RP 99/2003 rd*Artikel 65***Tullar på import av industriprodukter med ursprung i Chile**

Tullarna på import till gemenskapen av sådana industriprodukter med ursprung i Chile som förtecknas vid kategoriuppgifterna "Year 0" och "Year 3" i bilaga I (Gemenskapens förteckning avseende avskaffande av tullar) skall avskaffas i enlighet med nedanstående tidsplan, så att tullarna är helt avskaffade vid ikraftträdandet av detta avtal respektive den 1 januari 2006.

Procentuell tullnedläggning

| Kategori | Ikraftträdande | 1.1.2004 | 1.1.2005 | 1.1.2006 |
|----------|----------------|----------|----------|----------|
| Year 0 | 100 % | | | |
| Year 3 | 25 % | 50 % | 75 % | 100 % |

*Artikel 66***Tullar på import av industriprodukter med ursprung i gemenskapen**

Tullarna på import till Chile av sådana industriprodukter med ursprung i gemenskapen som förtecknas vid kategoriuppgifterna "Year 0", "Year 5" och "Year 7" i bilaga II (Chiles förteckning avseende avskaffande av tullar) skall avskaffas i enlighet med nedanstående tidsplan, så att tullarna är helt avskaffade vid ikraftträdandet av detta avtal, den 1 januari 2008 respektive den 1 januari 2010.

Procentuell tullnedläggning

| Kategori | Ikraftträdande | 1.1.2004 | 1.1.2005 | 1.1.2006 | 1.1.2007 | 1.1.2008 | 1.1.2009 | 1.1.2010 |
|----------|----------------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| Year 0 | 100 % | | | | | | | |
| Year 5 | 16,7 % | 33,3 % | 50 % | 66,7 % | 83,3 % | 100 % | | |
| Year 7 | 12,5 % | 25 % | 37,5 % | 50 % | 62,5 % | 75 % | 87,5 % | 100 % |

Underavsnitt 2.2

Fisk och fiskeriprodukter*Artikel 67***Räckvidd**

Detta underavsnitt gäller sådan fisk och sådana fiskeriprodukter som omfattas av kapitel 3 i HS, HS-nummer 1604 och 1605, HS-undernummer 0511 91 och 2301 20 och HS-undernummer ex 1902 20 ⁽¹⁾.

*Artikel 68***Tullar på import av fisk och fiskeriprodukter med ursprung i Chile**

1. Tullarna på import till gemenskapen av sådan fisk och sådana fiskeriprodukter med ursprung i Chile som förtecknas vid kategoriuppgifterna "Year 0", "Year 4", "Year 7" och "Year 10" i bilaga I skall avskaffas i enlighet med nedanstående tidsplan, så att tullarna är helt avskaffade vid ikraftträdandet av detta avtal, den 1 januari 2007, den 1 januari 2010 respektive den 1 januari 2013.

⁽¹⁾ Ex 1902 20 avser fyllda pastaprodukter innehållande mer än 20 viktprocent fisk, kräftdjur, blötdjur eller andra ryggradslösa vattendjur.

Procentuell tullnedsättning

| Kategori | Ikraftträdande | 1.1.2004 | 1.1.2005 | 1.1.2006 | 1.1.2007 | 1.1.2008 | 1.1.2009 | 1.1.2010 | 1.1.2011 | 1.1.2012 | 1.1.2013 |
|----------|----------------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| Year 0 | 100 % | | | | | | | | | | |
| Year 4 | 20 % | 40 % | 60 % | 80 % | 100 % | | | | | | |
| Year 7 | 12,5 % | 25 % | 37,5 % | 50 % | 62,5 % | 75 % | 87,5 % | 100 % | | | |
| Year 10 | 9 % | 18 % | 27 % | 36 % | 45 % | 54 % | 63 % | 72 % | 81 % | 90 % | 100 % |

2. På import till gemenskapen av sådan fisk och sådana fiskeriprodukter med ursprung i Chile som förtecknas vid kategoriuppgiften "TQ" i bilaga I skall tullkvoter tillämpas, från och med ikraftträdandet av detta avtal och i enlighet med de villkor som anges i den bilagan. Kvoterna skall förvaltas på "först till kvarn"-basis.

Artikel 69

Tullar på import av fisk och fiskeriprodukter med ursprung i gemenskapen

1. Tullarna på import till Chile av sådan fisk och sådana fiskeriprodukter med ursprung i gemenskapen som förtecknas vid kategoriuppgiften "Year 0" i bilaga II skall avskaffas vid ikraftträdandet av detta avtal.

2. På import till Chile av sådan fisk och sådana fiskeriprodukter med ursprung i gemenskapen som förtecknas vid kategoriuppgiften "TQ" i bilaga II skall tullkvoter tillämpas, från och med ikraftträdandet av detta avtal och i enlighet med de villkor som anges i den bilagan. Kvoterna skall förvaltas på "först till kvarn"-basis.

Underavsnitt 2.3

Jordbruksprodukter och bearbetade jordbruksprodukter

Artikel 70

Räckvidd

Detta underavsnitt gäller de jordbruksprodukter och bearbetade jordbruksprodukter som omfattas av bilaga 1 till WTO:s avtal om jordbruk.

Artikel 71

Tullar på import av jordbruksprodukter och bearbetade jordbruksprodukter med ursprung i Chile

1. Tullarna på import till gemenskapen av sådana jordbruksprodukter och bearbetade jordbruksprodukter med ursprung i Chile som förtecknas vid kategoriuppgifterna "Year 0", "Year ", "Year 7" och "Year 10" i bilaga I skall avskaffas i enlighet med nedanstående tidsplan, så att tullarna är helt avskaffade vid ikraftträdandet av detta avtal, den 1 januari 2007, den 1 januari 2010 respektive den 1 januari 2013.

RP 99/2003 rd

Procentuell tullnedsättning

| Kategori | Ikraftträdande | 1.1.2004 | 1.1.2005 | 1.1.2006 | 1.1.2007 | 1.1.2008 | 1.1.2009 | 1.1.2010 | 1.1.2011 | 1.1.2012 | 1.1.2013 |
|----------|----------------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| Year 0 | 100 % | | | | | | | | | | |
| Year 4 | 20 % | 40 % | 60 % | 80 % | 100 % | | | | | | |
| Year 7 | 12,5 % | 25 % | 37,5 % | 50 % | 62,5 % | 75 % | 87,5 % | 100 % | | | |
| Year 10 | 9 % | 18 % | 27 % | 36 % | 45 % | 54 % | 63 % | 72 % | 81 % | 90 % | 100 % |

2. För de vid kategoriuppgiften "EP" i bilaga I förtecknade jordbruksprodukterna med ursprung i Chile enligt kapitlen 7 och 8 och nr 2009 och 2204 30 i Kombinerade nomenklaturen, för vilka produkter det i Gemensamma tulltaxan föreskrivs tillämpning av en värdetull och en specifik tull, skall enbart värdetullen avskaffas.

3. För de vid kategoriuppgiften "SP" i bilaga I förtecknade jordbruksprodukterna och bearbetade jordbruksprodukterna med ursprung i Chile, för vilka det i Gemensamma tulltaxan föreskrivs tillämpning av en värdetull och en specifik tull, skall enbart värdetullen avskaffas.

4. Gemenskapen skall från och med ikraftträdandet av detta avtal tillämpa en tull på 50 % av bastullen vid import av de vid kategoriuppgiften "R" i bilaga I förtecknade bearbetade jordbruksprodukterna med ursprung i Chile.

5. På import till gemenskapen av sådana jordbruksprodukter och bearbetade jordbruksprodukter med ursprung i Chile som förtecknas vid kategoriuppgiften "TQ" i bilaga I skall tullkvoter tillämpas, från och med ikraftträdandet av detta avtal och i enlighet med de villkor som anges i den bilagan. Kvoterna skall, beroende på vad som är tillämpligt i gemenskapen, förvaltas på "först till kvarn"-basis eller på basis av ett system med import- och exportlicenser.

6. Inga tullmedgivanden skall gälla för import till gemenskapen av vid kategoriuppgiften "PN" i bilaga I förtecknade produkter med ursprung i Chile, eftersom produktbeteckningarna är skyddade i gemenskapen.

Artikel 72

Tullar på import av jordbruksprodukter och bearbetade jordbruksprodukter med ursprung i gemenskapen

1. Tullarna på import till Chile av sådana jordbruksprodukter och bearbetade jordbruksprodukter med ursprung i gemenskapen som förtecknas vid kategoriuppgifterna "Year 0", "Year 5" och "Year 10" i bilaga II skall avskaffas i enlighet med nedanstående tidsplan, så att tullarna är helt avskaffade vid ikraftträdandet av detta avtal, den 1 januari 2008 respektive den 1 januari 2013.

Procentuell tullnedsättning

| Kategori | Ikraftträdande | 1.1.2004 | 1.1.2005 | 1.1.2006 | 1.1.2007 | 1.1.2008 | 1.1.2009 | 1.1.2010 | 1.1.2011 | 1.1.2012 | 1.1.2013 |
|----------|----------------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| Year 0 | 100 % | | | | | | | | | | |
| Year 5 | 16,7 % | 33,3 % | 50 % | 66,6 % | 83,3 % | 100 % | | | | | |
| Year 10 | 9 % | 18 % | 27 % | 36 % | 45 % | 54 % | 63 % | 72 % | 81 % | 90 % | 100 % |

2. På import till Chile av sådana jordbruksprodukter med ursprung i gemenskapen som förtecknas vid kategoriuppgiften "TQ" i bilaga II skall tullkvoter tillämpas, från och med ikraftträdandet av detta avtal och i enlighet med de villkor som anges i den bilagan. Kvoterna skall förvaltas på "först till kvarn"-basis.

Artikel 73

Nödfallsklausul rörande jordbruksprodukter och bearbetade jordbruksprodukter

1. Utan hinder av artikel 92 i detta avtal och artikel 5 i WTO:s avtal om jordbruk får, med hänsyn till jordbruksmarknadernas särskilda känslighet, en part, om en produkt med ursprung i den andra parten importeras till parten i så stor kvantitet och under sådana omständigheter att det vållar eller riskerar att vålla allvarlig skada eller störningar på partens marknader för likadana eller direkt konkurrerande produkter, vidta lämpliga åtgärder på de villkor och i enlighet med de förfaranden som anges i denna artikel.

2. Om de villkor som avses i punkt 1 är uppfyllda får den importerande parten

a) låta ytterligare nedsättning, i enlighet med vad som föreskrivs i denna avdelning, av tull på den berörda produkten anstå, eller

b) höja tullen på produkten till en nivå som inte överstiger den lägre av följande tullar:

i) Mest-gynnad-nationstullen.

ii) Bastullen enligt artikel 60.3.

3. Den berörda parten skall innan den vidtar åtgärder enligt punkt 2 hänskjuta ärendet till associeringskommittén för en noggrann prövning av situationen i syfte att finna en ömsesidigt godtagbar lösning. Om den andra parten så begär, skall parterna hålla samråd inom associeringskommittén. Om ingen lösning har funnits inom 30 dagar från det att samråd begärdes, får skyddsåtgärder vidtas.

4. Om det på grund av exceptionella omständigheter krävs ett omedelbart ingripande, får den importerande parten under högst 120 dagar tillämpa åtgärder enligt punkt 2 utan att ha uppfyllt fordringarna enligt punkt 3. Åtgärderna får inte gå utöver vad som är absolut nödvändigt för att begränsa eller avhjälpa skadan eller störningarna. Den importerande parten skall omedelbart underrätta den andra parten om åtgärderna.

5. Inga åtgärder som vidtas i enlighet med denna artikel får gå utöver vad som är nödvändigt för att avhjälpa de svårigheter som uppkommit. Den part som inför en åtgärd skall upprätthålla den totala nivån på de för jordbrukssektorn beviljade förmånerna. Parterna får i syfte att uppnå detta komma överens om kompensation för åtgärdens negativa verkningar på parternas handel, inbegripet för tillämpningsperioden för en provisorisk åtgärd enligt punkt 4.

Parterna skall för det ändamålet hålla samråd för att finna en ömsesidigt godtagbar lösning. Om en överenskommelse inte har nåtts inom 30 dagar får den berörda exporterande parten efter anmälan till associeringsrådet avbryta tillämpningen av i allt väsentligt likvärdiga medgivanden inom ramen för denna avdelning.

6. För denna artikels syften skall

a) allvarlig skada förstås som en väsentlig generell försämring av läget för de inom en parts territorium verksamma tillverkarna av likadana eller direkt konkurrerande produkter sammantaget,

b) det med att allvarlig skada riskerar att vållas förstås att sådan skada uppenbart är nära förestående, med beaktande av fakta och inte enbart av påståenden, förmodanden eller avlägsen sannolikhet.

Utvecklingsklausul

Under det tredje året efter ikraftträdandet av detta avtal skall parterna göra en bedömning av situationen med beaktande av mönstret för handeln med jordbruksprodukter och bearbetade jordbruksprodukter parterna emellan, sådana produkters särskilda känslighet och utvecklingen av jordbrukspolitiken på båda sidor. Parterna skall i associeringsrådet produkt för produkt och på en ordnad och lämplig ömsesidig grundval undersöka möjligheterna att bevilja varandra ytterligare medgivanden i syfte att utveckla liberaliseringen av handeln med jordbruksprodukter och bearbetade jordbruksprodukter.

KAPITEL II

ICKE-TARIFFÄRA ÅTGÄRDER

Avsnitt I

Allmänna bestämmelser

Artikel 75

Räckvidd

Bestämmelserna i detta kapitel skall gälla för handeln med varor parterna emellan.

Artikel 76

Förbud mot kvantitativa restriktioner

Alla import- och exportförbud och alla andra import- och exportrestriktioner i handeln parterna emellan än tullar och skatter skall, oavsett om de införts i form av kvoter, import- eller exportlicenser eller andra åtgärder, avskaffas vid ikraftträdandet av detta avtal. Inga nya sådana åtgärder får införas.

Artikel 77

Nationell behandling i fråga om intern beskattning och interna regleringar ⁽¹⁾

1. Produkter som importeras från den andra partens territorium får varken direkt eller indirekt bli föremål för interna skatter och andra interna pålagor som är högre än dem som direkt eller indirekt tillämpas på likadana inhemska produkter.

⁽¹⁾ Interna skatter och andra interna pålagor samt lagar och andra författningar av det slag som avses i punkt 2 vilka gäller för en importerad produkt och för en likadan inhemska produkt och beträffande den importerade produkten uppbärs respektive tillämpas vid tiden eller på platsen för importen skall anses som interna skatter och andra interna pålagor respektive som lagar och andra författningar av det slag som avses i punkt 2 och skall följaktligen vara underkastade bestämmelserna i denna artikel.

Parterna får inte heller på annat sätt tillämpa interna skatter eller andra interna pålagor så att inhemska produktion skyddas ⁽²⁾.

2. Produkter som importeras från den andra partens territorium skall medges behandling som inte är mindre gynnsam än den som medges likadana inhemska produkter med hänsyn till alla lagar och andra författningar som rör försäljning, salubjudande, köp, transport, distribution och användning av dem på den interna marknaden. Bestämmelserna i denna punkt skall inte utgöra ett hinder för tillämpning av differentierade interna transportavgifter som grundas uteslutande på ekonomisk användning av transportmedlen och inte på produkternas nationalitet.

3. Ingenta parten skall införa eller bibehålla någon intern kvantitativ reglering med avseende på blandning, bearbetning eller användning av produkter i bestämda kvantiteter eller proportioner vilken direkt eller indirekt kräver att en bestämd kvantitet eller proportion av någon produkt som är underkastad regleringen skall vara av inhemska ursprung. Parterna får inte heller på annat sätt tillämpa interna kvantitativa regleringar så att inhemska produktion skyddas ⁽³⁾.

4. Bestämmelserna i denna artikel skall inte utgöra ett hinder för utbetalning av subventioner enbart till inhemska producenter, inbegripet subventioner som härrör från inkomsterna av interna skatter eller andra pålagor, uttagna i enlighet med bestämmelserna i denna artikel, samt subventioner i form av statliga köp av inhemska produkter.

5. Bestämmelserna i denna artikel skall inte tillämpas på lagar och andra författningar, förfaranden och praxis rörande offentlig upphandling, vilken endast skall omfattas av bestämmelserna i avdelning IV i denna del.

⁽²⁾ En skatt som är förenlig med fordringarna i första meningen skall anses vara oförenlig med bestämmelserna i andra meningen enbart i fall av konkurrens mellan å ena sidan en beskattad produkt och å andra sidan en direkt konkurrerande eller substituerbar produkt som inte beskattas på likartat sätt.

⁽³⁾ Regleringar som är förenliga med bestämmelserna i första meningen skall inte anses strida mot bestämmelserna i andra meningen i något fall då alla regleringarna underkastade produkter produceras inom landet i väsentliga kvantiteter. En reglering kan inte anses berättigad såsom förenlig med bestämmelserna i andra meningen på den grund att den proportion eller kvantitet som avses för var och en av de regleringen underkastade produkterna innebär ett rättvist förhållande mellan importerade och inhemska produkter.

Avsnitt 2

Antidumpnings- och utjämningsåtgärder

Artikel 78

Antidumpnings- och utjämningsåtgärder

Om en part fastställer att dumpning eller utjämningsbar subventionering äger rum inom ramen för handeln med den andra parten, får den vidta lämpliga åtgärder i enlighet med WTO:s avtal om tillämpning av artikel VI i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994 och WTO:s avtal om subventioner och utjämningsåtgärder.

Avsnitt 3

Tullfrågor och därmed sammanhängande frågor

Artikel 79

Tullfrågor och därmed sammanhängande handelsfrågor

1. I syfte att se till att bestämmelserna om tullfrågor och därmed sammanhängande handelsfrågor i denna avdelning iakttas och att, med beaktande av behovet av effektiv kontroll, underlätta handeln förbinder sig parterna

- a) att samarbeta och utbyta information i fråga om tullagstiftning och tullförfaranden,
- b) att tillämpa tullregler och tullförfaranden som parterna kommit överens om på bilateral eller multilateral nivå,
- c) att förenkla kraven och formaliteterna i fråga om frigörande och klarering av varor, att därvid i möjligaste utsträckning samarbeta om utveckling av förfaranden som möjliggör ingivande av import- och exportdata till ett enda organ samt att samordna tullen och andra kontrollorgan så att officiella kontroller vid import eller export i största möjliga utsträckning kan utföras av ett enda organ,
- d) att samarbeta om alla frågor som rör ursprungsregler och därmed sammanhängande tullförfaranden, och
- e) att i enlighet med WTO:s avtal om tillämpning av artikel VII i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994 samarbeta om alla frågor som rör tullvärdeberäkning, särskilt i syfte att nå gemensamma uppfattningar i fråga om tillämpning av värderingskriterier, användning av vägledande index eller referensindex, operativa aspekter och arbetsmetoder.

2. I syfte att förbättra arbetsmetoderna och trygga öppenhet och effektivitet i tullens förrättningar skall parterna

- a) se till att de högsta integritetsstandarder upprätthålls, genom tillämpning, i enlighet med parternas respektive lagstiftning, av åtgärder som återspeglar principerna i de internationella konventionerna och instrumenten på detta område,
- b) där så är möjligt ta ytterligare steg i riktning mot nedbringande av mängden uppgifter i de dokument som tullen kräver och mot förenkling och standardisering av uppgifterna i sådana dokument, även genom användning av på internationella standarder, och så vitt möjligt på kommersiellt tillgänglig information, baserade enhetsdokument för införsel och för utförsel, eller datameddelanden som motsvarar sådana dokument,
- c) där så är möjligt samarbeta i fråga om lagstiftningsinitiativ och operativa initiativ rörande import, export och tullförfaranden och i fråga om att förbättra servicen till affärsvärlden,
- d) där så är lämpligt samarbeta om tekniskt stöd, inbegripet anordnande av seminarier och praktikmöjligheter,
- e) samarbeta om datorisering av tullförfaranden och där så är möjligt samarbeta i fråga om upprättande av gemensamma standarder,
- f) tillämpa de internationella reglerna och standarderna på tullområdet, inbegripet där så är möjligt huvudbeståndsdelarna i den reviderade Kyotokonventionen om förenkling och harmonisering av tullförfaranden,
- g) så vitt möjligt fastställa gemensamma ståndpunkter i internationella organisationer som arbetar med tullfrågor, t.ex. WTO, Världstullorganisationen (WCO), Förenta nationerna (FN) och FN:s konferens om handel och utveckling (UNCTAD),
- h) i överensstämmelse med artikel X i GATT 1994 tillhandahålla effektiva och snabba förfaranden för överklagande av administrativa åtgärder, avgöranden och beslut av tullen och andra organ beträffande import eller export av varor, och
- i) där så är möjligt samarbeta i fråga om att underlätta omlastningar på och transiteringar genom sina respektive territorier.

3. Parterna är överens om att deras respektive handels- och tullbestämmelser och handels- och tullförfaranden skall grundas på följande:

- a) Lagstiftning som undviker att lägga onödiga bördor på ekonomiska aktörer, som inte utgör ett hinder för bekämpning av bedrägerier och som ger aktörer som uppfyller högt ställda krav på iakttagande av bestämmelserna ytterligare lättnader.
- b) Skydd för laglig handel genom effektivt upprätthållande av respekten för lagstiftningens krav.
- c) Tillämpning av moderna tullmetoder – t.ex. riskbedömning, förenklade förfaranden för införsel och frigörande av varor, kontroller efter frigörande och metoder för företagsrevision – med beaktande av affärsuppgifters konfidentiella karaktär, i enlighet med de i de respektive parterna tillämpliga bestämmelserna. Varje part skall vidta de åtgärder som krävs för att trygga riskbedömningsmetodernas effektivitet.
- d) Förfaranden som kännetecknas av öppenhet, som är effektiva och som där så är lämpligt kan förenklas, i syfte att nedbringa kostnaderna och göra förfarandena mer förutsebara för de ekonomiska aktörerna.
- e) Utveckling såväl vad gäller export som import av informationsteknikbaserade system mellan ekonomiska aktörer och tullförvaltningar och mellan tullen och andra organ. Inom ramen för sådana system får det även genom elektronisk överföring sörfas för betalning av tullar, skatter och andra pålagor.
- f) Regler om och förfaranden för bindande förhandsbesked om varors tulltaxeklassificering och ursprung. Ett sådant besked får ändras eller återkallas efter underrättelse till den berörda aktören och en ändring eller återkallelse får inte ha retroaktiv verkan, utom om oriktiga eller ofullständiga uppgifter legat till grund för beskedet.
- g) Bestämmelser som principiellt underlättar import av varor, genom att förenklade tullförfaranden och tullprocesser tillämpas eller genom att tullförfaranden och tullprocesser tillämpas innan varorna ankommit.
- h) Importbestämmelser som inte omfattar några krav på kontroller för skeppning, i den mening som avses i WTO:s avtal om kontroll före skeppning.
- i) Regler som i överensstämmelse med artikel VIII i GATT 1994 garanterar att påföljder vid smärre överträdelser av bestämmelser och formaliteter i tullhänseende är proportionerliga och enligt vilka tillämpning av sådana påföljder inte ger upphov till otillbörliga fördröjningar i tullklareringen.
4. Parterna är överens om följande:
- a) Behovet av att i god tid samråda med de ekonomiska aktörerna om väsentliga frågor rörande tullrelaterade lagförslag och allmänna förfaranden. Varje part skall för det ändamålet inrätta lämpliga mekanismer för samråd mellan förvaltningen och de ekonomiska aktörerna.
- b) Att offentliggöra, i så hög utsträckning som möjligt på elektronisk väg, och bekantgöra nya tullrelaterade lagar och allmänna förfaranden samt ändringar av sådana, senast vid ikraftträdandet. Parterna skall också göra allmän information av intresse för de ekonomiska aktörerna allmänt tillgänglig, t.ex. öppettider för tullkontor – bl.a. de i hamnar och vid gränsövergångsplatser – och kontaktpunkter för förfrågningar om information.
- c) Att främja samarbetet mellan de ekonomiska aktörerna och tullförvaltningarna genom användning av objektiva och allmänt tillgängliga samförståndsavtal i stil med de som offentliggörs av WCO.
- d) Att se till att deras respektive tullkrav och tullförfaranden samt därmed sammanhängande fordringar och förfaranden fortsätter att svara mot näringslivets behov och överensstämmer med de bästa tillvägagångssätten.
5. Utan hinder av punkterna 1–4 skall parternas förvaltningar tillhandahålla varandra administrativt bistånd i tullfrågor i enlighet med bestämmelserna i det till ramavtalet om samarbete fogade protokollet av den 13 juni 2001 om ömsesidigt bistånd mellan myndigheter i tullfrågor.

Artikel 80

Tullvärdeberäkning

WTO:s avtal om tillämpning av artikel VII i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994, utan de förbehåll och valmöjligheter som anges i artikel 20 i det avtalet och i punkterna 2, 3 och 4 i bilaga III till det avtalet, skall gälla för beräkning av tullvärde i handeln parterna emellan.

Artikel 81

Särskilda kommittén för tullsamarbete och ursprungsregler

1. Härmed inrättas en särskild kommitté för tullsamarbete och ursprungsregler, bestående av företrädare för parterna. Kommittén skall sammanträda vid en tidpunkt och med en dagordning som parterna kommit överens om på förhand. Ordförandeskapet i kommittén skall innehas växelvis av vardera parten. Kommittén skall rapportera till associeringskommittén.

2. Kommittén skall

- a) följa upp tillämpningen och förvaltningen av artiklarna 79 och 80 och av bilaga III samt andra tullfrågor sammanhängande med marknadstillträde,

- b) utgöra ett forum för samråd och diskussioner i alla frågor som rör tullen, särskilt ursprungsregler och därmed sammanhängande tullförfaranden, allmänna tullförfaranden, tullvärdeberäkning, tulltaxeordningar, tullnomenklatur, tull-samarbete och ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor,
- c) förbättra samarbetet i fråga om utveckling, tillämpning och upprätthållande av ursprungsregler och därmed sammanhängande tullförfaranden, allmänna tullförfaranden och ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor, och
- d) efter överenskommelse parterna emellan ta upp andra frågor.
3. Parterna kan i syfte att de uppgifter som avses i denna artikel skall fullgöras komma överens om att hålla särskilda möten.
- d) Att administrativt bistånd för kontroll av handlingsmönster i samband med vilka ursprungsrelaterat bedrägeri förmodas inte ges. En part kan för detta syfte förmoda bedrägeri bl.a. om importen av en produkt inom ramen för detta avtal vida överstiger den andra partens normala produktionsnivå och exportkapacitet.
4. En part som fastställt en systematisk underlåtenhet att tillhandahålla administrativt bistånd eller förmodar bedrägeri skall, innan den tillgriper ett sådant tillfälligt avbrytande av tillämpningen av förmåner som avses i denna artikel, tillhandahålla associeringskommittén alla uppgifter som behövs för en noggrann prövning av situationen i syfte att finna en för parterna godtagbar lösning. Samtidigt skall den i sin officiella tidning offentliggöra ett tillkännagivande till importörerna i vilket de produkter anges med avseende på vilka en systematisk underlåtenhet att tillhandahålla administrativt bistånd fastställts eller bedrägeri förmodas. Varje parts interna lagstiftning skall vara avgörande vad beträffar de rättsliga konsekvenserna av offentliggörandet.

Artikel 82

Tillämpning av förmånsbehandling

1. Parterna är överens om att administrativt samarbete är av största vikt för tillämpningen och kontrollen av de förmåner som beviljas inom ramen för denna avdelning och bekräftar sin vilja att bekämpa oegentligheter och bedrägerier som har samband med ursprung, tulltaxeklassificering och tullvärdeberäkning.
2. En part får, vad gäller produkter med avseende på vilka den i enlighet med denna artikel fastställer bedrägeri eller en systematisk underlåtenhet från den andra partens sida att tillhandahålla administrativt bistånd, tillfälligt avbryta tillämpningen av sådana förmåner som beviljas inom ramen för denna avdelning.
3. För denna artikels syften avser en systematisk underlåtenhet att tillhandahålla administrativt bistånd följande:
- a) Att administrativt bistånd inte ges, t.ex. underlåtenhet att tillhandahålla namn på och adresser till för utfärdande och kontroll av ursprungscertifikat behöriga tullmyndigheter eller andra statliga myndigheter eller provavtryck på stämpelar som används vid bestyrkande av sådana certifikat eller underlåtenhet att där så är lämpligt uppdatera sådan information.
- b) Att åtgärder för kontroll av produkters ursprungsstatus och av fullgörandet av andra krav enligt bilaga III och för fastställande eller förhindrande av överträdelser av ursprungsreglerna systematiskt inte vidtas eller systematiskt vidtas på icke tillfredsställande sätt.
- c) Att utförande på en parts begäran av kontroll i efterhand av ursprungstyg och meddelande i rätt tid av kontrollresultat systematiskt nekas eller fördröjs på otillbörligt sätt.
5. Parterna skall inom 10 dagar efter dagen för meddelandet av de uppgifter som avses i punkt 4 inleda samråd inom associeringskommittén. Om parterna inte inom 30 dagar från och med inledandet av samrådet når en överenskommelse om en lösning för att undvika ett tillfälligt avbrytande av tillämpningen av förmåner, får den berörda parten tillfälligt avbryta tillämpningen av förmånsbehandlingen för de berörda produkterna.
- Ett tillfälligt avbrytande av tillämpningen av förmånsbehandlingen får inte gå utöver vad som är nödvändigt för att skydda den berörda partens finansiella intressen.
6. Ett tillfälligt avbrytande enligt denna artikel skall omedelbart efter antagandet anmälas till associeringskommittén. Det skall gälla högst för en period av sex månader, vilken dock kan förlängas. Det skall vara föremål för periodiskt återkommande samråd inom associeringskommittén, särskilt i syfte att upphäva det så snart omständigheterna medger detta.

Avsnitt 4

Standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse

Artikel 83

Mål

Målet inom ramen för detta avsnitt är att underlätta och öka handeln med varor genom att med beaktande av parternas legitima mål och principen om icke-diskriminering – i den mening som avses i WTO:s avtal om tekniska handelshinder – undanröja och förebygga onödiga hinder för handeln.

Artikel 84

Räckvidd och omfattning

Bestämmelserna i detta avsnitt gäller varuhandeln vad området standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse – i den mening som avses i WTO:s avtal om tekniska handelshinder – beträffar. De gäller inte sådana åtgärder som faller under avsnitt 5 i detta kapitel. Tekniska specifikationer som utarbetas av offentliga organ i syfte att användas vid offentlig upphandling är inte underkastade bestämmelserna i detta avsnitt utan behandlas i avdelning IV i denna del.

Artikel 85

Definitioner

För detta avsnitts syften skall definitionerna i bilaga I till avtalet om tekniska handelshinder gälla. I detta avseende skall även det av WTO:s kommitté för tekniska handelshinder fattade beslutet rörande principer för utveckling av tekniska standarder, riktlinjer och rekommendationer med koppling till artiklarna 2 och 5 i och bilaga 3 till det avtalet gälla.

Artikel 86

Grundläggande rättigheter och skyldigheter

Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt avtalet om tekniska handelshinder och sin vilja att genomföra detta till fullo. I detta avseende och i linje med målet inom ramen för detta avsnitt skall samarbetsverksamheten och åtgärderna inom ramen för detta avsnitt genomföras med sikte på att intensifiera och stärka genomförandet av de rättigheterna och skyldigheterna.

Artikel 87

Särskilda åtgärder inom ramen för detta avtal

I syfte att målet inom ramen för detta avsnitt skall uppnås skall parterna vidta följande åtgärder:

1. De skall intensifiera sitt bilaterala samarbete på området standarder, tekniska föreskrifter och bedömning av överensstämmelse i syfte att underlätta tillträdet till sina respektive marknader, genom att förbättra den ömsesidiga kunskapen om, förståelsen för och kompatibiliteten hos sina respektive system.
2. De skall i sitt bilaterala samarbete sträva efter att identifiera de mekanismer eller kombinationer av mekanismer som är mest lämpade för särskilda frågor eller sektorer. Sådana mekanismer omfattar aspekter av regleringssamarbete, bl.a. konvergens eller likvärdighet hos tekniska föreskrifter och

standarder, anpassning till internationella standarder, användning av leverantörsdeklarationer om överensstämmelse och av ackreditering för att godkänna organ för bedömning av överensstämmelse samt avtal om ömsesidigt erkännande.

3. De skall på grundval av de framsteg som görs i det bilaterala samarbetet komma överens om vilka specifika arrangemang som bör ingås i syfte att tillämpa de mekanismer som identifierats.
4. De skall i det syftet eftersträva följande:
 - a) Att utveckla gemensamma uppfattningar i fråga om god regleringssed, bl.a. om
 - i) öppenhet i samband med utarbetande, antagande och tillämpning av tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse,
 - ii) behovet av och proportionaliteten hos regleringsåtgärder och därmed sammanhängande förfaranden för bedömning av överensstämmelse, inbegripet om användning av leverantörsdeklarationer om överensstämmelse,
 - iii) användning av internationella standarder som grund för tekniska föreskrifter utom när sådana standarder inte skulle vara ett effektivt eller lämpligt medel för att uppnå legitima mål,
 - iv) upprätthållandet av respekten för tekniska föreskrifter samt marknadsövervakning,
 - v) den tekniska infrastruktur, i fråga om metrologi, standardisering, provning, certifiering och ackreditering, som krävs som stöd för tillämpningen av de tekniska föreskrifterna, och
 - vi) mekanismer och metoder för översyn av tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse.
 - b) Att stärka regleringssamarbetet, t.ex. genom utbyte av information, erfarenheter och data och genom vetenskapligt och tekniskt samarbete, i syfte att förbättra kvaliteten och nivån på sina tekniska föreskrifter och utnyttja regleringsresurserna på ett effektivt sätt.
 - c) Kompatibilitet eller likvärdighet hos sina respektive tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse.
 - d) Att främja och uppmuntra bilateralt samarbete mellan sina respektive offentliga eller privata organ för metrologi, standardisering, provning, certifiering och ackreditering.

e) Att främja och uppmuntra fullständigt deltagande i internationella standardiseringsorgan och att stärka internationella standarders roll som grundval för tekniska föreskrifter.

f) Att utöka sitt bilaterala samarbete i internationella organisationer och forum som handhar sådana frågor som faller under detta avsnitt.

Artikel 88

Kommittén för standarder, tekniska föreskrifter och bedömning av överensstämmelse

1. Härmed inrättas, i syfte att de mål som anges i detta avsnitt skall uppnås, en särskild kommitté för standarder, tekniska föreskrifter och bedömning av överensstämmelse. Kommittén skall bestå av företrädare för parterna och ha en företrädare för vardera parten som ordförande. Kommittén skall mötas minst en gång per år, om parterna inte kommer överens om något annat. Kommittén skall rapportera till associeringskommittén.

2. Kommittén får ta upp alla frågor som har att göra med detta avsnitts effektiva funktionssätt. Den skall särskilt ha följande ansvarsområden och uppgifter:

a) Att följa upp och se över detta avsnitts funktionssätt och förvaltningen av detta avsnitt. Kommittén skall i detta sammanhang upprätta ett arbetsprogram för uppnåendet av de mål som anges i detta avsnitt, särskilt de i artikel 87.

b) Att utgöra ett forum för diskussioner och informationsutbyten i alla frågor som rör detta avsnitt, särskilt vad beträffar parternas system för tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse samt utvecklingen i de på detta område verksamma internationella organisationerna.

c) Att utgöra ett forum för samråd om och snabb lösning av frågor som verkar eller kan verka som onödiga hinder för handeln, inom räckvidden för och i den mening som avses i detta avsnitt, parterna emellan.

d) Att uppmuntra, främja och underlätta samarbetet mellan parternas offentliga eller privata organ för metrologi, standardisering, provning, certifiering, inspektion och ackreditering.

e) Att utforska medel som syftar till förbättring av tillträdet till parternas respektive marknader och av detta avsnitts funktionssätt.

Avsnitt 5

Sanitära och fytosanitära åtgärder

Artikel 89

Sanitära och fytosanitära åtgärder

1. Huvudmålet inom ramen för detta avsnitt är att på området sanitär och fytosanitär lagstiftning underlätta handeln parterna emellan samtidigt som människors, djurs och växters hälsa skyddas genom vidare genomförande av principerna i WTO:s avtal om tillämpning av sanitära och fytosanitära åtgärder. Ett ytterligare mål inom ramen för detta avsnitt är att beakta djurskyddsnormer.

2. Parterna strävar efter att nå målen inom ramen för detta avsnitt genom att tillämpa avtalet i bilaga IV, om sanitära och fytosanitära åtgärder som är tillämpliga på handel med djur, animaliska produkter, växter, vegetabiliska produkter och andra varor samt om djurskydd.

3. Genom avvikelse från artikel 193 skall associeringskommittén när den behandlar sanitära eller fytosanitära åtgärder bestå av företrädare för gemenskapen och Chile med ansvar för sanitära och fytosanitära frågor. Kommittén skall då kallas Gemensamma förvaltningskommittén för sanitära och fytosanitära frågor. Kommitténs uppgifter anges i artikel 16 i bilaga IV.

4. Vid tillämpning av artikel 184 skall samråd enligt artikel 16 i bilaga IV anses utgöra samråd enligt artikel 183, om parterna inte beslutar något annat.

Avsnitt 6

Vin och sprit

Artikel 90

Vin och sprit

Avtalet om handel med vin finns i bilaga V och avtalet om handel med spritdrycker och aromatiserade drycker finns i bilaga VI.

KAPITEL III

UNDANTAG

Artikel 91

Allmän undantagsklausul

Under förutsättning att åtgärderna inte tillämpas på ett sätt som skulle innebära ett medel för godtycklig eller oberättigad diskriminering mellan parterna i fall då samma förhållanden råder, eller en förtäckt inskränkning av handeln mellan parterna, skall inget i denna avdelning tolkas som ett hinder för någon av parterna att anta eller genomföra åtgärder, som

- a) är nödvändiga för att skydda den allmänna moralen,
- b) är nödvändiga för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa,
- c) är nödvändiga för att säkerställa iakttagandet av lagar och andra författningar som inte är oförenliga med bestämmelserna i detta avtal, inbegripet åtgärder som hänför sig till genomförandet av tullagstiftningen, skyddet av immateriella rättigheter och förhindrandet av bedrägliga förfaranden,
- d) hänför sig till import eller export av guld eller silver,
- e) hänför sig till skyddet av nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde,
- f) hänför sig till bevarandet av uttömliga naturtillgångar, om sådana åtgärder tillämpas i samband med begränsningar avseende inhemskt tillhandahållande eller inhemsk konsumtion,
- g) hänför sig till produkter framställda inom kriminalvården.

Artikel 92

Skyddsåtgärds-klausul

1. Om inte annat anges i denna artikel skall bestämmelserna i artikel XIX i GATT 1994 och WTO-avtalet om skyddsåtgärder tillämpas mellan parterna. Bestämmelserna i punkterna 2, 3, 4, 5, 7, 8 och 9 i denna artikel skall tillämpas endast när en part har ett väsentligt intresse som exportör av den berörda produkten enligt definitionen i punkt 10.

2. Parterna skall omedelbart och i alla händelser senast inom sju dagar inge en särskild skriftlig anmälan till associe-

ringskommittén med alla relevanta upplysningar rörande inledandet av en undersökning beträffande skyddsåtgärder och om de slutliga undersökningsresultaten.

3. De upplysningar som avses i punkt 2 skall bl.a. innehålla en förklaring av det nationella förfarande som kommer att ligga till grund för genomförandet av undersökningen, en angivelse av tidsplanerna för hörande av parterna och andra lämpliga möjligheter för berörda parter att lämna sina synpunkter i ärendet. Båda parterna skall dessutom inge en skriftlig förhandsanmälan anmälan till associeringskommittén med alla relevanta upplysningar om beslutet att tillämpa provisoriska skyddsåtgärder. Denna anmälan skall inkomma senast sju dagar före tillämpningen av åtgärderna.

4. Efter anmälan om det slutliga undersökningsresultatet och innan skyddsåtgärderna enligt artikel XIX i GATT 1994 och WTO-avtalet om skyddsåtgärder tillämpas skall den part som avser att tillämpa åtgärderna hänskjuta ärendet till associeringskommittén för en noggrann prövning av situationen i syfte att finna en ömsesidigt godtagbar lösning. Parterna skall i syfte att finna en sådan lösning och om den berörda parten så begär hålla samråd i förväg inom associeringskommittén.

5. Trots vad som sägs i punkt 4 skall ingenting hindra en part från att tillämpa åtgärder enligt artikel XIX i GATT 1994 och WTO-avtalet om skyddsåtgärder.

6. Vid valet av skyddsåtgärder enligt denna artikel skall parterna prioritera dem som minst stör genomförandet av målen i detta avtal. Dessa åtgärder skall inte gå utöver vad som är nödvändigt för att avhjälpa den allvarliga skadan och skall upprätthålla nivån eller marginalen för de förmåner som beviljats enligt denna avdelning.

7. Parterna bekräftar sina rättigheter och förpliktelser enligt artikel 8.1 och 8.2 i WTO-avtalet om skyddsåtgärder.

8. Den rätt att upphäva tillämpningen som avses i artikel 8.2 i WTO-avtalet om skyddsåtgärder skall inte utövas mellan parterna under de första 18 månader som en skyddsåtgärd är i kraft, förutsatt att skyddsåtgärden har införts som ett resultat av en absolut ökning av importen och att denna åtgärd är förenlig med WTO-avtalet om skyddsåtgärder.

9. Vid tillämpning av skyddsåtgärder skall dessa omedelbart anmälas till associeringskommittén och skall, särskilt med avseende på deras liberalisering eller avskaffande, vara föremål för samråd inom kommittén en gång om året.

10. Vid tillämpning av denna artikel skall en part anses ha ett väsentligt intresse om den tillhör en av de fem största leverantörerna av den importerade produkten under den senaste treårsperioden, uttryckt som absolut volym eller absolut värde.

11. Om den ena parten underkastar importen av produkter ett övervakningsförfarande som kan ge upphov till omständigheter som kan medföra tillämpning av skyddsåtgärder enligt denna artikel, skall den underrätta den andra parten om detta.

Artikel 93

Bristklausul

1. Om efterlevnaden av bestämmelserna i denna avdelning leder till

- a) en allvarlig brist eller risk för brist på livsmedel eller andra produkter som är av väsentlig betydelse för den exporterande parten, eller
- b) brist på betydande mängder inhemskt material för en nationell bearbetningsindustri under perioder när det inhemska priset på detta material som en del av en statlig stabiliseringsplan hålls under världsmarknadspriset,

och om de situationer som avses ovan ger upphov till eller sannolikt kommer att ge upphov till stora svårigheter för den exporterande parten, kan den parten vidta lämpliga åtgärder på de villkor och i enlighet med de förfaranden som fastställs i denna artikel.

2. Vid valet av skyddsåtgärder skall de åtgärder prioriteras som minst stör genomförandet av arrangemangen i detta avtal. Dessa åtgärder skall inte tillämpas så att de utgör en godtycklig eller obehörig diskriminering mellan parterna i fall då samma förhållanden råder, eller en förtäckt inskränkning av handeln, och skall avskaffas när det på grund av omständigheterna inte längre är berättigat att bibehålla dem. De åtgärder som kan komma att antas i enlighet med punkt 1.b skall dessutom inte leda till en ökning av exporten eller av det skydd som den berörda nationella bearbetningsindustrin omfattas av och skall inte avvika från bestämmelserna rörande icke-diskriminering i detta avtal.

3. Innan åtgärderna i punkt 1 vidtas, eller så snart som möjligt i de fall där punkt 4 är tillämplig, skall den part som avser att vidta åtgärderna förse associeringskommittén med alla relevanta upplysningar i syfte att finna en lösning som är godtagbar för parterna. Parterna kan i associeringskommittén enas om vilka medel som är nödvändiga för att avhjälpa svårigheterna. Om ingen överenskommelse nås inom 30 dagar efter det att ärendet har hänskjutits till associeringskommittén, får den exporterande parten tillämpa åtgärderna enligt denna artikel på export av den berörda produkten.

4. I de fall det på grund av exceptionella och kritiska omständigheter som kräver ett omedelbart ingripande är omöjligt att lämna förhandsupplysningar eller göra en förhandsundersökning, kan den part som avser att vidta åtgärderna genast tillämpa de försiktighetsåtgärder som är nödvändiga för att hantera situationen och skall i så fall genast underrätta den andra parten om detta.

5. Alla åtgärder som tillämpas enligt denna artikel skall omedelbart anmälas till associeringskommittén och vara föremål för regelbundna samråd inom denna, särskilt i syfte att fastställa en tidsplan för deras avskaffande så snart omständigheterna tillåter detta.

AVDELNING III

TJÄNSTEHANDEL OCH ETABLERING

Artikel 94

Mål

1. Parterna skall ömsesidigt liberalisera handeln med tjänster, i enlighet med bestämmelserna i denna avdelning och i överensstämmelse med artikel V i GATS.

2. Kapitel III syftar till förbättrade rambetingelser för investeringar, särskilt de etableringsvillkor som parterna tillämpar sinsemellan, på grundval av principen om icke-diskriminering.

KAPITEL I

TJÄNSTER

Avsnitt 1

Allmänna bestämmelser

Artikel 95

Räckvidd

1. I detta kapitel avses med handel med tjänster tillhandahållande av en tjänst genom följande leveranssätt:

- a) Från en parts territorium till den andra partens territorium (leveranssätt 1).
- b) Inom en parts territorium till en tjänstekonsument från den andra parten (leveranssätt 2).
- c) Av en tjänsteleverantör från den ena parten, genom kommersiell närvaro på den andra partens territorium (leveranssätt 3).
- d) Av en tjänsteleverantör från den ena parten, genom närvaro av fysiska personer på den andra partens territorium (leveranssätt 4).

2. Detta kapitel gäller för handel inom alla tjänstesektorer med undantag av följande:
- a) Finansiella tjänster, vilka omfattas av kapitel II.
 - b) Audiovisuella tjänster.
 - c) Nationell kustsjöfart.
 - d) Luftfart, inbegripet inrikes och internationella lufttransporttjänster, enligt eller utanför tidtabell, och tjänster med direkt anknytning till utövandet av trafikrättigheter, med undantag av följande:
 - i) Reparation och underhåll av flygplan, varvid flygplanet tas ur bruk.
 - ii) Försäljning och marknadsföring av lufttransporttjänster.
 - iii) Tjänster som rör databokningssystem (CRS).
3. Inget i detta kapitel skall tolkas så, att det innebär några skyldigheter när det gäller offentlig upphandling; det området omfattas av avdelning IV i denna del.
4. Bestämmelserna i detta kapitel skall inte gälla för subventioner som beviljas av parterna. Parterna skall i samband med översynen av detta kapitel enligt artikel 100 till förnyad behandling ta upp frågan om bestämmelser för subventioner som berör handeln med tjänster i syfte att i avtalet införliva regler som överenskommit enligt artikel XV i GATS.
5. Detta avsnitt gäller för internationella sjötransporttjänster och för telekommunikationstjänster, om inte annat sägs i avsnitten 2 och 3.

Artikel 96

Definitioner

I detta kapitel används följande beteckningar med de betydelse som här anges:

- a) *åtgärd*: en parts åtgärder, i form av lagar, andra författningar, regler, förfaranden, beslut och administrativa handlingar eller i någon annan form.
- b) *åtgärder vidtagna eller upprätthållna av en part*: åtgärder vidtagna eller upprätthållna av
 - i) centrala, regionala eller lokala politiska beslutsförsamlingar eller myndigheter,

- ii) icke-statliga organ vid utövandet av befogenheter som delegerats av centrala, regionala eller lokala politiska beslutsförsamlingar eller myndigheter.

- c) *tjänsteleverantör*: varje fysisk eller juridisk person som söker tillhandahålla eller tillhandahåller en tjänst.

- d) *kommersiell närvaro*: alla former av företags- eller yrkesmässig etablering, inbegripet genom
 - i) bildande, förvärv eller upprätthållande av en juridisk person, eller
 - ii) skapande eller upprätthållande av en filial eller ett representationskontor

inom en parts territorium i syfte att tillhandahålla en tjänst.

- e) *juridisk person*: ett rättssubjekt som bildats i laga ordning eller på annat sätt organiserats enligt gällande lag, antingen för vinständamål eller i annat syfte, och antingen privatägt eller i statens ägo, inbegripet bolag, stiftelser, handelsbolag, samriskföretag, enskilda näringsidkare och föreningar.

- f) *juridisk person från en part*: en juridisk person som bildats eller på annat sätt organiserats enligt gemenskapens, dess medlemsstaters eller Chiles lagstiftning.

Om den juridiska personen endast har sitt säte eller huvudkontor inom gemenskapens eller Chiles territorium skall den inte betraktas som en juridisk person från gemenskapen eller Chile, såvida den inte har en omfattande affärsverksamhet inom gemenskapens eller Chiles territorium.

- g) *fysisk person*: en medborgare i en av medlemsstaterna eller i Chile i enlighet med medlemsstatens eller Chiles respektive lagstiftning.

Artikel 97

Marknadstillträde

1. När det gäller marknadstillträde genom de leveranssätt som anges i artikel 95 skall varje part bevilja tjänster och tjänsteleverantörer från den andra parten en behandling som inte är mindre gynnsam än den som fastställs i de villkor och begränsningar som överenskommit och som anges i den första partens bindningslista enligt artikel 99.

2. Inom sektorer där åtaganden om marknadsstillträde gjorts definieras de åtgärder som en part inte får upprätthålla eller införa, vare sig regionalt eller avseende hela dess territorium, såvida inte annat anges i dess bindningslista, enligt följande:

- a) Begränsningar av antalet tjänsteleverantörer genom numeriska kvoter, monopol eller tjänsteleverantörer med ensamrätt eller genom krav på ekonomiskt behovstest.
- b) Begränsningar av det totala värdet av tjänstetransaktioner eller av tillgångar genom numeriska kvoter eller krav på ekonomiskt behovstest.
- c) Begränsningar av det totala antalet tjänster eller av den totala kvantiteten tjänstproduktion uttryckt i angivna numeriska enheter genom kvoter eller krav på ekonomiskt behovstest ⁽¹⁾.
- d) Begränsningar, genom numeriska kvoter eller krav på ekonomiskt behovstest, av det totala antal fysiska personer som får anställas i en viss tjänstesektor eller som en tjänsteleverantör får anställa och som är nödvändiga för, och har direkt anknytning till, tillhandahållandet av en särskild tjänst.
- e) Åtgärder som begränsar eller ställer krav på vissa typer av associationsformer eller samriskföretag genom vilka en tjänsteleverantör från den andra parten kan tillhandahålla en tjänst.
- f) Begränsningar av deltagandet av utländskt kapital, genom fastställande av en maximal procentgräns för utländskt aktieäggande eller en övre gräns för det totala värdet av enskilda eller sammanlagda utländska investeringar.

Artikel 98

Nationell behandling

1. Varje part skall i fråga om alla åtgärder som rör tillhandahållandet av tjänster inom de sektorer som anges i dess bindningslista och med iakttagande av de villkor och förbehåll som där fastställs medge tjänster och tjänsteleverantörer från den andra parten en behandling som inte är mindre gynnsam än den som den medger sina egna tjänster eller tjänsteleverantörer av samma slag ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Punkt 2 c omfattar inte åtgärder som en part vidtar för att begränsa insatserna vid tillhandahållandet av tjänster.

⁽²⁾ Särskilda åtaganden som görs enligt denna artikel skall inte tolkas så, att parterna måste kompensera för en inneboende konkurrensnackdel som beror på de aktuella tjänsternas eller tjänsteleverantörernas utländska natur.

2. En part kan uppfylla kravet i punkt 1 genom att medge tjänster eller tjänsteleverantörer från den andra parten antingen en till formen identisk behandling eller en till formen olik behandling jämfört med den som parten medger sina egna tjänster och tjänsteleverantörer av samma slag.

3. En till formen identisk eller en till formen olik behandling skall anses vara mindre gynnsam om den ändrar konkurrensvillkoren till förmån för tjänster eller tjänsteleverantörer från den ena parten i jämförelse med tjänster eller tjänsteleverantörer av samma slag från den andra parten.

Artikel 99

Bindningslistor för särskilda åtaganden

1. Parternas särskilda åtaganden enligt artiklarna 97 och 98 anges i bindningslistorna i bilaga VII. Varje bindningslista innehåller, för de sektorer inom vilka särskilda åtaganden gjorts, följande uppgifter:

- a) Villkor för och begränsningar när det gäller marknadsstillträde.
- b) Villkor och förbehåll beträffande nationell behandling.
- c) Åtaganden i samband med kompletterande åtaganden enligt punkt 3.
- d) I förekommande fall, tidsplanen för genomförandet av dessa åtaganden och dagen för åtagandenas ikraftträdande.

2. Åtgärder som är oförenliga med både artikel 97 och artikel 98 har införts i den kolumn som hänför sig till artikel 97. I detta fall anses införandet utgöra ett villkor eller förbehåll även med avseende på artikel 98.

3. Om en part gör särskilda åtaganden rörande åtgärder som påverkar handeln med tjänster och som inte behöver uppföras i bindningslistan enligt artikel 97 eller artikel 98, skall åtagandena uppföras i dess lista som kompletterande åtaganden.

Artikel 100

Översyn

1. Tre år efter avtalets ikraftträdande skall parterna se över detta kapitel i syfte att på ett för bägge parter förmånligt sätt och med säkerställande av en totalt sett jämn avvägning mellan

rättigheter och skyldigheter ytterligare söka fördjupa liberaliseringen och minska eller undanröja kvarvarande begränsningar.

2. Efter översynen enligt punkt 1 skall associeringskommittén vart tredje år undersöka hur detta kapitel tillämpas och avge lämpliga förslag till associeringsrådet.

Artikel 101

Rörlighet för fysiska personer

Två år efter avtalets ikraftträdande skall parterna se över reglerna och villkoren för fysiska personers rörlighet (leveranssätt 4) i syfte att få till stånd en ytterligare liberalisering. I samband med denna översyn får också definitionen av fysiska personer i artikel 96 g omprövas.

Artikel 102

Inhemska regleringar

1. Inom sektorer där en part har gjort åtaganden i sin bindingslista skall den, för att åtgärder som gäller villkor och förfaranden för licensiering och certifiering av tjänsteleverantörer från den andra parten inte skall utgöra ett onödigt handelshinder, bemöda sig om att tillse att dessa åtgärder

- a) grundas på objektiva och transparenta kriterier, såsom bl.a. kompetens och förmågan att tillhandahålla en tjänst,
- b) inte begränsar handeln mer än vad som krävs för att legitima målsättningar skall kunna nås,
- c) inte utgör en förtäckt begränsning av tillhandahållandet av en tjänst.

2. Bestämmelserna i punkt 1 får ses över inom ramen för förfarandet enligt artikel 100 i syfte att beakta regler som överenskommit enligt artikel VI i GATS och införliva dem i detta avtal.

3. Om en part ensidigt eller genom avtal erkänner utbildning, erfarenhet, licenser eller certifiering som erhållits i ett tredjelands territorium, skall den ge den andra parten tillräckliga möjligheter att visa att utbildning, erfarenhet, licenser eller certifiering som erhållits i denna andra parts territorium också bör erkännas, eller att ingå ett avtal eller ett arrangemang med motsvarande verkan.

4. Parterna skall med jämna mellanrum samråda med varandra för att fastställa möjligheterna att undanröja eventuella kvarvarande krav på medborgarskap eller stadigvarande bosättning som någon av dem ställer för att licensiera eller certifiera tjänsteleverantörer från den andra parten.

Artikel 103

Ömsesidigt erkännande

1. Varje part skall se till att dess behöriga myndigheter inom rimlig tid efter det att en tjänsteleverantör från den andra parten ingivit en ansökan om en licens eller om certifiering

a) om ansökan är komplett, tar ställning till ansökan och underrättar den sökande om sitt ställningstagande, eller

b) om ansökan inte är fullständig, utan onödigt dröjsmål underrättar den sökande om detta och anger vilka ytterligare uppgifter som krävs enligt partens inhemska lagstiftning.

2. Parterna skall uppmuntra de relevanta organen inom sina respektive territorier att lägga fram rekommendationer om ömsesidigt erkännande för att tjänsteleverantörer helt eller delvis skall kunna uppfylla de krav som varje part ställer när det gäller auktorisation, licensiering, ackreditering, verksamhetsutövning och certifiering av tjänsteleverantörer, särskilt sådana som tillhandahåller yrkesmässiga tjänster.

3. Associeringskommittén skall, inom rimlig tid och med beaktande av graden av överensstämmelse mellan parternas föreskrifter, besluta huruvida en rekommendation enligt punkt 2 är förenlig med detta kapitel. Om så är fallet skall rekommendationen genomföras genom ett av de behöriga myndigheterna framförhandlat avtal om ömsesidigt erkännande av krav, kvalifikationer, licenser och andra föreskrifter.

4. Ett sådant avtal skall vara förenligt med de relevanta bestämmelserna i WTO-avtalet, särskilt med artikel VII i GATS.

5. Om parterna är överens om det skall varje part uppmuntra sina relevanta organ att utarbeta förfaranden för tillfälligt licensiering av leverantörer av yrkesmässiga tjänster från den andra parten.

6. Associeringskommittén skall med jämna mellanrum, men åtminstone vart tredje år, se över tillämpningen av denna artikel.

Artikel 104

Elektronisk handel ⁽¹⁾

Parterna erkänner att användningen av elektroniska hjälpmedel ökar möjligheterna till handel inom många sektorer och är

⁽¹⁾ Införandet av denna bestämmelse i detta kapitel skall inte påverka Chiles ställningstagande i frågan huruvida elektronisk handel skall betraktas som tillhandahållande av tjänster.

överens om att främja utvecklingen av elektronisk handel mellan sig, särskilt genom att samarbeta om de marknadstillträdes- och regleringsfrågor som elektronisk handel aktualiserar.

Artikel 108

Marknadstillträde och nationell behandling

Artikel 105

Öppenhet

En part skall utan dröjsmål tillmötesgå alla önskemål från den andra parten om specifika upplysningar om någon av sina allmänt tillämpliga åtgärder eller någon av sina internationella överenskommelser som hänför sig till eller berör detta kapitel. Den kontaktpunkt som avses i artikel 190 skall på begäran lämna tjänsteleverantörer från den andra parten specifika upplysningar i alla sådana frågor. En kontaktpunkt behöver inte vara depositarie för lagar och andra författningar.

Avsnitt 2

Internationell sjötransport

Artikel 106

Räckvidd

1. Trots vad som sägs i artikel 95.5 skall rederier som är etablerade utanför gemenskapen eller Chile och som kontrolleras av medborgare i en medlemsstat eller i Chile omfattas av bestämmelserna i detta avsnitt, om deras fartyg är registrerade i den medlemsstaten eller i Chile i enlighet med respektive lands lagstiftning och dessutom seglar under medlemsstatens eller Chiles flagg.

2. Denna artikel gäller för internationell sjötransport, inbegripet transporter från dörr till dörr och intermodala transporter i vilka ett av transportsätten är sjötransport.

Artikel 107

Definitioner

I detta avsnitt avses med

- a) *intermodal transport*: rätten att anordna internationella godstransporttjänster från dörr till dörr och att för detta ändamål direkt teckna avtal med tillhandahållare av andra transportsätt,
- b) *leverantör av internationella sjötransporttjänster*: tillhandahållare av tjänster i samband med internationell godstransport till sjöss, tjänster som avser hantering, lagring och magasinering av gods, tullklareringstjänster, containerterminal- eller containerdepåtjänster samt agent- och fraktspeditionstjänster.

1. Med hänsyn till den liberalisering som parterna redan uppnått när det gäller internationell sjötransport skall följande gälla:

a) Parterna skall fortsätta att på affärsmässig och icke-diskriminerande grund tillämpa principen om oinskränkt tillträde till den internationella sjöfartsmarknaden och till internationell sjöfart.

b) Varje part skall fortsätta att medge fartyg som seglar under en tjänsteleverantörs från den andra parten flagg eller drivs av tjänsteleverantörer från den andra parten en behandling som inte är mindre förmånlig än den som parten medger sina egna fartyg när det gäller, bland annat, tillträde till hamnar, utnyttjande av hamnarnas infrastruktur och stöd-tjänster i hamnarna, relaterade avgifter, tullfaciliteter, tilldelning av kajplatser samt möjligheter till lastning och lossning.

2. Vid tillämpning av principerna i punkt 1 skall parterna

a) avstå från att i framtida bilaterala avtal med tredjeland införa lastdelningsbestämmelser, utom i de undantagsfall då linjerederier från den berörda parten annars inte skulle ha någon faktisk möjlighet att bedriva transportverksamhet till eller från det berörda tredjelandet,

b) förbjuda lastfördelningsbestämmelser i framtida bilaterala avtal beträffande tank- och torrlastsjöfart,

c) vid avtalets ikraftträdande avskaffa alla ensidiga åtgärder, administrativa eller tekniska hinder och andra hinder som skulle kunna få en begränsande eller diskriminerande verkan på det fria tillhandahållandet av internationella sjötransporttjänster.

3. Varje part skall, i överensstämmelse med de villkor som intagits i dess bindningslista, tillåta tjänsteleverantörer av internationella sjötransporttjänster från den andra parten att ha kommersiell närvaro på sitt territorium på sådana villkor som, vad gäller etablering och verksamhet, inte är mindre gynnsamma än de villkor som parten medger sina egna tjänsteleverantörer eller de villkor som parten medger tjänsteleverantörer från ett tredjeland, om de villkoren är förmånligare.

Avsnitt 3

Artikel 111

Telekommunikationstjänster**Tillhandahållande av tjänster**

Artikel 109

Definitioner

I detta avsnitt används följande beteckningar med den betydelse som här anges:

- a) *telekommunikationstjänster*: överföring av ljud, bild och data, eller kombinationer därav, i form av elektromagnetiska signaler, med undantag av radioutsändning och tv-sändning ⁽¹⁾. Åtaganden inom denna sektor omfattar därför inte sådana ekonomiska aktiviteter som består i att tillhandahålla innehåll för vars överföring det krävs telekommunikationstjänster. Tillhandahållandet av detta med hjälp av en telekommunikationstjänst överförda innehåll omfattas av parternas särskilda åtaganden inom andra relevanta sektorer.
- b) *regleringsmyndighet*: ett organ som tilldelats reglerings- och tillsynsuppgifter med anknytning till de frågor som behandlas i detta avsnitt.
- c) *nödvändiga telekommunikationsfaciliteter*: funktioner i allmänna transportnät för telekommunikationer och teletjänster som
 - i) endast eller till övervägande del tillhandahålls av en enda leverantör eller ett begränsat antal leverantörer, och
 - ii) det inte är ekonomiskt eller tekniskt möjligt att ersätta för att en tjänst skall kunna tillhandahållas.

Artikel 110

Regleringsmyndigheten

1. En regleringsmyndighet inom området telekommunikationstjänster skall vara skild från och inte ansvara inför leverantörer av basteletjänster.
2. En regleringsmyndighets beslut och de förfarande som den tillämpar skall vara opartiska i förhållande till alla aktörerna på marknaden.
3. En leverantör som påverkas av en regleringsmyndighets beslut skall ha rätt att överklaga beslutet.

⁽¹⁾ Radioutsändning och tv-sändning definieras som den oavbrutna överföringskedja som krävs för utsändning av tv- och radioprogramsignaler till allmänheten men omfattar inte återutsändningslänkar mellan operatörerna.

1. Om licens erfordras, skall förutsättningarna och villkoren för licensen samt uppgift om den tid som det normalt tar att ta ställning till en licensansökan göras tillgängliga för allmänheten.

2. Om licens erfordras och licensen inte beviljats, skall den sökande på begäran delges skälen till avslaget.

Artikel 112

Betydande leverantörer

1. Med betydande leverantör avses en leverantör som i väsentlig grad kan påverka villkoren för deltagande (med avseende på pris och utbud) på den aktuella marknaden för bas-tjänster till följd av

- a) sin kontroll över nödvändiga faciliteter, eller
- b) utnyttjande av sin ställning på marknaden.

2. Lämpliga åtgärder skall vidtas för att förhindra att leverantörer som, ensamma eller tillsammans, är betydande leverantörer börjar tillämpa eller fortsätter att tillämpa konkurrensbegränsande metoder.

3. De konkurrensbegränsande metoder som avses ovan skall särskilt inbegripa följande:

- a) Deltagande i konkurrensbegränsande korssubventionering.
- b) Utnyttjande, med konkurrensbegränsning som följd, av upplysningar från konkurrenter.
- c) Underlåtenhet att för andra tjänsteleverantörer i tid göra tillgängliga tekniska uppgifter om nödvändiga faciliteter och kommersiellt relevanta uppgifter som är nödvändiga för att dessa skall kunna leverera tjänster.

Artikel 113

Samtrafik

1. Detta avsnitt avser sammankoppling med leverantörer som tillhandahåller allmänna transportnät för telekommunikationer eller teletjänster för att göra det möjligt för användare av en leverantörs tjänster att kommunicera med användare av en annan leverantörs tjänster och att få tillgång till tjänster som tillhandahålls av en annan leverantör.

2. Samtrafik med en betydande leverantör skall säkerställas där det är tekniskt möjligt i nätet. Sådan samtrafik skall erbjudas

- a) på villkor (inbegripet tekniska standarder och specifikationer) och till taxor enligt principen om icke-diskriminering och till en kvalitet som är minst lika hög som den som tillhandahålls för egna liknande tjänster eller för liknande tjänster som tillhandahålls av icke anslutna tjänsteleverantörer eller för dess dotterbolag eller andra anslutna företag,
- b) i god tid samt på villkor (inbegripet tekniska standarder och specifikationer) och till kostnadsorienterade taxor som är tydliga, skäliga, fastställda med hänsyn till vad som är ekonomiskt möjligt och som är tillräckligt separerade för att leverantören inte skall behöva betala för de delar av nätet eller de funktioner som han inte behöver för att tjänsten skall kunna tillhandahållas,
- c) på begäran, i punkter förutom de nätanslutningspunkter som erbjuds majoriteten av användarna, mot kostnader som återspeglar kostnaderna för att upprätta nödvändiga ytterligare funktioner.

4. Förfarandena för samtrafik med en betydande leverantör skall göras tillgängliga för allmänheten.

5. För att säkerställa icke-diskriminering skall betydande leverantörer göra sina avtal om samtrafik tillgängliga för tjänsteleverantörer hos parterna eller i förväg offentliggöra referensanbud avseende samtrafik, såvida anbuden inte redan är tillgängliga för allmänheten.

Artikel 114

Knappa resurser

Alla förfaranden för allokering och utnyttjande av knappa resurser, inbegripet frekvenser, nummer och ledningsrätter, skall i god tid genomföras på ett objektiva, öppet och icke-diskriminerande sätt.

Artikel 115

Samhällsomfattande tjänster

1. Varje part skall ha rätt att definiera vilken skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som den önskar upprätthålla.

2. Bestämmelserna om samhällsomfattande tjänster skall vara öppna, objektiva och icke-diskriminerande. De skall också vara neutrala och inte mer betungande än nödvändigt.

KAPITEL II

FINANSIELLA TJÄNSTER

Artikel 116

Räckvidd

1. Detta kapitel gäller för åtgärder som införs eller upprätthålls av parterna och som berör handeln med finansiella tjänster.

2. I detta kapitel avses med handel med finansiella tjänster tillhandahållande av en finansiell tjänst genom följande leveranssätt:

- a) Från en parts territorium till den andra partens territorium (leveranssätt 1).
- b) Inom en parts territorium till en konsument av finansiella tjänster från den andra parten (leveranssätt 2).
- c) Av en leverantör av finansiella tjänster från den ena parten, genom kommersiell närvaro på den andra partens territorium (leveranssätt 3).
- d) Av en leverantör av finansiella tjänster från den ena parten, genom närvaro av fysiska personer på den andra partens territorium (leveranssätt 4).

3. Inget i detta kapitel skall tolkas så, att det innebär några skyldigheter när det gäller offentlig upphandling; det området omfattas av avdelning IV i denna del av avtalet.

4. Bestämmelserna i detta kapitel skall inte gälla för subventioner som beviljas av parterna. Parterna skall till förnyad behandling ta upp frågan om bestämmelser beträffande subventioner som berör handeln med finansiella tjänster till förnyad behandling i syfte att i avtalet införliva regler som överenskommit enligt artikel XV i GATS.

5. Detta kapitel gäller inte för

- i) en centralbanks eller valutamyndighets eller någon annan offentlig institutions verksamhet som led i penning- eller valutapolitiken,
- ii) verksamhet som utgör en del av ett lagstadgat socialförsäkringssystem eller av allmänna pensionssystem,
- iii) annan verksamhet som utförs av en offentlig institution för statens räkning eller med statlig garanti eller med användande av statliga medel.

6. Vid tillämpning av punkt 5 skall, om en part tillåter att någon del av den verksamhet som avses i 5 ii eller iii utförs av

egna leverantörer av finansiella tjänster i konkurrens med en offentlig institution eller en leverantör av finansiella tjänster, detta kapitel gälla för sådan verksamhet.

Artikel 117

Definitioner

I detta kapitel används följande beteckningar med de betydelse som här anges:

1. *åtgärd*: en parts åtgärder, i form av lagar, andra författningar, regler, förfaranden, beslut och administrativa handlingar eller i någon annan form.
2. *åtgärder vidtagna eller upprätthållna av en part*: åtgärder vidtagna eller upprätthållna av
 - i) centrala, regionala eller lokala politiska beslutsförsamlingar eller myndigheter,
 - ii) icke-statliga organ vid utövandet av befogenheter som delegerats av centrala, regionala eller lokala politiska beslutsförsamlingar eller myndigheter.
3. *leverantör av finansiella tjänster*: fysiska eller juridiska personer som önskar tillhandahålla eller som tillhandahåller finansiella tjänster. Beteckningen "leverantör av finansiella tjänster" innefattar dock inte offentliga institutioner.
4. *offentlig institution*:
 - i) en politisk beslutsförsamling, en centralbank eller en penningpolitisk myndighet hos en part, eller en institution som ägs eller kontrolleras av en part, vilken huvudsakligen har offentliga uppgifter eller bedriver verksamheter för offentliga ändamål, med undantag för institutioner som huvudsakligen arbetar med att tillhandahålla finansiella tjänster på kommersiella villkor, eller
 - ii) ett privat institut som utför uppgifter vilka vanligen utförs av en centralbank eller en penningpolitisk myndighet.
5. *kommersiell närvaro*: alla former av företags- eller yrkesmässig etablering, inbegripet genom
 - i) bildande, förvärv eller upprätthållande av en juridisk person, eller
 - ii) skapande eller upprätthållande av en filial eller ett representationskontor

inom en parts territorium i syfte att tillhandahålla en finansiell tjänst.

6. *juridisk person*: ett rättssubjekt som bildats i laga ordning eller på annat sätt organiserats enligt gällande lag, antingen för vinständamål eller i annat syfte, och antingen privatägt eller i statens ägo, inbegripet bolag, stiftelser, handelsbolag, samriskföretag, enskilda näringsidkare och föreningar.
7. *juridisk person från en part*: en juridisk person som bildats eller på annat sätt organiserats enligt gemenskapens, dess medlemsstaters eller Chiles lagstiftning.

Om den juridiska personen endast har sitt säte eller huvudkontor inom gemenskapens eller Chiles territorium skall den inte betraktas som en juridisk person från gemenskapen eller Chile, såvida den inte har en omfattande affärsverksamhet inom gemenskapens eller Chiles territorium.

8. *fysisk person*: en medborgare i en av medlemsstaterna eller i Chile i enlighet med medlemsstatens eller Chiles respektive lagstiftning.
9. *finansiell tjänst*: varje tjänst av finansiell natur som erbjuds av en leverantör av finansiella tjänster från en part. Finansiella tjänster omfattar följande verksamheter:

Försäkringstjänster och försäkringsrelaterade tjänster:

- i) Direkt försäkring (inbegripet koassurans):
 - a) Livförsäkring.
 - b) Skadeförsäkring.
- ii) Återförsäkring och retrocession.
- iii) Försäkringsförmedling, såsom mäklning och ombudsverksamhet.
- iv) Försäkringsrelaterade tjänster, såsom konsult-, aktuarie-, riskprövnings- och skaderegleringstjänster.

Banktjänster och andra finansiella tjänster (med undantag av försäkringstjänster):

- v) Mottagande av insättningar och andra återbetalningspliktiga medel från allmänheten.
- vi) Utlåning av alla slag, inbegripet konsumentkrediter, hypotekskrediter, länkekrediter, faktoring och finansiering av affärstransaktioner.
- vii) Finansiell leasing.

- viii) Alla betalnings- och penningförmedlingstjänster, inbegripet betal- och kreditkort, resecheckar och bankväxlar.
- ix) Borgensförbindelser och garantier.
- x) Handel för egen eller annans räkning, på en börs, genom direkthandel eller på annat sätt, av följande:
- a) Penningmarknadsinstrument, inbegripet checkar, växlar och bankcertifikat.
- b) Valutor.
- c) Derivatinstrument innefattande, men inte begränsade till, terminer och optioner.
- d) Valuta- och ränteinstrument, inbegripet sådana produkter som svappar och ränteterminer.
- e) Överlåtbara värdepapper.
- f) Andra överlåtbara rättigheter och tillgångar, inklusive ädelmetaller.
- xi) Medverkan som utställare, garant eller emissionsinstitut vid utfärdandet av alla slags värdepapper, offentligt eller privat, samt andra tjänster med anknytning därtill.
- xii) Penninghandel.
- xiii) Förvaltning av tillgångar, såsom medels- eller portföljförvaltning, alla former av fondförvaltning, pensionsfondsförvaltning samt förvarings- och notariat-tjänster.
- xiv) Clearing- och avvecklingstjänster rörande alla finansiella tillgångar, inbegripet värdepapper, derivatinstrument och andra överlåtbara instrument.
- xv) Tillhandahållande och överföring av finansiell information och bearbetning av finansiella data samt därtill hänförlig programvara genom leverantörer av andra finansiella tjänster.
- xvi) Rådgivnings- och förmedlingstjänster och andra till finansiella tjänster relaterade tjänster avseende alla verksamheter enligt v—xv, inbegripet kreditupplysning och kreditanalys, tillhandahållande av investeringsunderlag, investeringsrådgivning samt rådgivning om företagsförvärv, omstrukturering av företag och affärsstrategi.
10. *ny finansiell tjänst*: tjänst av finansiell natur, inbegripet tjänster med anknytning till befintliga eller nya produkter eller till det sätt på vilket en produkt tillhandahålls, som inte tillhandahålls av någon leverantör av finansiella tjänster på den ena partens territorium men däremot tillhandahålls på den andra partens territorium.

Artikel 118

Marknadstillträde

1. När det gäller marknadstillträde genom de leveranssätt som anges i artikel 116 skall varje part bevilja finansiella tjänster och leverantörer av finansiella tjänster från den andra parten en behandling som inte är mindre gynnsam än den som fastställs i de villkor och begränsningar som överenskommit och som anges i den första partens bindningslista enligt artikel 120.

2. Inom sektorer där åtaganden om marknadstillträde gjorts definieras de åtgärder som en part inte får upprätthålla eller införa, vare sig regionalt eller avseende hela dess territorium, såvida inte annat anges i dess bindningslista, enligt följande:

- a) Begränsningar av antalet leverantörer av finansiella tjänster genom numeriska kvoter, monopol, tjänsteverantörer med ensamrätt eller krav på ekonomiskt behovstest.
- b) Begränsningar av det totala värdet av finansiella tjänstetransaktioner eller av tillgångar med anknytning till finansiella tjänster genom numeriska kvoter eller krav på ekonomiskt behovstest.
- c) Begränsningar av det totala antalet finansiella tjänster som tillhandahålls eller av den totala kvantiteten tjänsteproduktion uttryckt i angivna numeriska enheter genom kvoter eller krav på ekonomiskt behovstest ⁽¹⁾.
- d) Begränsningar, genom numeriska kvoter eller krav på ekonomiskt behovstest, av det totala antal fysiska personer som får anställas i en viss finansiell tjänstesektor eller som en leverantör av finansiella tjänster får anställa och som är nödvändiga för, och har direkt anknytning till, tillhandahållandet av en särskild finansiell tjänst.
- e) Åtgärder som begränsar eller ställer krav på vissa typer av associationsformer eller samriskföretag genom vilka en leverantör av finansiella tjänster från den andra parten kan tillhandahålla en finansiell tjänst.

⁽¹⁾ Punkt 2 c täcker inte åtgärder som en part vidtar för att begränsa insatserna vid tillhandahållandet av finansiella tjänster.

- f) Begränsningar av deltagandet av utländskt kapital genom fastställande av en maximal procentgräns för utländskt aktieäggande eller en övre gräns för det totala värdet av enskilda eller sammanlagda utländska investeringar.

Artikel 119

Nationell behandling

1. Varje part skall i fråga om alla åtgärder som rör tillhandahållandet av finansiella tjänster inom de sektorer som anges i partens bindningslista och med iakttagande av de villkor och förbehåll som där fastställs medge finansiella tjänster och leverantörer av finansiella tjänster från den andra parten en behandling som inte är mindre gynnsam än den som den medger sina egna finansiella tjänster eller leverantörer av finansiella tjänster av samma slag ⁽¹⁾.

2. En part kan uppfylla kravet i punkt 1 genom att medge finansiella tjänster eller leverantörer av finansiella tjänster från den andra parten antingen en till formen identisk behandling eller en till formen olik behandling jämfört med den som parten medger sina egna finansiella tjänster och leverantörer av finansiella tjänster av samma slag.

3. En till formen identisk eller en till formen olik behandling skall anses vara mindre gynnsam om den ändrar konkurrensvillkoren till förmån för finansiella tjänster eller leverantörer av finansiella tjänster från den ena parten i jämförelse med finansiella tjänster eller leverantörer av finansiella tjänster av samma slag från den andra parten.

Artikel 120

Bindningslistor för särskilda åtaganden

1. Parternas särskilda åtaganden enligt artiklarna 118 och 119 anges i bindningslistorna i bilaga VIII. Varje bindningslista innehåller, för de sektorer inom vilka särskilda åtaganden gjorts, följande uppgifter:

- a) Villkor och begränsningar för marknadstillträde.
- b) Villkor och förbehåll beträffande nationell behandling.
- c) Åtaganden i samband med kompletterande åtaganden enligt punkt 3.

⁽¹⁾ Särskilda åtaganden enligt denna artikel skall inte tolkas så, att parterna måste kompensera för en inneboende konkurrensackdel vilken beror på de aktuella finansiella tjänsternas eller de finansiella tjänstetillhandahållarnas utländska natur.

- d) I förekommande fall, tidsplanen för genomförandet av dessa åtaganden och dagen för åtagandenas ikraftträdande.

2. Åtgärder som är oförenliga med både artikel 118 och artikel 119 har införts i den kolumn som hänför sig till artikel 118. I detta fall anses införandet utgöra ett villkor eller ett förbehåll även med avseende på artikel 119.

3. Om en part gör särskilda åtaganden som rör handeln med finansiella tjänster och som inte skall införas i bindningslistan enligt artikel 118 eller artikel 119, skall åtagandena införas i dess bindningslista som kompletterande åtaganden.

Artikel 121

Nya finansiella tjänster

1. En part skall tillåta leverantörer av finansiella tjänster från den andra parten som är etablerade på dess territorium att på dess territorium tillhandahålla nya finansiella tjänster inom ramen för de undersektorer och finansiella tjänster som omfattas av åtagandena i dess bindningslista, med iakttagande av de villkor, begränsningar, förutsättningar och förbehåll som fastställs i bindningslistan och förutsatt att införandet av den nya finansiella tjänsten inte förutsätter ny lagstiftning eller ändringar av den befintliga lagstiftningen.

2. En part får fastställa i vilken rättslig form tjänsten kan tillhandahållas och får ställa krav på tillstånd för tillhandahållande av den finansiella tjänsten. Om ett sådant tillstånd krävs skall ett beslut fattas inom rimlig tid, och tillstånd får då vägras endast av försiktighetsskäl.

Artikel 122

Bearbetning av uppgifter inom den finansiella tjänstesektorn

1. En part skall tillåta leverantörer av finansiella tjänster från den andra parten att i bearbetningssyfte överföra uppgifter i elektronisk eller annan form till eller från partens territorium, om bearbetningen är en förutsättning för den normala affärsverksamheten för dessa leverantörer av finansiella tjänster.

2. Om de uppgifter som avses i punkt 1 utgörs av eller innehåller personuppgifter, skall överföringen av uppgifterna från den ena partens territorium till den andra partens territo-

rium äga rum i enlighet med den nationella lagstiftningen om skydd av individen med avseende på överföring och bearbetning av personuppgifter hos den part från vars territorium uppgifterna överförs.

Artikel 123

Effektiva och öppna regleringar inom den finansiella tjänstesektorn

1. En part skall, i görligaste mån, i förväg underrätta alla berörda personer om allmänt tillämpliga åtgärder som den avser att vidta, så att dessa personer får tillfälle att framföra synpunkter på åtgärden. Underrättelse om åtgärden skall lämnas

a) genom offentligt tillkännagivande, eller

b) i annan skriftlig eller elektronisk form.

2. Parternas behöriga finansmyndigheter skall för berörda personer göra tillgängliga sina krav rörande ansökningar som gäller tillhandahållande av finansiella tjänster.

3. På begäran skall den behöriga finansmyndigheten upplysa en sökande om hur långt handläggningen av ansökan fortskridit. Om myndigheten behöver ytterligare uppgifter från den sökande skall den underrätta den sökande om detta utan oskäligt dröjsmål.

4. Varje part skall göra sitt yttersta för att inom sitt territorium genomföra och tillämpa internationellt överenskomna standarder för reglering och tillsyn inom den finansiella tjänstesektorn och för bekämpning av penningtvätt. Parterna skall i detta syfte samarbeta och utbyta information och erfarenheter i den särskilda kommitté för finansiella tjänster som avses i artikel 127.

Artikel 124

Konfidentiella uppgifter

Inget i detta kapitel

a) skall innebära en skyldighet för en part att tillhandahålla konfidentiella uppgifter, vars utlämnande skulle hindra rättstillämpningen eller på annat sätt strida mot det allmänna intresse eller vara till skada för enskilda, offentliga eller privata, företags legitima kommersiella intressen,

b) skall tolkas så, att en part skall vara skyldig att utlämna uppgifter som rör ekonomiska angelägenheter avseende, eller konton tillhörande, enskilda kunder hos en leverantör

av finansiella tjänster eller konfidentiella och skyddade uppgifter som innehas av offentliga organ.

Artikel 125

Tillsynsbefogenheter

1. Inget i detta kapitel skall tolkas som ett hinder för en part att anta eller vidmakthålla rimliga åtgärder av försiktighetsskal, såsom

a) skydd av investerare, insättare, aktörer på finansmarknaden, försäkringstagare eller personer åt vilka en leverantör av finansiella tjänster skall utföra en förvaltningstjänst,

b) upprätthållande av säkerheten, soliditeten, integriteten och det ekonomiska ansvaret hos leverantörer av finansiella tjänster,

c) säkerställande av integriteten och stabiliteten i en parts finansiella system.

2. Om åtgärderna inte överensstämmer med bestämmelserna i detta kapitel får de inte utnyttjas för att kringgå partens åtaganden eller skyldigheter enligt detta kapitel.

Artikel 126

Godkännande

1. En part kan vid bestämmandet av hur dess åtgärder rörande finansiella tjänster skall tillämpas godkänna åtgärder som den andra parten vidtagit av försiktighetsskal. Ett sådant godkännande, vilket kan ske genom harmonisering eller på annat sätt, kan grundas på ett avtal eller arrangemang med det berörda landet eller ges ensidigt.

2. En part som är part i ett sådant avtal eller arrangemang med en tredje part som avses i punkt 1, vare sig framtida eller existerande, skall ge den andra parten tillräckliga möjligheter att förhandla om anslutning till dessa avtal eller arrangemang eller att ingå jämförbara avtal eller arrangemang, under förutsättning att det leder till likvärdiga regleringar och en likvärdig nivå i fråga om tillsynen över och tillämpningen av dessa och, om tillämpligt, förfarandena för utbyte av information mellan parterna i avtalet eller arrangemanget. I de fall en part ensidigt ger godkännande, skall den ge den andra parten tillräckliga möjligheter att visa att dessa omständigheter föreligger.

Artikel 127

Särskild kommitté för finansiella tjänster

1. Parterna inrättar härmed en särskild kommitté för finansiella tjänster. Den särskilda kommittén skall bestå av företrädare

för parterna. Den främsta företrädaren för varje part skall vara en tjänsteman från den myndighet enligt bilaga IX som ansvarar för finansiella tjänster.

2. Den särskilda kommittén skall bland annat
 - a) övervaka genomförandet av detta kapitel, och
 - b) pröva frågor om finansiella tjänster som en part hänskjuter till kommittén.
3. Den skall sammanträda på begäran av någon av parterna, varvid parterna på förhand skall komma överens om tidpunkt och dagordning för sammanträdet. Ordförandeskapet i den särskilda kommittén skall innehas av parterna växelvis. Den särskilda kommittén skall redovisa resultaten av sina möten till associeringskommittén.
4. Tre år efter avtalets ikraftträdande skall den särskilda kommittén för finansiella tjänster överväga åtgärder som kan underlätta och utvidga handeln med finansiella tjänster och ytterligare bidra till uppnåendet av avtalets mål samt redovisa resultatet av sina överläggningar till associeringskommittén.

Artikel 128

Samråd

1. En part får begära samråd med den andra parten i alla frågor som kan uppkomma inom ramen för detta kapitel. Den andra parten skall pröva framställningen i positiv anda. Parterna skall redovisa resultatet av sitt samråd till den särskilda kommittén för finansiella tjänster.
2. Vid samråd enligt denna artikel skall tjänstemän från de myndigheter som anges i bilaga IX delta.
3. Inget i denna artikel skall innebära en skyldighet för en finansmyndighet som deltar i ett samråd att utlämna uppgifter eller vidta åtgärder som skulle komma att påverka enskilda reglerings-, tillsyns-, förvaltnings- eller genomförandefrågor.
4. Om en parts finansmyndighet av tillsynsskäl begär uppgifter om en leverantör av finansiella tjänster på den andra partens territorium, kan myndigheten vända sig med sin begäran till den behöriga finansmyndigheten på den andra partens territorium. Tillhandahållandet av dessa uppgifter får underkastas de villkor, förutsättningar och begränsningar som gäller enligt den andra partens relevanta lagstiftning eller kraven enligt ett i förväg överenskommet avtal eller arrangemang mellan parternas finansmyndigheter.

Artikel 129

Särskilda bestämmelser om tvistlösning

1. Om inte annat fastställs i denna artikel skall tvister som rör detta kapitel lösas i enlighet med bestämmelserna i avdelning VIII.
2. Vid tillämpning av artikel 184 skall samråd enligt artikel 128 anses utgöra samråd enligt artikel 183, om parterna inte kommer överens om något annat. När samrådet inleds skall parterna lämna upplysningar som möjliggör en prövning av hur en parts åtgärder eller varje annan fråga skulle kunna påverka detta kapitelns funktionssätt och tillämpning; de upplysningar som utbyts under samrådet skall behandlas konfidentiellt. Om frågan inte lösts inom 45 dagar efter det att samråd enligt artikel 128 ägt rum, eller inom 90 dagar efter det att begäran om samråd enligt artikel 128.1 framstälts om detta inträffar först, kan den klagande parten skriftligen begära att det tillsätts en förlikningsnämnd. Parterna skall redovisa resultatet av sitt samråd direkt till associeringskommittén.
3. Vid tillämpning av artikel 185 skall följande gälla:
 - a) Förlikningsnämndens ordförande skall ha särskild sakkunskap i finansiella frågor.
 - b) Associeringskommittén skall senast sex månader efter avtalets ikraftträdande upprätta en förteckning över minst fem personer som inte är medborgare från någon av parterna och som är villiga och har möjlighet att fungera som förlikningsmän och även är villiga att utses till ordförande i en förlikningsnämnd för ärenden som gäller finansiella tjänster. Associeringskommittén skall se till att förteckningen alltid upptar namnen på fem personer. Dessa personer skall ha sakkunskap eller erfarenhet när det gäller lagstiftning eller praxis inom området finansiella tjänster, vilket även kan omfatta regler för finansiella instituts verksamhet, skall vara oberoende och uppträda i egenskap av enskilda personer, får inte stå någon part eller organisation nära eller motta instruktioner från någon part eller organisation och skall följa uppförandekoden i bilaga XVI. Förteckningen får ändras vart tredje år.
 - c) Associeringskommitténs ordförande skall inom tre dagar från ingivandet av begäran om förlikningsnämndens tillsättande utse panelens ordförande genom lottnings bland de personer som upptagits i förteckningen enligt b. De två andra förlikningsmännen i nämnden skall av associeringskommitténs ordförande utses genom lottnings bland de personer som upptagits i den förteckning som avses i artikel 185.2, varav den ena bland de personer som den klagande parten föreslagit associeringskommittén, den andra bland de personer som den svarande parten har föreslagit kommittén.

KAPITEL III

ETABLERING

Artikel 130

Räckvidd

Detta kapitel gäller etablering inom alla sektorer med undantag av tjänstesektorena, inbegripet den finansiella tjänstesektorn.

Artikel 131

Definitioner

I detta kapitel används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

- a) *juridisk person*: ett rättssubjekt som bildats i laga ordning eller på annat sätt organiserats enligt gällande lag, antingen för vinständamål eller i annat syfte, och antingen privatägt eller i statens ägo, inbegripet bolag, stiftelser, handelsbolag, samriskföretag, enskilda näringsidkare och föreningar.
- b) *juridisk person från en part*: en juridisk person som bildats eller på annat sätt organiserats enligt gemenskapens, dess medlemsstaters eller Chiles lagstiftning.

Om den juridiska personen endast har sitt säte eller huvudkontor inom gemenskapens eller Chiles territorium skall den inte betraktas som en juridisk person från gemenskapen eller Chile, såvida den inte har en omfattande affärsverksamhet inom gemenskapens eller Chiles territorium.

- c) *fysisk person*: en medborgare i en av medlemsstaterna eller i Chile i enlighet med medlemsstatens eller Chiles respektive lagstiftning.
- d) *etablering*:
- i) bildande, förvärv eller upprätthållande av en juridisk person, eller
 - ii) skapande eller upprätthållande av en filial eller ett representationskontor

inom en parts territorium i syfte att tillhandahålla en ekonomisk verksamhet.

När det gäller fysiska personer skall detta inte omfatta sökande eller tagande av anställning på en parts arbetsmarknad eller ge rätt till tillträde till en parts arbetsmarknad.

Artikel 132

Nationell behandling

För de sektorer som anges i bilaga X och med iakttagande av de villkor och förbehåll som där fastställs skall varje part, i fråga om etablering, medge juridiska och fysiska personer från den andra parten en behandling som inte är mindre gynnsam än den som den medger sina egna juridiska och fysiska personer som utför en liknande ekonomisk verksamhet.

Artikel 133

Regleringsrätt

Om inte annat följer av artikel 132 får varje part reglera juridiska och fysiska personers etablering.

Artikel 134

Slutbestämmelser

1. Parterna bekräftar, när det gäller detta kapitel, sina rättigheter och skyldigheter enligt bilaterala eller multilaterala avtal som de är parter i.
2. I syfte att främja en gradvis liberalisering av investeringsvillkoren bekräftar parterna sitt åtagande att senast tre år från detta avtals ikraftträdande ta upp den rättsliga ramen för investeringar, investeringsklimatet och investeringsflödet mellan sig till förnyad behandling, i överensstämmelse med sina internationella åtaganden.

KAPITEL IV

UNDANTAG

Artikel 135

Undantag

1. Under förutsättning att åtgärderna inte tillämpas på ett sätt som skulle innebära ett medel för godtycklig eller oerättigad diskriminering mellan parterna i fall då likartade förhållanden råder, eller en förtäckt inskränkning av handeln med tjäns-

ter eller finansiella tjänster eller i fråga om etablering, skall inget i denna avdelning tolkas som ett hinder för någon av parterna att anta eller genomföra åtgärder

- a) som är nödvändiga för att skydda den allmänna moralen eller för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet,
- b) som är nödvändiga för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa,
- c) som avser bevarandet av uttömliga naturtillgångar, om sådana åtgärder tillämpas i samband med begränsningar beträffande inhemskt tillhandahållande eller inhemsk konsumtion av tjänster eller beträffande inhemska investeringar,
- d) som är nödvändiga för skyddet av nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde,
- e) som är nödvändiga för att säkerställa iakttagandet av lagar och andra författningar som inte är oförenliga med bestämmelserna i denna avdelning, inbegripet åtgärder som hänförs till
 - i) förhindrandet av bedrägliga eller olagliga förfaranden eller för att åtgärda bristande uppfyllelse av förpliktelser enligt ett tjänstekontrakt,
 - ii) skyddet av enskildas privatliv i samband med bearbetning och spridning av personuppgifter samt skyddet av sekretess för individuella register och konton,
 - iii) säkerhet.

2. Bestämmelserna i denna avdelning gäller inte för parternas socialförsäkringssystem eller för sådan verksamhet på en parts territorium som, ens tillfälligt, har anknytning till myndighetsutövning.

3. Inget i denna avdelning skall hindra en part från att tillämpa sina lagar, andra författningar och föreskrifter rörande fysiska personers inresa, vistelse, arbete, arbetsförhållanden och etablering ⁽¹⁾, förutsatt att parten inte tillämpar dessa på ett sätt som omintetgör eller inskränker de förmåner som tillkommer den andra parten enligt en bestämmelse i denna avdelning.

⁽¹⁾ En part får särskilt begära att fysiska personer skall äga de akademiska kvalifikationer eller den yrkeserfarenhet som, på det territorium där tjänsten eller den finansiella tjänsten tillhandahålls eller där etableringen äger rum, föreskrivs för verksamhetssektorn i fråga.

AVDELNING IV

OFFENTLIG UPPHANDLING

Artikel 136

Mål

Parterna skall i enlighet med bestämmelserna i denna avdelning sörja för ett effektivt och ömsesidigt öppnande av sina marknader för offentlig upphandling.

Artikel 137

Räckvidd och omfattning

1. Om inte annat följer av de villkor som parterna anger i bilagorna XI, XII och XIII, är denna avdelning tillämplig på lagar och andra författningar, förfaranden och praxis rörande varje upphandling av varor och tjänster, inbegripet byggtrenader, som genomförs av parternas upphandlande enheter.

2. Denna avdelning gäller inte för följande:

- a) Kontrakt som tilldelas enligt
 - i) en internationell överenskommelse och avser de avtalslutande parternas gemensamma genomförande eller utnyttjande av ett projekt,
 - ii) en internationell överenskommelse om stationering av trupper,
 - iii) en internationell organisations särskilda förfarande.
- b) Icke-avtalsgrundade överenskommelser eller varje form av offentligt bistånd eller offentlig upphandling som genomförs inom ramen för bistånds- eller samarbetsprogram.
- c) Kontrakt som avser
 - i) inköp eller hyra av mark, befintliga byggnader eller annan fast egendom eller därmed sammanhängande rättigheter,
 - ii) inköp, utveckling, produktion eller samproduktion av programmaterial för tv eller radio eller kontrakt avseende sändningstid,
 - iii) medlings- eller förlikningstjänster,
 - iv) anställningsavtal,
 - v) forsknings- och utvecklingstjänster, med undantag av sådana som uteslutande är till nytta för den upphandlande enheten i dess egen verksamhet, förutsatt att tjänsten betalas uteslutande av den upphandlande enheten,

d) finansiella tjänster.

3. Koncessioner som avser offentliga byggentreprenader enligt definitionen i artikel 138 i skall också omfattas av denna avdelning, i enlighet med vad som anges i bilagorna XI, XII och XIII.

4. Ingen part får förbereda, utforma eller i övrigt lägga upp en upphandling i avsikt att undandra sig förpliktelserna enligt denna avdelning.

Artikel 138

Definitioner

I denna avdelning används följande beteckningar med de betydelse som här anges:

- a) *offentlig upphandling*: varje typ av upphandling av varor eller tjänster eller en kombination därav, inbegripet byggentreprenader, som genomförs av parternas offentliga institutioner för offentliga ändamål och inte för kommersiell återförsäljning eller för tillverkning av varor eller tillhandahållande av tjänster för kommersiell försäljning, såvida inte annat anges. Det innefattar upphandling genom köp, leasing, hyresavtal eller hyrköpsavtal, med eller utan rätt till köp.
- b) *upphandlande enheter*: parternas offentliga institutioner, såsom politiska beslutsförsamlingar och myndigheter på central, regional och lokal nivå, offentliga företag samt varje annan enhet som upphandlar i enlighet med bestämmelserna i denna avdelning, i enlighet med vad som anges i bilagorna XI, XII och XIII.
- c) *offentligt företag*: varje företag över vilket de offentliga myndigheterna, genom ägande av eller finansiellt deltagande i företaget eller genom de regler som gäller för företagets verksamhet, direkt eller indirekt kan utöva ett dominerande inflytande. Ett dominerande inflytande från de offentliga myndigheternas sida skall antas föreligga när de direkt eller indirekt
- i) innehar majoriteten av företagets tecknade kapital,
 - ii) förfogar över majoriteten av de röster som är förbundna med de av företaget utgivna aktierna, eller
 - iii) kan tillsätta mer än hälften av ledamöterna i företagets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan.
- d) *leverantör från en part*: varje fysisk eller juridisk person eller offentligt organ, eller grupp av fysiska eller juridiska personer eller offentliga organ hos en part, som kan tillhandahålla varor, tjänster eller utförandet av byggentreprenader. Beteckningen omfattar både varuleverantörer, tjänsteleverantörer och entreprenörer.
- e) *juridisk person*: ett rättssubjekt som bildats i laga ordning eller på annat sätt organiserats enligt gällande lag, antingen för vinständamål eller i annat syfte, och antingen privatägt eller i statens ägo, inbegripet bolag, stiftelser, handelsbolag, samriskföretag, enskilda näringsidkare och föreningar.
- f) *juridisk person från en part*: en juridisk person som bildats eller på annat sätt organiserats enligt gemenskapens, dess medlemsstaters eller Chiles lagstiftning.
- Om den juridiska personen endast har sitt säte eller huvudkontor inom gemenskapens eller Chiles territorium skall den inte betraktas som en juridisk person från gemenskapen eller Chile, såvida den inte har en omfattande affärsverksamhet inom gemenskapens eller Chiles territorium.
- g) *fysisk person*: en medborgare i en av medlemsstaterna eller i Chile i enlighet med medlemsstatens eller Chiles respektive lagstiftning.
- h) *anbudsgivare*: en leverantör som har lämnat ett anbud.
- i) *koncessioner som avser offentliga byggentreprenader*: ett kontrakt av samma typ som ett kontrakt för upphandling av en offentlig byggentreprenad, utom att ersättningen för det arbete som skall utföras utgörs antingen uteslutande av rätten att utnyttja anläggningen eller av denna rätt jämte ersättning.
- j) *motkrav*: villkor som beslutas eller övervägs av en upphandlande enhet före eller under loppet av ett upphandlingsförfarande och som syftar till att främja lokal utveckling eller förbättra den berörda partens betalningsbalans genom krav på lokalt innehåll, tekniklicensiering, investeringar, motköp eller liknande krav.
- k) *skriftligen eller skriftligt*: förmedling i läsbar, reproducerbar och lagringsbar form, även via elektroniska medel, av information i ord, siffror eller andra symboler.
- l) *tekniska specifikationer*: en specifikation som anger egenskaperna hos de varor eller tjänster som skall upphandlas, exempelvis krav beträffande kvalitet, prestanda, säkerhet, dimensioner, symboler, terminologi, emballage, märkning eller etikettering eller krav beträffande processer och metoder som skall användas vid framställningen av produkterna eller tjänsterna och den upphandlande enhetens krav när det gäller förfaranden för bedömning av överensstämmelse.
- m) *privatisering*: en process genom vilken statens kontroll över en upphandlande enhet faktiskt upphör och överförs till den privata sektorn.

- n) *liberalisering*: en process som leder till att en upphandlande enhet inte åtnjuter någon ensamrätt eller några särskilda rättigheter och uteslutande befattar sig med tillhandahållandet av varor eller tjänster på marknader på vilka det råder en effektiv konkurrens.

Artikel 139

Nationell behandling och icke-diskriminering

1. Parterna skall sörja för att upphandling enligt denna avdelning som genomförs av deras upphandlande enheter sker på ett öppet, skäligt och icke-diskriminerande sätt som innebär att alla leverantörer från båda parterna behandlas lika och att principen om öppen och effektiv konkurrens iakttas.
2. Beträffande alla lagar, andra författningar, förfaranden och praxis rörande offentlig upphandling som omfattas av denna avdelning skall varje part bevilja varor, tjänster och leverantörer från den andra parten en behandling som inte är mindre gynnsam än den som den beviljar inhemska varor, tjänster och leverantörer.
3. Beträffande alla lagar, andra författningar, förfaranden och praxis rörande offentlig upphandling enligt denna avdelning skall varje part se till
 - a) att dess upphandlande enheter inte behandlar en i landet etablerad leverantör mindre förmånligt än en annan i landet etablerad leverantör på grund av graden av utländsk anknytning till en person från den andra parten eller på grund av ägande från den personens sida,
 - b) att dess upphandlande enheter inte diskriminerar mot en i landet etablerad leverantör av det skälet att de varor eller tjänster som denne erbjuder i samband med en viss upphandling utgörs av varor eller tjänster från den andra parten.
4. Denna artikel skall inte vara tillämplig på åtgärder som gäller tullar eller andra avgifter som tas ut på eller i samband med import, sättet att uppbära dessa tullar och avgifter eller andra införselbestämmelser, inbegripet begränsningar och formaliteter, inte heller på åtgärder som gäller handeln med tjänster, med undantag av åtgärder som uttryckligen gäller för upphandling som omfattas av denna avdelning.

Artikel 140

Förbud mot motkrav och nationella förmåner

Parterna skall sörja för att deras upphandlande enheter vid kvalificering och urval av leverantörer, varor eller tjänster eller i samband med utvärdering av anbud och tilldelning av kontrakt

inte överväger, begär eller beslutar om motkrav eller villkor rörande nationella förmåner, exempelvis marginaler som möjliggör prisförmåner.

Artikel 141

Värderingsregler

1. Om inte annat följer av villkoren i tillägg 1—3 till bilagorna XI och XII, får en upphandlande enhet vid prövningen av huruvida ett kontrakt omfattas av bestämmelserna i denna avdelning inte dela upp upphandlingen eller använda någon annan metod för värdering av kontraktet i avsikt att kringgå tillämpningen av denna avdelning.
2. Vid beräkningen av kontraktets värde skall den upphandlande enheten beakta alla former av ersättning, såsom premier, avgifter, kommissioner och ränta, samt det för kontraktet högsta tillåtna totalbeloppet, inbegripet optionsklausuler.
3. Om det på grund av kontraktets natur inte är möjligt att i förväg beräkna det exakta kontraktets värdet, skall den upphandlande enheten uppskatta värdet på grundval av objektiva kriterier.

Artikel 142

Öppenhet

1. Parterna skall, i de relevanta, i tillägg 2 till bilaga XIII angivna publikationerna, inbegripet de av myndigheterna angivna elektroniska medierna, omgående offentliggöra alla lagar och andra författningar, rättsliga avgöranden, administrativa utslag med allmän giltighet samt förfaranden, inbegripet standardkontraktbestämmelser, som rör upphandling enligt denna avdelning.
2. Parterna skall omgående på samma sätt offentliggöra alla ändringar av dessa åtgärder.

Artikel 143

Upphandlingsförfaranden

1. De upphandlande enheterna skall tilldela offentliga kontrakt genom öppet eller selektivt förfarande i enlighet med sina nationella förfaranden, i överensstämmelse med denna avdelning och på ett icke-diskriminerande sätt.
2. I denna avdelning avses med
 - a) *öppet förfarande*: ett förfarande som ger alla intresserade leverantörer möjlighet att lämna anbud.

b) *selektivt förfarande*: ett förfarande enligt vilket, i överensstämmelse med artikel 144 och andra relevanta bestämmelser i denna avdelning, endast leverantörer som uppfyller de kvalifikationskrav som den upphandlande enheten fastställt inbjuds att lämna anbud.

3. I de särskilda fall som anges i artikel 145 och endast på de villkor som där fastställs får emellertid en upphandlande enhet använda sig av något annat förfarande än öppet eller selektivt förfarande enligt punkt 1 i denna artikel och får i så fall välja att inte offentliggöra ett meddelande om upphandling samt kontakta leverantörer efter eget val och förhandla om kontraktsvillkoren med någon eller flera av dessa.

4. De upphandlande enheterna skall behandla anbuden konfidentiellt. De skall i synnerhet inte lämna några upplysningar som syftar till att hjälpa enskilda deltagare att höja sina anbud till övriga deltagares nivå.

Artikel 144

Selektivt förfarande

1. Om ett selektivt förfarande tillämpas får den upphandlande enheten, så långt det är förenligt med en effektivt fungerande upphandlingsprocess, begränsa antalet kvalificerade leverantörer som inbjuds att lämna anbud, förutsatt att de väljer ut så många inhemska leverantörer och leverantörer från den andra parten som möjligt och gör urvalet på ett rättvist och icke-diskriminerande sätt och på grundval av de kriterier som angivits i meddelandet om upphandling eller i anbudsunderlaget.

2. Upphandlande enheter som har permanenta förteckningar över kvalificerade leverantörer får, på de villkor som anges i artikel 146.7, bland de förtecknade leverantörerna välja ut dem som skall inbjudas att lämna anbud. Urvalet skall göras på ett sådant sätt att alla leverantörer som är upptagna i förteckningen får samma möjligheter.

Artikel 145

Andra förfaranden

1. Förutsatt att upphandlingsförfarandet inte tillämpas för att undvika största möjliga konkurrens eller för att skydda inhemska leverantörer, skall en upphandlande enhet ha rätt att under följande omständigheter och, i relevant fall, på följande villkor tilldela kontrakt på annat sätt än genom öppet eller selektivt förfarande:

a) När inga lämpliga anbud eller ansökningar om deltagande har inlämnats i samband med en tidigare upphandling, förutsatt att de krav som uppställdes vid den ursprungliga upphandlingen inte väsentligt ändras.

b) När kontraktet, av tekniska eller konstnärliga skäl eller på grund av skyddande av ensamrätt, endast kan genomföras av en viss leverantör och det inte finns något rimligt alternativ eller någon rimlig ersättningsvara eller ersättnings-tjänst.

c) När, på grund av synnerlig brådska föranledd av händelser som den upphandlande enheten inte kunnat förutse, varorna eller tjänsterna inte skulle kunna erhållas i tid genom ett öppet eller selektivt förfarande.

d) När det är fråga om kompletterande leveranser av varor eller tjänster från den ursprungliga leverantören och ett byte av leverantör skulle tvinga den upphandlande enheten att anskaffa utrustning eller tjänster som inte uppfyller kraven på utbytbart med redan befintlig utrustning eller programvara eller med redan befintliga tjänster.

e) När en upphandlande enhet köper en prototyp eller en ny produkt eller tjänst som utvecklats på dess begäran i samband med och för en bestämd upphandling avseende forskning, försöksverksamhet, undersökning eller grundläggande utvecklingsarbete.

f) När, genom omständigheter som inte kunnat förutses, kompletterande tjänster som inte omfattades av det ursprungliga kontraktet men som ligger i linje med de mål som angivits i det ursprungliga anbudsunderlaget, blivit nödvändiga för att de tjänster som beskrivs i anbudsunderlaget skall kunna slutföras. Det totala värdet av kontrakt som tilldelas för kompletterande tjänster får dock inte överstiga 50 procent av huvudkontraktets värde.

g) När det är fråga om nya tjänster som innebär en uppbyggnad av liknande tjänster och för vilka den upphandlande enheten i meddelandet om den ursprungliga tjänsten angivit att något annat upphandlingsförfarande än ett öppet eller selektivt förfarande skulle kunna komma att användas för tilldelningen av kontrakt om sådana nya tjänster.

h) När det gäller kontrakt som tilldelas vinnaren av en formgivningstävling, förutsatt att tävlingen organiserats på ett sätt som är förenligt med principerna i denna avdelning; om det finns flera vinnare skall samtliga inbjudas att delta i förhandlingarna.

i) När det gäller inköp av varor som är noterade på en råvarumarknad eller inköp av varor under extremt gynnsamma förhållanden som enbart uppstår på mycket kort sikt i samband med en icke sedvanlig försäljning; det skall alltså inte vara fråga om rutininköp från normala leverantörer.

2. När en upphandlande enhet, på grund av någon av de omständigheter som anges i punkt 1, måste tillgripa ett annat förfarande är ett öppet eller selektivt förfarande, skall parterna

se till att enheten noterar detta i ärendeakten eller utarbetar en skriftlig rapport och där redovisar de särskilda skälen till att kontraktet tilldelats med stöd av den punkten.

Artikel 146

Kvalificering av leverantörer

1. Villkoren för deltagande i en upphandling skall begränsas till de villkor som är nödvändiga för att det skall tillse att den potentiella leverantören kan uppfylla de krav som ställs och har förmåga att genomföra kontraktet.
2. Vid kvalificeringen av leverantörer får en upphandlande enhet inte diskriminera mellan inhemska leverantörer och leverantörer från den andra parten.
3. Ingen av parterna får som förutsättning för att en leverantör skall få delta i en upphandling föreskriva att denne tidigare skall ha tilldelats ett eller flera kontrakt av en upphandlande enhet hos parten eller att leverantören skall ha tidigare erfarenhet av arbete på partens territorium.
4. De upphandlande enheterna skall som kvalificerade leverantörer erkänna alla leverantörer som uppfyller villkoren för deltagande i en viss upphandling. De upphandlande enheterna skall grunda sina beslut om kvalificering uteslutande på de villkor för deltagande som i förväg angivits i meddelanden eller anbudsunderlag.
5. Inget i denna avdelning skall hindra att en leverantör utesluts på grund av exempelvis konkurs, oriktiga uppgifter eller fällande dom med anledning av ett allvarligt brott, såsom deltagande i en kriminell organisation.
6. De upphandlande enheterna skall skyndsamt meddela de leverantörer som ansökt om kvalificering sitt beslut i frågan huruvida de är kvalificerade.

Permanent förteckningar över kvalificerade leverantörer

7. De upphandlande enheterna får upprätta permanenta förteckningar över kvalificerade leverantörer, förutsatt att följande regler iakttas:
 - a) En upphandlande enhet som upprättar en permanent förteckning skall tillse att en leverantör när som helst kan ansöka om kvalificering.
 - b) En leverantör som begärt att bli antagen som kvalificerad leverantör skall av den berörda upphandlande enheten underrättas om vilket beslut som fattats.

- c) En leverantör som önskar delta i en viss upphandling men som inte är upptagen i förteckningen över kvalificerade leverantörer skall ges möjlighet att delta i upphandlingen genom att uppvisa intyg och annan bevisning likvärdiga dem som man krävt av de leverantörer som är upptagna i förteckningen.
- d) Om en upphandlande enhet inom den allmännyttiga sektorn använder sig av ett meddelande om förekomsten av en permanent förteckning som ett meddelande om upphandling, i enlighet med artikel 147.7, skall leverantörer som önskar delta men som inte uppförts i den permanenta förteckningen också beaktas vid upphandlingen, förutsatt att tiden räcker till för att komplettera kvalificeringsförfarandet; i så fall skall den upphandlande enheten skyndsamt inleda förfarandena för kvalificering. Kvalificeringen och den tid den en kräver får inte användas för att förhindra att leverantörer från den andra parten förs upp i förteckningen över leverantörer.

Artikel 147

Offentliggörande av meddelanden

Allmänna bestämmelser

1. Parterna skall se till att deras upphandlande enheter sörjer för en effektiv spridning av information om de kontraktsmöjligheter som aktualiseras inom ramen för de relevanta offentliga upphandlingsprocesserna och att enheterna förser leverantörer från den andra parten med alla upplysningar dessa behöver för att kunna delta i en upphandling.
2. För varje kontrakt som omfattas av denna avdelning, med undantag för de fall som avses i artiklarna 143.3 och 145, skall de upphandlande enheterna i förväg offentliggöra ett meddelande med en inbjudan till intresserade leverantörer att lämna anbud eller, i förekommande fall, ansöka om deltagande i kontraktet.
3. Ett meddelande om upphandling skall innehålla åtminstone följande uppgifter:
 - a) Den upphandlande enhetens namn, adress, faxnummer och elektroniska adress samt uppgift om var anbudsunderlaget kan erhållas, om detta finns på någon annan adress.
 - b) Det valda upphandlingsförfarandet och kontraktets form.
 - c) En beskrivning av den planerade upphandlingen och uppgifter om grundläggande krav som måste uppfyllas.
 - d) Villkor som en leverantörer måste uppfylla för att få delta i upphandlingen.

- e) Tidsfrist för att lämna anbud och eventuella andra tidsfrister.
- f) De huvudsakliga kriterier som kommer att läggas till grund för kontraktstilldelningen.
- g) Om möjligt betalningsvillkor och eventuella andra villkor.

Meddelande om planerade upphandlingar

4. Parterna skall uppmantra sina upphandlande enheter att varje budgetår, så tidigt som möjligt, offentliggöra ett meddelande om planerade upphandlingar och där redovisa sina upphandlingsplaner. Meddelandet skall innehålla uppgift om upphandlingarnas föremål och om den planerade tidpunkten för offentliggörande av varje meddelande om upphandling.

5. En upphandlande enhet inom den allmännyttiga sektorn får använda sig av ett meddelande om planerade upphandlingar som meddelande om upphandling, förutsatt att det innehåller så mycket som möjligt av de uppgifter som avses i punkt 3 och en uttrycklig inbjudan till intresserade leverantörer att till den upphandlande enheten anmäla sitt intresse av att delta i upphandlingen.

6. En upphandlande enhet som har använt sig av ett meddelande om planerade upphandlingar som meddelande om upphandling skall därefter lämna alla leverantörer som anmält preliminärt intresse ytterligare upplysningar, vilka åtminstone skall innefatta uppgifterna enligt punkt 3, samt be dem att på denna grundval bekräfta sitt intresse.

Meddelande om permanenta förteckningar över kvalificerade leverantörer

7. Upphandlande enheter som avser att ha permanenta förteckningar över kvalificerade leverantörer skall, i enlighet med punkt 2, offentliggöra ett meddelande i vilket de anger vilken enhet det rör sig om, redovisar syftet med den permanenta förteckningen samt uppger var reglerna för dess användning, inbegripet kriterierna för kvalificering och diskvalificering, finns att tillgå och hur länge förteckningen gäller.

8. Om giltighetstiden för den permanenta förteckningen överstiger tre år skall meddelandet offentliggöras årligen.

9. En upphandlande enhet inom den allmännyttiga sektorn får använda sig av ett meddelande om förekomsten av en permanent förteckning över kvalificerade leverantörer som meddelande om upphandling. De skall i så fall i god tid ställa information till förfogande så att alla som anmält intresse har möjlighet att bedöma om de är intresserade av att delta i upphandlingen. Denna information skall, i den mån uppgifter finns till-

gängliga, innehålla samma uppgifter som ett tillkännagivande enligt punkt 3. Den information som lämnas till en intresserad leverantör skall på ett icke-diskriminerande sätt lämnas till alla andra intresserade leverantörer.

Gemensamma bestämmelser

10. Alla meddelanden enligt denna artikel skall vara tillgängliga under hela anbudstiden för den relevanta upphandlingen.

11. De upphandlande enheterna skall offentliggöra meddelandena genom medel som gör att så många som möjligt av parternas intresserade leverantörer kan nå på ett icke-diskriminerande sätt. Dessa medel skall vara tillgängliga kostnadsfritt via en enda tillträdespunkt, vilken anges i tillägg 2 till bilaga XIII.

Artikel 148

Anbudsunderlag

1. Det anbudsunderlag som lämnas till leverantörerna skall innehålla alla uppgifter som behövs för att de skall kunna lämna in väl underbyggda anbud.

2. Om en upphandlande enhet inte erbjuder kostnadsfri direkt tillgång på elektronisk väg till hela anbudsunderlaget och övriga handlingar, skall den om någon leverantör från parterna begär det omgående ställa anbudsunderlaget till förfogande.

3. En upphandlande enhet skall omgående tillgodose alla skäliga önskemål om relevanta upplysningar om den aktuella upphandlingen, förutsatt att dessa upplysningar inte ger leverantören i fråga någon fördel i förhållande till konkurrenterna.

Artikel 149

Tekniska specifikationer

1. De tekniska specifikationerna skall anges i meddelanden, anbudsunderlag eller kompletterande handlingar.

2. Parterna skall se till att deras upphandlande enheter inte utarbetar, antar eller tillämpar några tekniska specifikationer som har som syfte eller resultat att skapa onödiga hinder för handeln mellan dem.

3. De tekniska specifikationer som en upphandlande enhet föreskriver skall

- a) avse prestanda och funktionella krav hellre än utformning eller beskrivande egenskaper,
- b) grundas på internationella normer, när sådana finns, och annars på nationella tekniska föreskrifter ⁽¹⁾, erkända nationella standarder ⁽²⁾ eller byggnadsnormer.

4. Punkt 3 gäller inte om den upphandlande enheten objektivt kan påvisa att det skulle vara verkningslöst eller olämpligt att tillämpa de tekniska specifikationer som avses i den punkten i syfte att uppnå de legitima mål som eftersträvas.

5. En upphandlande enhet skall alltid överväga anbud som visserligen inte motsvarar de tekniska specifikationerna men uppfyller de grundläggande kraven i dessa och är lämpliga för det avsedda ändamålet. I den hänvisning till tekniska specifikationer som görs i anbudsunderlaget måste formuleringen "eller likvärdig" eller en motsvarande formulering finnas.

6. Det får inte ställas krav på eller hänvisas till särskilda varumärken eller handelsnamn, patent, utformning eller typ, särskilt ursprung, tillverkare eller leverantör, utom i fall där det inte finns något annat sätt att beskriva upphandlingskraven tillräckligt exakt och klart på; anbudsunderlaget måste i så fall innehålla formuleringen "eller likvärdig" eller motsvarande formulering.

7. Det skall ankomma på anbudsgivaren att bevisa att hans anbud uppfyller de grundläggande kraven.

Artikel 150

Tidsfrister

1. De tidsfrister som en upphandlande enhet fastställer för mottagande av anbud och ansökningar om deltagande skall ge såväl leverantörer från den andra parten som inhemska leverantörer möjlighet att bereda och lämna anbud och, i förekom-

⁽¹⁾ I denna avdelning avses med teknisk föreskrift ett dokument som fastställer de egenskaper som en produkt eller tjänst eller dithörande processer och produktionsmetoder, inbegripet administrativa bestämmelser, oundgängligen måste besitta, följa respektive uppfylla. Det kan även innefatta eller enbart behandla terminologi, symboler, förpacknings-, märknings- eller etiketteringskrav beträffande en vara, tjänst, process eller tillverkningsmetod.

⁽²⁾ I denna avdelning avses med standard ett dokument som fastställs av ett erkänt organ, och som för allmänt och upprepat bruk anger regler, riktlinjer eller egenskaper hos varor eller tjänster eller dithörande processer och produktionsmetoder som inte oundgängligen måste följas. Det kan även innefatta eller enbart behandla terminologi, symboler, förpacknings-, märknings- eller etiketteringskrav beträffande en vara, en tjänst, en process eller en tillverkningsmetod.

mande fall, bereda och inge ansökningar om deltagande eller kvalificering. Vid fastställandet av dessa tidsfrister skall den upphandlande enheten, så långt det är förenligt med dess egna rimliga behov, beakta sådana faktorer som upphandlingens komplexitet samt den tid det normalt tar att befordra ett anbud från såväl utländska som inhemska orter.

2. Parterna skall se till att deras upphandlande enheter tar vederbörlig hänsyn till eventuella förseningar av offentliggörandet när de fastställer slutdag för mottagande av anbud eller en begäran om deltagande eller uppförande på förteckningen över kvalificerade leverantörer.

3. De kortaste tidsfristerna för mottagande av anbud anges i tillägg 3 till bilaga XIII.

Artikel 151

Förhandlingar

1. En part kan besluta att upphandlande enheter skall föra förhandlingar

- a) i samband med upphandlingar beträffande vilka de i meddelandet om upphandling uttryckt en sådan avsikt,
- b) när det av utvärderingen framgår att inget anbud är det uppenbart mest fördelaktiga enligt de särskilda utvärderingskriterier som angivits i meddelanden eller anbudsunderlag.

2. Förhandlingarna skall i första hand användas för att klarlägga anbudens förtjänster och brister.

3. De upphandlande enheterna får under förhandlingarnas gång inte diskriminera mellan olika anbudsgivare. De skall särskilt se till att

- a) eliminering av deltagare sker i enlighet med de kriterier som angivits i meddelanden och anbudsunderlag,
- b) alla ändringar av kriterierna och av de tekniska kraven skriftligen meddelas alla kvarvarande deltagare i förhandlingarna,
- c) alla kvarvarande deltagare ges möjlighet att inom en gemensam tidsfrist lämna ett nytt eller ändrat anbud, på grundval av de ändrade kraven, eller när förhandlingarna avslutats eller båda fallen.

Artikel 152

Inlämnande, mottagande och öppnande av anbud

1. Anbud och ansökningar om deltagande i förfaranden skall inges skriftligen.

2. En upphandlande myndighet skall mottaga och öppna anbudsgivarnas anbud med iakttagande av förfaranden och förhållanden som garanterar att principerna om öppenhet och icke-diskriminering respekteras.

Artikel 153

Tilldelning av kontrakt

1. För att ett anbud skall komma ifråga för antagande skall det vid öppnandet uppfylla de grundläggande kraven i meddelandena eller anbudsunderlaget samt vara lämnat av en leverantör som uppfyller villkoren för deltagande.

2. Den upphandlande enheten skall ge kontraktet till den anbudsgivare som lagt det lägsta anbudet eller det anbud som bedöms som mest fördelaktigt enligt de särskilda objektiva utvärderingskriterier som angivits i meddelandena eller i anbudsunderlaget.

Artikel 154

Information om tilldelning av kontrakt

1. Parterna skall se till att deras upphandlande enheter sörjer för en effektiv spridning av resultatet av en offentlig upphandling.

2. En upphandlande enhet skall skyndsamt informera anbudsgivarna om sitt beslut när det gäller tilldelningen av kontraktet och om vad som utmärker det antagna anbudet och om dess relativa fördelar. Den skall på begäran informera de anbudsgivare vars anbud har förkastats om skälen till att deras anbudet inte antagits.

3. En upphandlande enhet får besluta att inte utlämna vissa upplysningar rörande kontraktstilldelningen om utlämnandet skulle hindra rättstillämpningen, på annat strida mot det allmännas intresse eller vara till skada leverantörers legitima kommersiella intressen eller skulle kunna motverka en sund konkurrens mellan dem.

Artikel 155

Överprövning

1. En upphandlande enhet skall opartiskt och utan dröjsmål handlägga alla klagomål från leverantörer om att denna avdelning skulle ha överträtts i samband med ett upphandlingsförfarande.

2. Parterna skall sörja för att icke-diskriminerande, lägliga, öppna och effektiva förfaranden läggs fast som gör det möjligt för en leverantör att begära överprövning av påstådda överträdelser av denna avdelning i samband med en upphandling som denne har eller har haft intresse i.

3. Begäran om överprövning skall behandlas av ett opartiskt och oberoende överprövningsorgan. Ett överprövningsorgan som inte är en domstol skall antingen vara underkastat rättslig kontroll eller erbjuda rättssäkerhetsgarantier liknande en domstols.

4. Förfarandena för överprövning skall möjliggöra följande:

a) Snabba provisoriska åtgärder för att råda bot på överträdelser av denna avdelning och bevara affärsmöjligheter. Sådana åtgärder kan få till följd att upphandlingsförfarandet tillfälligt avbryts. Det kan dock i förfarandena föreskrivas att man, när beslut om sådana åtgärder fattas, skall ta hänsyn till övergripande negativa konsekvenser för de berörda intressena, inbegripet det allmänna intresset.

b) I tillämpliga fall, undanröjande av överträdelser av denna avdelning eller, om undanröjande inte sker, ersättning för förlust eller skada som uppstått, vilken får begränsas till kostnaderna för att bereda anbud och inge begäran om överprövning.

Artikel 156

Informationsteknik

1. Parterna skall i görligaste mån och med beaktande av principerna om öppenhet och icke-diskriminering sträva efter att använda elektroniska kommunikationsmedel för att möjliggöra en effektiv spridning av upplysningar om offentlig upphandling, särskilt om de möjligheter till anbudsgivning som de upphandlande enheterna erbjuder.

2. För att underlätta tillgången till marknaderna för offentlig upphandling skall parterna sträva efter att införa elektroniska datasystem som deras respektive upphandlande enheter skall vara skyldiga att använda.

3. Parterna skall uppmuntra att elektroniska medel används för inlämnande av anbud.

Artikel 157

Samarbete och stöd

Parterna skall sträva efter att på grundval av utbildningsprogram som de utarbetar inleda ett praktiskt inriktat samarbete och lämna varandra tekniskt stöd i syfte att uppnå ökad förståelse av varandras system för offentlig upphandling och statistik på området och ett förbättrat tillträde till varandras marknader.

Artikel 158

Statistiska rapporter

Om en part inte i tillräcklig utsträckning följer artikel 147.11 skall den, på den andra partens begäran, insamla och till den

andra parten överlämna statistik på årsbasis över sin upphandling enligt denna avdelning. En sådan rapport skall innehålla de uppgifter som fastställs i tillägg 4 till bilaga XIII.

Artikel 159

Ändring av tillämpningsområdet

1. Vardera parten får ändra sitt tillämpningsområde när det gäller denna avdelning förutsatt att den

- a) anmäler ändringen till den andra parten,
- b) inom 30 dagar från dagen för anmälan medger den andra parten lämpliga kompenserande justeringar av dess tillämpningsområde, så att en nivå som är jämförbar med den som rådde före ändringen bibehålls.

2. Trots vad som sägs i 1 b skall den andra parten inte medges någon kompenserande justering om en parts ändring av sitt tillämpningsområde när det gäller denna avdelning avser

- a) rättelser av rent formell karaktär eller smärre ändringar av bilagorna XI eller XII, eller
- b) en eller flera omfattade upphandlande enheter över vilka statens kontroll eller inflytande faktiskt upphört som ett resultat av privatisering eller liberalisering.

3. Associeringskommittén skall vid behov genom beslut ändra den relevanta bilagan så att den avspeglar den ändring som anmälts av den berörda parten.

Artikel 160

Fortsatta förhandlingar

Om en part i framtiden skulle komma att erbjuda en tredje part ytterligare förmåner när det gäller tillträde till sin marknad för offentlig upphandling, utöver vad som överenskommit enligt denna avdelning, skall den inleda förhandlingar med den andra parten så att dessa förmåner genom beslut av associeringskommittén kan utsträckas till att på ömsesidig basis även gälla den parten.

Artikel 161

Undantag

Förutsatt att åtgärderna inte tillämpas på ett sätt som skulle innebära en godtycklig eller oövertälig diskriminering mellan parterna eller en förtäckt begränsning av handeln mellan dem,

skall inget i denna avdelning tolkas som hinder för en part att anta eller upprätthålla åtgärder

- a) som är nödvändiga för att skydda allmän moral, ordning eller säkerhet,
- b) som är nödvändiga för att skydda människors liv eller hälsa,
- c) som är nödvändiga för att skydda djurs eller växters liv eller hälsa,
- d) som är nödvändiga för att skydda immateriella rättigheter,
- e) som avser varor eller tjänster som tillhandahålls av handikappade, av välgörenhetsinrättningar eller inom kriminalvården.

Artikel 162

Översyn och genomförande

Associeringskommittén skall, om parterna inte kommer överens om något annat, granska genomförandet av denna avdelning vartannat år. Den skall behandla alla frågor som uppkommer i samband med detta och vidta lämpliga åtgärder i samband med utövandet av sina uppgifter. Den skall särskilt ha till uppgift att

- a) samordna utbytet mellan parterna när det gäller utveckling och genomförande av informationstekniksystem inom området offentlig upphandling,
- b) avge lämpliga rekommendationer beträffande samarbetet mellan parterna,
- c) fatta beslut i de fall som förutses i denna avdelning.

AVDELNING V

LÖPANDE BETALNINGAR OCH KAPITALRÖRELSE

Artikel 163

Mål och räckvidd

1. Parterna skall sträva efter att liberalisera löpande betalningar och kapitalrörelser mellan sig, i enlighet med sina åtaganden inom ramen för internationella finansiella institut och med beaktande av varje parts valutastabilitet.

2. Denna avdelning gäller för alla löpande betalningar och kapitalrörelser mellan parterna.

AVDELNING VI

IMMATERIELLA RÄTTIGHETER

Artikel 164

Bytesbalans

Parterna skall tillåta alla löpande betalningar och överföringar mellan parterna, i fritt konvertibel valuta och i enlighet med Internationella valutafondens stadga.

Artikel 165

Kapitalbalans

När det gäller betalningsbalansens kapitalräkning skall parterna tillåta fri rörlighet för kapital i samband med direktinvesteringar som görs i överensstämmelse med världandets lagstiftning och i samband med investeringar som görs i överensstämmelse med avdelning III i denna del samt avveckling eller repatriering av dessa investeringar och eventuell vinst därav.

Artikel 166

Undantag och skyddsåtgärder

1. Om, i undantagsfall, betalningar och kapitalrörelser mellan parterna vållar eller riskerar att vålla allvarliga svårigheter när det gäller genomförandet av en parts valutapolitik eller penningpolitik, får den parten för en tid av högst ett år vidta ofrånkomligt nödvändiga skyddsåtgärder beträffande kapitalrörelser. Tillämpningen av skyddsåtgärderna kan förlängas genom att de i formell ordning återinförs.

2. Den part som vidtar skyddsåtgärder skall omedelbart underrätta den andra parten om detta och så snart som möjligt lägga fram en tidsplan för åtgärdernas avskaffande.

Artikel 167

Slutbestämmelser

1. Parterna bekräftar när det gäller denna avdelning sina rättigheter och skyldigheter enligt bilaterala eller multilaterala avtal som de är parter i.

2. Parterna skall samråda med varandra i syfte att underlätta kapitalrörelser mellan sig för att främja målen i detta avtal.

Artikel 168

Mål

Parterna skall bevilja och säkerställa ett fullgott och effektivt skydd för immateriella rättigheter i överensstämmelse med högsta internationella normer, vilket också inbegriper att de skall sörja för att det finns effektiva medel för att skydda immateriella rättigheter som fastställs i internationella avtal.

Artikel 169

Räckvidd

Vid tillämpningen av detta avtal skall immateriella rättigheter omfatta upphovsrätt – även upphovsrätten till datorprogram och databaser – och närstående rättigheter, patenträttigheter, mönster, geografiska beteckningar inbegripet ursprungs-beteckningar, varumärken, kretsmönster (topografier) i integrerade kretsar, skydd av företagshemligheter samt skydd mot otillbörlig konkurrens enligt artikel 10a i Pariskonventionen för skydd av den industriella äganderätten (Stockholmsakten, 1967).

Artikel 170

Skydd för immateriella rättigheter

Vid sin strävan att förverkliga målen i artikel 168 skall följande gälla:

- a) Parterna skall fortsätta att sörja för ett tillfredsställande och effektivt genomförande av sina skyldigheter enligt följande överenskommelser:
 - i) Avtal om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätt, bilaga 1C till Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (TRIPS-avtalet).
 - ii) Pariskonventionen för skydd av den industriella äganderätten (Stockholmsakten 1967).
 - iii) Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk (Parisakten 1971).
 - iv) Internationell konvention i Rom om skydd för utövande konstnärer, framställare av fonogram samt radioföretag (Rom 1961).
 - v) Internationella konventionen för skydd av växtförädlingsprodukter från 1978 (1978 års UPOV-konvention) eller den internationella konventionen för skydd av växtförädlingsprodukter från 1991 (1991 års UPOV-konvention).

b) Parterna skall senast den 1 januari 2007 tillträda och sörja för ett tillfredsställande och effektivt genomförande av sina skyldigheter enligt följande multilaterala överenskommelser:

- i) Niceöverenskommelsen rörande den internationella klassificeringen av varor och tjänster för vilka varumärken gäller (Genèveakten 1977, ändrad 1979).
- ii) WIPO-fördraget om upphovsrätt (Genève, 1996).
- iii) WIPO-fördraget i Genève om framföranden och fonogram (Genève 1996).
- iv) Konvention i Washington om patentsamarbete (Washington 1970, ändrad 1979, reviderad 1984).
- v) Överenskommelse i Strasbourg om internationell patentklassificering (Strasbourg 1971, ändrad 1979).

c) Parterna skall senast den 1 januari 2009 tillträda och sörja för ett tillfredsställande och effektivt genomförande av sina skyldigheter enligt följande multilaterala överenskommelser:

- i) Konvention i Genève rörande skydd för framställare av fonogram mot otillåten kopiering av deras fonogram (Genève 1971).
- ii) Locarnoöverenskommelsen om upprättande av en internationell klassificering för mönster (Locarno 1968, ändrad 1979).
- iii) Konvention i Budapest angående deponering av mikroorganismer för patentändamål (1977, ändrad 1980).
- iv) Internationella varumärkesöverenskommelsen i Genève (Genève 1994).

d) Parterna skall vidta alla ansträngningar för att så snart som möjligt ratificera och sörja för ett tillfredsställande och effektivt genomförande av sina skyldigheter enligt följande multilaterala överenskommelser:

- i) Protokoll i Madrid till Madridöverenskommelsen om internationell registrering av varumärken (1989).
- ii) Madridöverenskommelsen om internationell registrering av varumärken (Stockholmsakten 1967, ändrad 1979).
- iii) Överenskommelse i Wien om införande av internationell klassificering av figurelement i varumärken (Wien 1973, ändrad 1985).

Artikel 171

Översyn

Parterna uttrycker sin bestämda vilja att iaktta sina skyldigheter enligt de ovan nämnda multilaterala överenskommelserna, samtidigt som associeringsrådet kan besluta att lägga till andra multilaterala överenskommelser på detta område i artikeln.

AVDELNING VII

KONKURRENS

Artikel 172

Mål

1. Parterna åtar sig att tillämpa sina respektive konkurrenslagar på ett sätt som är förenligt med denna del av avtalet i syfte att undvika att de fördelar som härrör från liberaliseringen av varor och tjänster minskas eller upphävs genom konkurrensbegränsande affärsmetoder. Parterna är i detta syfte överens om att samarbeta och samordna mellan sina konkurrensmyndigheter enligt bestämmelserna i denna avdelning.

2. För att förhindra snedvridning eller begränsningar av konkurrensen som kan påverka handeln med varor eller tjänster mellan sig skall parterna ägna särskild uppmärksamhet åt konkurrensbegränsande avtal, samordnade förfaranden och missbruk av ett eller flera företags dominerande ställning.

3. Parterna är överens om att samarbeta och samordna sitt arbete när det gäller konkurrenslagstiftningens tillämpning. Samarbetet skall omfatta anmälningar, samråd, utbyte av icke-konfidentiell information samt tekniskt stöd. Parterna erkänner att det är viktigt att de tillämpar konkurrensprinciper som skulle godtas av båda parterna i multilaterala forum, inbegripet WTO.

Artikel 173

Definitioner

I denna avdelning

1. inbegriper *konkurrenslagstiftning*

- a) för gemenskapen, artiklarna 81, 82 och 86 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, förord-

ning (EEG) nr 4064/89 samt tillämpningsförelagarna till och ändringar av dessa,

- b) för Chile, Decreto Ley N° 211 från 1973 och Ley N° 19.610 från 1999 samt tillämpningsförelagarna till och ändringarna av dessa, och
- c) alla ändringar av den ovannämnda lagstiftningen som kan komma att vidtas efter detta avtals ikraftträdande.

2. avses med *konkurrensmyndighet*:

- a) för gemenskapen, Europeiska gemenskapernas kommission, och
 - b) för Chile, "Fiscalía Nacional Económica" och "Comisión Resolutiva".
3. avses med *tillämpningsåtgärd* tillämpning av konkurrenslagsstiftningen genom en undersökning eller ett förfarande som genomförs av en parts konkurrensmyndighet och som kan leda till påföljder eller gottgörelser.

Artikel 174

Anmälan

1. Varje konkurrensmyndighet skall till den andra partens konkurrensmyndighet anmäla en tillämpningsåtgärd om den

- a) avsevärt kan påverka den andra partens väsentliga intressen,
- b) hänför sig till konkurrensbegränsningar som kan få direkta och betydande verkningarna på den andra partens territorium, eller
- c) avser konkurrensbegränsande åtgärder som huvudsakligen vidtas på den andra partens territorium.

2. Förutsatt att det inte strider mot parternas konkurrenslagsstiftning och inte påverkar en pågående undersökning, skall anmälan göras i förfarandets inledande skede. Den andra partens konkurrensmyndighet får ta hänsyn till de synpunkter som erhållits när den fattar sina beslut.

3. De anmälningar som föreskrivs i punkt 1 skall vara tillräckligt detaljerade för att möjliggöra en bedömning mot bakgrund av den andra partens intressen.

4. Parterna åtar sig att göra sitt yttersta för att, med beaktande av tillgängliga administrativa resurser, se till att anmälningar görs under de ovan angivna omständigheterna.

Artikel 175

Samordning av tillämpningsåtgärder

En parts konkurrensmyndighet kan till den andra partens konkurrensmyndighet anmäla att den är beredd att samordna tillämpningsåtgärderna när det gäller ett visst ärende. Denna samordning skall inte hindra parterna från att fatta självständiga beslut.

Artikel 176

Samråd när den ena partens väsentliga intressen påverkas negativt på den andra partens territorium

1. När en part genomför sina tillämpningsåtgärder skall den, i enlighet med sina egna lagar, i förekommande fall ta hänsyn till den andra partens väsentliga intressen. Om en parts konkurrensmyndighet anser att en undersökning eller ett förfarande som genomförs av den andra partens konkurrensmyndighet kan negativt påverka den första partens väsentliga intressen, kan den framföra synpunkter i saken till eller begära samråd med den andra partens konkurrensmyndighet. Utan att det påverkar fullföljande av någon åtgärd enligt dess konkurrenslagsstiftning eller dess fullständiga frihet att fatta ett slutgiltigt beslut, skall den konkurrensmyndighet som begäran riktar sig till i full utsträckning och välvilligt beakta de synpunkter som den konkurrensmyndighet som begärt samråd framför.

2. Om en parts konkurrensmyndighet anser att partens intressen väsentligt påverkas i negativ riktning genom konkurrensbegränsande åtgärder, oavsett ursprung, som vidtas eller har vidtagits av ett eller flera företag belägna inom den andra partens territorium, kan den begära samråd med den andra partens konkurrensmyndighet. Sådant samråd skall inte påverka den berörda konkurrensmyndighetens fulla frihet att fatta ett slutgiltigt beslut. Den konkurrensmyndighet till vilken en sådan begäran riktas får, i enlighet med sina egna lagar och utan att detta påverkar dess fulla handlingsfrihet, vidta de åtgärder för rättelse enligt sina konkurrenslagar som den bedömer lämpliga.

Artikel 177

Informationsutbyte och sekretess

1. I syfte att underlätta en effektiv tillämpning av sina respektive konkurrenslagar får konkurrensmyndigheterna utbyta icke-konfidentiell information.

2. För att öka öppenheten och utan att det påverkar gällande regler och normer för sekretess hos respektive part åtar sig parterna att utbyta information om påföljder och gottgörelser som tillämpats i fall vilka den berörda konkurrensmyndig-

heten anser i betydande mån berör den andra partens viktiga intressen och att, om den andra partens konkurrensmyndighet begär det, redovisa skälen till påföljderna eller gottgörelserna.

3. Varje part skall lämna den andra parten uppgifter på årsbasis om omfattningen av sitt statliga stöd, bland annat uppgift om det totala stödbeloppet och, om möjligt, stödets sektorsvisa fördelning. Varje part får begära att få uppgifter om enskilda fall som påverkar handeln mellan parterna. Den part som begäran riktar sig till skall göra sitt yttersta för att ställa icke-konfidentiella uppgifter till förfogande.

4. Informationsutbytet skall omfattas av de sekretessnormer som gäller hos varje part. Konfidentiella uppgifter, vars spridning uttryckligen är förbjuden eller som om de sprids kan negativt påverka parternas intressen, får inte tillhandahållas utan uttryckligt medgivande från den som lämnat uppgifterna.

5. Varje konkurrensmyndighet skall se till att konfidentiell information som den fått från den andra konkurrensmyndigheten förblir konfidentiell och skall avvisa varje begäran från en tredje part om utlämnande som den konkurrensmyndighet som tillhandahöll informationen inte givit sitt tillstånd till.

6. Särskilt kan, om det är förutsett i en parts lagstiftning, konfidentiell information överlämnas till parternas respektive domstolar, förutsatt att dessa vidmakthåller sekretessen.

Artikel 178

Tekniskt stöd

Parterna kan tillhandahålla varandra tekniskt stöd för att dra nytta av varandras erfarenheter och förbättra genomförandet av konkurrenslagar och konkurrenspolitik.

Artikel 179

Offentliga företag och företag med särskilda eller exklusiva rättigheter, inbegripet företag med monopolrättigheter

1. Inget i denna avdelning skall hindra att en part ger ett offentligt eller privat företag monopolrättigheter eller tillåter företaget att fortsätta att inneha sådana rättigheter.

2. När det gäller offentliga företag och företag som beviljats särskilda eller exklusiva rättigheter skall associeringskommittén säkra att det från och med avtalets ikraftträdande inte vidtas eller upprätthålls någon åtgärd som snedvrider handeln med

varor eller tjänster mellan parterna i en omfattning som strider mot parternas intressen samt att dessa företag är underkastade konkurrensreglerna i den mån som tillämpningen av dessa regler inte, rättsligt eller faktiskt, hindrar dem från att utföra de särskilda uppgifter som de tilldelats.

Artikel 180

Twistlösning

Ingen av parterna får tillgripa twistlösningsförfarandet enligt detta avtal för frågor som uppkommer inom ramen för denna avdelning.

AVDELNING VIII

TVISTLÖSNING

KAPITEL I

SYFTE OCH RÄCKVIDD

Artikel 181

Syfte

Denna avdelning syftar till att tvister mellan parterna rörande tillämpningen i god tro av denna del av avtalet skall kunna undvikas och biläggas och att parterna skall kunna uppnå en ömsesidigt tillfredsställande lösning av varje fråga som kan påverka denna dels sätt att fungera.

Artikel 182

Räckvidd

Bestämmelserna i denna avdelning skall, om inte annat uttryckligen föreskrivs, gälla för alla frågor som tolkningen och tillämpningen av denna del av avtalet aktualiserar.

KAPITEL II

ÅTGÄRDER FÖR ATT UNDVIKA TVISTER

Artikel 183

Samråd

1. Parterna skall alltid sträva efter att nå enighet om tolkningen och tillämpningen av denna del av avtalet och skall göra alla ansträngningar för att genom samarbete och samråd undvika och bilägga tvister mellan sig och nå en ömsesidigt tillfredsställande lösning av varje fråga som kan påverka denna dels sätt att fungera.

2. Var och en av parterna får begära samråd i associeringskommittén beträffande en befintlig eller föreslagen åtgärd, frågor med anknytning till tillämpningen eller tolkningen av denna del av avtalet eller andra frågor som parten anser skulle kunna påverka denna dels sätt att fungera. Vid tillämpningen av denna avdelning skall beteckningen åtgärd också anses innefatta praxis. Parten skall i sin begäran ange vilken åtgärd eller annat spørsmål klagan avser och de bestämmelser i detta avtal den anser tillämpliga samt överlämna sin begäran till den andra parten.

3. Associeringskommittén skall sammankallas inom 30 dagar efter det att begäran ingivits. När samrådet inleds skall parterna lämna upplysningar som möjliggör en undersökning av hur åtgärden eller spørsmålet skulle kunna påverka denna avtalsdels funktionssätt och tillämpning samt behandla den information som utbyts under samrådet konfidentiellt. Associeringskommittén skall sträva efter att utan dröjsmål lösa tvisten genom beslut. I detta beslut skall det anges vilka genomförandeåtgärder den berörda parten skall vidta och inom vilken tid detta skall ske.

KAPITEL III

TVISTLÖSNINGSFÖRFARANDE

Artikel 184

Inledande av förfarandet

1. Parterna skall alltid sträva efter att nå en ömsesidigt tillfredsställande lösning av en tvist.

2. Om en part anser att en åtgärd som tillämpas av den andra parten strider mot en skyldighet enligt de bestämmelser som avses i artikel 182 och frågan inte har lösts inom 15 dagar efter det att associeringskommittén har sammanträtt enligt artikel 183.3, eller inom 45 dagar efter det att begäran om samråd i associeringskommittén ingivits om detta inträffar först, får den skriftligen begära att det tillsätts en förlikningsnämnd.

3. Den klagande parten skall i sin begäran uppge vilken åtgärd som den anser strider mot denna del och ange de bestämmelser i avtalet som den anser vara relevanta samt inge begäran till den andra parten och till associeringskommittén.

Artikel 185

Utseende av förlikningsmän

1. En förlikningsnämnd skall bestå av tre förlikningsmän.

2. Associeringskommittén skall senast sex månader efter att detta avtal trätt i kraft sammanställa en förteckning över minst 15 personer som är villiga och har möjlighet att tjänstgöra som förlikningsmän, av vilka en tredjedel inte får vara medborgare hos någon av parterna och skall anges såsom möjliga ordförande i förlikningsnämnder. Associeringskommittén skall se till att förteckningen alltid upptar namnen på 15 personer. Dessa personer skall ha specialkunskaper eller erfarenhet inom juridik, internationell handel eller andra frågor som rör denna del eller av lösning av tvister som härrör från internationella handelsavtal, vara oberoende, uppträda i egenskap av enskilda individer och inte ha anknytning till eller ta emot instruktioner från någon part eller från någon organisation samt följa uppförandekoden i bilaga XVI. Förteckningen kan ändras vart tredje år.

3. De tre förlikningsmännen skall, inom tre dagar från den dag då begäran om tillsättande av förlikningsnämnden ingavs, utses genom lotning bland de personer som är upptagna på förteckningen enligt punkt 2, varav en bland de personer som den klagande parten föreslagit associeringskommittén, en bland de personer som den svarande parten föreslagit associeringskommittén samt en ordförande bland de personer som enligt punkt 2 angivits som möjliga innehavare av ordförandeskapet.

4. Förlikningsnämnden skall anses ha tillsatts den dag då de tre förlikningsmännen utsetts genom lotning.

5. Om en part anser att en förlikningsman inte uppfyller kraven i uppförandekoden, skall parterna samråda och, om de är överens om det, ersätta den förlikningsmannen och utse en ny enligt punkt 6.

6. Om en förlikningsman inte har möjlighet att delta i förfarandet, avsäger sig sitt uppdrag eller avsätts, skall en ersättare utses inom tre dagar i enlighet med samma förfarande som det som tillämpades när förlikningsmannen utsågs. I sådana fall skall alla tidsfrister som gäller förfarandet i förlikningsnämnden upphöra att löpa under en period som börjar den dag då förlikningsmannen inte kan delta i förfarandet, avsäger sig sitt uppdrag eller avsätts och slutar den dag då ersättaren utses.

Artikel 186

Upplysningar samt råd i sakfrågor

På begäran av en part eller på eget initiativ får förlikningsnämnden inhämta upplysningar eller råd i sakfrågor från de personer eller organ som den finner lämpliga. Alla upplysningar som inhämtas på detta sätt skall överlämnas till parterna för synpunkter.

Artikel 187

Förlikningsnämndens utslag

1. Förlikningsnämnden skall som regel överlämna sitt utslag, inklusive undersökningsresultat och slutsatser, till parterna och associeringskommittén senast tre månader från den dag då nämnden tillsattes. I inget fall får överlämnandet ske senare än fem månader efter den dagen. Förlikningsnämnden skall grunda sitt utslag på parternas inlagor och meddelanden och på de upplysningar den erhållit enligt artikel 186. Dess utslag skall vara slutgiltigt och göras tillgängligt för allmänheten.
2. Förlikningsnämnden skall i sitt utslag redovisa sakförhållandena, de relevanta avtalsbestämmelsernas tillämplighet samt de viktigaste skälen till nämndens undersökningsresultat och slutsatser.
3. Förlikningsnämnden skall tolka bestämmelserna i detta avtal i enlighet med sedvanerättsliga regler för tolkning av folk-rätten, med beaktande av att parterna är skyldiga att tillämpa avtalet i god tro och undvika att kringgå sina skyldigheter.
4. Det skall ankomma på den part som hävdar att en åtgärd från den andra partens sida är oförenlig med bestämmelserna i denna del att bevisa att oförenlighet föreligger. Det skall ankomma på den part som hävdar att en åtgärd omfattas av ett undantag enligt denna del att bevisa att undantaget gäller.
5. I brådskande fall, inbegripet fall som gäller lättförärvliga varor, skall förlikningsnämnden göra sitt yttersta för att överlämna sitt utslag till parterna inom 75 dagar från den dag då nämnden tillsattes. I inget fall får överlämnandet ske senare än fyra månader efter den dagen. Förlikningsnämnden får avkunna ett preliminärt utslag i frågan om ett fall är brådskande.
6. Förlikningsnämnden skall fatta sina beslut, inklusive beslutet att anta utslaget och det eventuella preliminära utslaget, med enkel majoritet.
7. Den klagande parten kan med den svarande partens samtycke dra tillbaka sitt klagomål när som helst innan utslaget överlämnas till parterna och associeringskommittén. Ett sådant tillbakadragande skall inte påverka denna parts rätt att vid ett senare tillfälle inge ett nytt klagomål i samma sak.
8. Förlikningsnämnden kan, på begäran av den klagande parten och med den svarande partens samtycke, när som helst avbryta sitt arbete under högst 12 månader. I händelse av ett sådant avbrott skall de tidsfrister som anges i punkterna 1 och 5 förlängas med den tid under vilken arbetet varit avbrutet.

Om förlikningsnämndens arbete varit avbrutet längre än 12 månader skall bemyndigandet beträffande nämndens tillsättning förfalla, utan att detta påverkar den klagande partens rätt att vid ett senare tillfälle begära att det tillsätts en förlikningsnämnd i samma sak.

Artikel 188

Åtgärder för att följa utslaget

1. Var och en av parterna skall vara förpliktigad att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa förlikningsnämndens utslag.
2. Parterna skall sträva efter att nå enighet om de särskilda åtgärder som är nödvändiga för att följa utslaget.
3. Den svarande parten skall inom 30 dagar från det att utslaget överlämnats till parterna och associeringskommittén till den andra parten anmäla
 - a) de särskilda åtgärder som är nödvändiga för att följa utslaget,
 - b) en rimlig tid inom vilken utslaget skall ha efterkommit, och
 - c) ett konkret förslag till provisorisk kompensation till dess att de särskilda åtgärder som är nödvändiga för att följa utslaget till fullo genomförs.
4. Om det råder oenighet mellan parterna beträffande innehållet i en sådan anmälan, skall den klagande parten begära att den ursprungliga förlikningsnämnden skall fastställa om de föreslagna åtgärderna enligt 3 a är förenliga med denna del, om den angivna tidsperioden är lämplig och om den föreslagna kompensationen är uppenbart oproportionerlig. Förlikningsnämndens beslut i frågan skall fattas inom 45 dagar från det att begäran ingavs.
5. Den berörda parten skall till den andra parten och associeringskommittén anmäla vilka genomförandeåtgärder som antagits för att överträdelserna av dess förpliktelser enligt denna del skall upphöra före utgången av den rimliga tiden som parterna kommit överens om eller som fastställts i enlighet med punkt 4. När anmälan görs får den andra parten, om åtgärderna inte liknar de åtgärder som förlikningsnämnden i enlighet med punkt 4 har fastställt är förenliga med denna del, begära att den ursprungliga förlikningsnämnden skall fastställa om åtgärderna är förenliga med denna del. Förlikningsnämndens beslut i frågan skall fattas inom 45 dagar från det att begäran ingavs.
6. Om den berörda parten underlåter att anmäla genomförandeåtgärderna innan den rimliga tiden löpt ut eller om förlikningsnämnden fastställer att de genomförandeåtgärder som den berörda parten anmält är oförenliga med dess förpliktelser enligt denna del, skall den klagande parten, om ingen överens-

kommelse om kompensation kunnat träffas, ha rätt att upphäva förmåner som beviljats enligt denna del motsvarande värdet av det upphävande eller den minskning av förmåner som orsakats av den åtgärd som konstaterats strida mot denna del.

7. När den klagande parten överväger vilka förmåner som skall upphävas skall den i första hand sträva efter att välja förmåner som hänför sig till samma avdelning eller samma avdelningar i denna del som den avdelning eller de avdelningar som berörs av den åtgärd som förlikningsnämnden har konstaterat strider mot denna del. Om den klagande parten inte anser att det är möjligt eller ändamålsenligt att upphäva förmåner som hänför sig till samma avdelning eller samma avdelningar, får den upphäva tillämpningen av förmåner som hänför sig till andra avdelningar, förutsatt att den överlämnar en skriftlig motivering till detta. När det gäller vilka förmåner som skall upphävas bör i första hand de förmåner väljas som minst stör avtalets genomförande.

8. Den klagande parten skall till den andra parten och associeringskommittén anmäla vilka förmåner den avser att upphäva. Den andra parten får inom fem dagar från denna anmälan begära att den ursprungliga förlikningsnämnden skall fastställa om de förmåner som den klagande parten avser att upphäva motsvarar värdet av det upphävande eller den minskning av förmåner som vållats av den åtgärd som konstaterats strida mot denna del och om det upphävande som föreslagits är förenligt med punkt 7. Förlikningsnämndens beslut i frågan skall fattas inom 45 dagar från det att begäran ingavs. Förmånerna får inte upphävas innan förlikningsnämnden har fattat sitt beslut.

9. Upphävandet av förmåner skall vara tillfälligt och skall av den klagande parten tillämpas endast till dess att den åtgärd som befunnits strida mot denna del har avskaffats eller ändrats på ett sådant sätt att den blir förenlig med denna del, eller till dess att parterna har enats om en lösning av tvisten.

10. På begäran av någon av parterna skall den ursprungliga förlikningsnämnden fastställa om genomförandeåtgärder som antagits efter det att förmånerna upphävts är förenliga med denna del och, mot bakgrund av detta fastställande, om upphävandet av förmåner skall upphöra eller ändras. Förlikningsnämnden skall fatta sitt beslut i frågan inom 45 dagar från det att begäran ingavs.

11. Alla beslut enligt denna artikel skall vara slutgiltiga och bindande. De skall överlämnas till associeringskommittén och vara tillgängliga för allmänheten.

KAPITEL IV

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 189

Allmänna bestämmelser

1. Alla tidsperioder som nämns i denna avdelning får ändras genom överenskommelse mellan parterna.

2. Om parterna inte kommer överens om något annat, skall förfarandet i förlikningsnämnden följa förlagan till förfaranderegler i bilaga XV. Associeringskommittén får, när den anser att det är nödvändigt, genom beslut ändra förlagan till förfaranderegler samt uppförandekoden i bilaga XVI.

3. Förlikningsnämndens förhandlingar skall inte vara offentliga, om parterna inte beslutar något annat.

4. a) Om en part söker gottgörelse för en överträdelse av en skyldighet enligt WTO-avtalet, skall den använda sig av de relevanta reglerna och förfarandena i WTO-avtalet, vilka skall gälla utan hinder av bestämmelserna i detta avtal.

b) Om en part söker gottgörelse för en överträdelse av en skyldighet enligt denna del, skall den använda sig av reglerna och förfarandena i denna avdelning

c) Om en part söker gottgörelse för en överträdelse av en skyldighet enligt denna del som i allt väsentligt motsvarar en skyldighet enligt WTO-avtalet skall den, om parterna inte kommer överens om något annat, använda sig av de relevanta reglerna och förfarandena i WTO-avtalet, vilka skall gälla utan hinder av bestämmelserna i detta avtal.

d) När tvistlösningsförfarandet inletts skall uteslutande det valda forumet tas i anspråk, såvida det inte har förklarats sig obehörigt. Frågor beträffande behörigheten för en förlikningsnämnd som tillsatts enligt denna avdelning skall ställas inom 10 dagar från den dag då nämnden tillsattes och skall avgöras genom ett preliminärt beslut av nämnden inom 30 dagar från dess tillsättande.

AVDELNING IX

ÖPPENHET

Artikel 190

Kontaktpunkter och informationsutbyte

1. För att underlätta kommunikationen mellan parterna i handelsfrågor som omfattas av denna del skall varje part utse en kontaktpunkt. En parts kontaktpunkt skall på den andra partens begäran ange vilket organ eller vilken tjänsteman som ansvarar för den sak frågan gäller samt lämna det stöd som behövs för att underlätta kontakterna med den begärande parten.

2. Varje part skall på den andra partens begäran och så långt det enligt partens egna lagar och principer är möjligt lämna upplysningar till och besvara alla frågor från den andra parten med anknytning till en befintlig eller föreslagen åtgärd som i betydande mån skulle kunna påverka denna avtalsdels sätt att fungera.

3. De upplysningar som avses i denna artikel skall anses ha tillhandahållits när de gjorts tillgängliga genom vederbörlig anmälan till Världshandelsorganisationen (WTO) eller när de gjorts tillgängliga på den berörda partens officiella, för allmänheten kostnadsfritt tillgängliga webbplats.

Artikel 191

Samarbete för ökad öppenhet

Parterna är överens om att samarbete i bilaterala och multilaterala forum om hur öppenheten när det gäller handelsfrågor skall kunna öka.

Artikel 192

Offentliggörande

Parterna skall se till att deras lagar och andra författningar, förfaranden och allmänt tillämpliga förvaltningsbeslut med anknytning till handelsfrågor som omfattas av denna del av avtalet omedelbart offentliggörs och görs tillgängliga för allmänheten.

AVDELNING X

SÄRSKILDA UPPGIFTER AVSEENDE HANDELSFRÅGOR FÖR DE ORGAN SOM INRÄTTAS GENOM DETTA AVTAL

Artikel 193

Särskilda uppgifter

1. När associeringskommittén utför någon av de uppgifter den åläggs i denna del av avtalet skall den bestå av företrädare för gemenskapen och för Chile med ansvar för handelsrelaterade frågor, normalt på högre tjänstemannanivå.

2. Trots vad som sägs i artikel 6 skall associeringskommittén särskilt

- a) övervaka genomförandet och den korrekta tillämpningen av denna del av avtalet, liksom av andra, av parterna inom ramen för avtalet överenskomna, arrangemang när det gäller handelsrelaterade frågor,

b) övervaka den vidare utvecklingen av bestämmelserna i denna del av avtalet och bedöma resultaten av dess tillämpning,

c) lösa tvister som kan uppstå rörande tolkningen eller tillämpningen av denna del av avtalet, i enlighet med artikel 183,

d) hjälpa associeringsrådet att fullgöra sina uppgifter när det gäller handelsrelaterade frågor,

e) övervaka arbetet i samtliga kommittéer som inrättas enligt denna del av avtalet,

f) utföra alla andra uppgifter när det gäller handelsrelaterade frågor som den tilldelas enligt denna del av avtalet eller som åläggs den av associeringsrådet, och

g) årligen avge rapport till associeringsrådet.

3. Vid fullgörandet av sina åligganden enligt punkt 2 får associeringskommittén

a) inrätta särskilda kommittéer eller organ med uppgift att behandla frågor inom dess behörighetsområde samt avgöra hur dessa kommittéer eller organ skall vara sammansatta, vilka uppgifter de skall ha och hur deras arbetsordning skall se ut,

b) sammanträda vid den tidpunkt som parterna kommit överens om,

c) behandla alla frågor som gäller handelsrelaterade frågor och vid utövandet av sina uppgifter vidta lämpliga åtgärder,

d) fatta beslut eller avge rekommendationer i handelsrelaterade frågor, i enlighet med artikel 6.

4. Enligt artiklarna 5 och 6.4 skall parterna genomföra beslut som följer av tillämpningen av artiklarna 60.5 och 74 och av artikel 38 i bilaga III i enlighet med bilaga XVII.

AVDELNING XI

UNDANTAG PÅ HANDELSOMRÅDET

Artikel 194

Bestämmelse om nationell säkerhet

1. Inget i detta avtal skall tolkas så, att det

- a) ålägger en part att lämna upplysningar vars utlämnande den anser strida mot sina väsentliga säkerhetsintressen,

- b) hindrar en part från att vidta en åtgärd som den anser nödvändig för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen, där sådana åtgärder
- i) avser klyvbara ämnen eller fusionsämnen eller ämnen ur vilka sådana ämnen kan framställas,
 - ii) avser handel med vapen, ammunition eller krigsmateriel samt sådan handel med andra varor och material som direkt eller indirekt äger rum i syfte att tillgodose militära behov,
 - iii) avser offentlig upphandling som är oundgängligen nödvändig för nationella säkerhets- eller försvarssyften, eller
 - iv) vidtas i krig eller andra kritiska situationer i de internationella förbindelserna, eller
- c) hindrar en part från att vidta åtgärder i syfte att upprätthålla internationell fred och säkerhet, i överensstämmelse med sina förpliktelser enligt Förenta nationernas stadga.
2. Associeringskommittén skall i största möjliga utsträckning underrättas om åtgärder som vidtas enligt punkt 1 b och 1 c och om deras upphörande.

den andra parten och snarast möjligt redovisa en tidsplan för deras upphävande.

5. Den part som tillämpar begränsningar skall skyndsamt inleda samråd i associeringskommittén. Vid detta samråd skall den berörda partens betalningsbalanssituation och de begränsningar som införts eller upprätthållits med stöd av denna artikel bedömas, varvid bland annat följande faktorer skall beaktas:

- a) Betalningsbalansproblemen eller de externa finansiella svårigheternas art och omfattning.
- b) Den externa ekonomiska situationen och handelssituationen för den part som inlett samrådet.
- c) Alternativa motåtgärder som kan stå till buds.

Vid samrådet skall frågan om begränsningarna är förenliga med punkterna 3 och 4 behandlas. Alla uppgifter av statistisk natur och andra faktauppgifter från Internationella valutafonden som gäller valutor, valutareserver och betalningsbalans skall godtas, och slutsatserna skall grundas på valutafondens bedömning av betalningsbalanssituationen och den externa finansiella situationen för den part som inlett samråd.

Artikel 195

Betalningsbalansproblem

1. Om en part har allvarliga betalningsbalansproblem eller allvarliga externa finansiella svårigheter, eller om sådana problem eller svårigheter riskerar att uppkomma, får den införa eller upprätthålla begränsningar för handeln med varor och tjänster och för betalningar och kapitalrörelser, inbegripet kapitalrörelser i samband med direktinvesteringar.
2. Parterna skall försöka undvika att tillämpa de begränsningar som avses i punkt 1.
3. De begränsningar som införts eller upprätthålls enligt denna artikel skall vara icke-diskriminerande och får inte gå utöver vad som är nödvändigt för att avhjälpa betalningsbalanssituationen eller den externa finansiella situationen. De måste uppfylla villkoren i WTO-avtalen och i tillämpliga fall vara förenliga med Internationella valutafondens stadga.
4. Den part som upprätthåller eller inför begränsningar, eller ändrar begränsningarna, skall omedelbart anmäla detta till

Artikel 196

Beskattning

1. Inget i denna del av avtalet eller i ett arrangemang som införts inom ramen för detta avtal skall tolkas så, att det hindrar parterna från att vid tillämpningen av de relevanta bestämmelserna i sin skattelagstiftning göra en åtskillnad mellan skattebetalare som inte befinner sig i samma situation, särskilt med avseende på bosättningsort eller den ort där deras kapital är investerat.
2. Inget i denna del av avtalet eller i ett arrangemang som införts med stöd av detta avtal skall tolkas som ett hinder för antagande eller genomförande av åtgärder som syftar till att förhindra skatteundandragande eller skatteflykt i enlighet med skattebestämmelser i dubbelbeskattningsavtal, andra arrangemang på skatteområdet eller nationell skattelagstiftning.
3. Inget i denna del av avtalet skall påverka parternas rättigheter och skyldigheter enligt skattekonventioner. Vid bristande överensstämmelse mellan detta avtal och en skattekonvention skall konventionen gälla beträffande det som den bristande överensstämmelsen gäller.

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 197

Definition av parterna

I detta avtal avses med parterna å ena sidan gemenskapen eller dess medlemsstater eller gemenskapen och dess medlemsstater, i enlighet med deras respektive behörighetsområden såsom dessa framgår av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, å andra sidan Chile.

Artikel 198

Ikraftträdande

1. Detta avtal träder i kraft den första dagen i den månad som följer på den dag då parterna till varandra anmält att de förfaranden som är nödvändiga för avtalets ikraftträdande har slutförts.
2. Anmälan skall sändas till generalsekretären för Europeiska unionens råd, som skall vara depositarie för detta avtal.
3. Trots vad som sägs i punkt 1 är Europeiska gemenskapen och Chile överens om att tillämpa artiklarna 3–11, artikel 18, artiklarna 24–27, artiklarna 48–54, artikel 55 a, b, f, h och i, artiklarna 56–93, artiklarna 136–162 och artiklarna 172–206 från och med den första dagen i den månad som följer på den dag då Europeiska gemenskapen och Chile har meddelat varandra att de nödvändiga förfarandena har slutförts.
4. Om det i en bestämmelse i detta avtal som parterna tillämpar redan innan avtalet trätt i kraft hänvisas till dagen för avtalets ikraftträdande, skall hänvisningen förstås som en hänvisning till den dag från och med vilken parterna enats om att tillämpa den bestämmelsen i enlighet med punkt 3.
5. Detta avtal skall från och med ikraftträdandet enligt punkt 1 ersätta ramavtalet om samarbete. Protokollet om ömsesidigt bistånd på tullområdet till ramavtalet om samarbete av den 13 juni 2001 skall dock fortsätta att gälla och bli en integrerad del av detta avtal.

Artikel 199

Giltighetstid

1. Detta avtal skall ingås på obestämd tid.

2. Vardera parten får säga upp detta avtal genom att skriftligen anmäla det till den andra parten.

3. Avtalet skall upphöra att gälla sex månader efter dagen för anmälan till den andra parten.

Artikel 200

Fullgörande av skyldigheter

1. Parterna skall anta de allmänna eller särskilda bestämmelser som krävs för att de skall kunna fullgöra sina skyldigheter enligt detta avtal samt se till att de är förenliga med de mål som fastställs i avtalet.
2. Om en part anser att den andra parten har underlåtit att fullgöra en skyldighet enligt avtalet, får den vidta lämpliga åtgärder. Innan detta sker måste den inom 30 dagar lämna associeringsrådet alla relevanta uppgifter som krävs för att en grundlig bedömning av situationen skall kunna göras i syfte att finna en lösning som kan godtas av parterna.

Vid valet av åtgärder skall de som minst stör detta avtals funktion prioriteras. Åtgärder skall omedelbart anmälas till associeringskommittén och bli föremål för samråd i kommittén om den andra parten begär det.

3. Utan hinder av punkt 2 får en part i följande fall omedelbart vidta lämpliga åtgärder i enlighet med folkrättens regler:
 - a) En vägran att fullgöra detta avtal som inte sanktioneras av allmänna folkrättsliga regler.
 - b) Överträdelse från den andra partens sida av detta avtals väsentliga beståndsdelar enligt artikel 1.1.

Den andra parten kan begära att ett brådskande möte sammankallas inom 15 dagar för en grundlig undersökning av situationen syftande till att en för båda parterna godtagbar lösning skall kunna nås.

4. Utan hinder av vad som sägs i punkt 2 skall en part som anser att den andra parten har underlåtit att fullgöra en skyldighet enligt del IV uteslutande tillgripa och rätta sig efter tvistlösningsförfarandet enligt del IV avdelning VIII i detta avtal.

Artikel 201

Framtida utveckling

1. Parterna kan gemensamt komma överens om att utvidga detta avtal i syfte att bredda och komplettera dess räckvidd i enlighet med deras respektive lagstiftning och i detta syfte ingå avtal rörande särskilda sektorer eller verksamheter mot bakgrund av de erfarenheter som vunnits under avtalets tillämpning.

2. Varje part kan beträffande genomförandet av detta avtal framföra förslag om att utvidga samarbetet på alla områden, med beaktande av de erfarenheter som vunnits under avtalets genomförande.

Artikel 202

Uppgiftsskydd

Parterna är överens om att personuppgifter och andra uppgifter skall behandlas med iakttagande av en hög skyddsnivå som motsvarar de strängaste internationella normerna.

Artikel 203

Bestämmelse om nationell säkerhet

Bestämmelserna i artikel 194 skall gälla för hela avtalet.

Artikel 204

Territoriell tillämpning

Detta avtal skall tillämpas på de territorier där Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen tillämpas på de villkor som anges i det fördraget, å ena sidan, och på Chiles territorium, å andra sidan.

Artikel 205

Giltiga texter

Detta avtal är upprättat i två exemplar på danska, engelska, finska, franska, grekiska, italienska, nederländska, portugisiska, spanska, svenska och tyska språken, vilka samtliga texter är lika giltiga.

Artikel 206

Bilagor, tillägg, protokoll och anmärkningar

Bilagorna, tilläggen, protokollen och anmärkningarna till detta avtal skall utgöra en integrerad del av detta avtal.

EN FE DE LO CUAL, los plenipotenciarios abajo firmantes suscriben el presente Acuerdo.

TIL BEKRÆFTELSE HERAF har undertegnede befuldmægtigede underskrevet denne aftale.

ZU URKUND DESSEN haben die unterzeichneten Bevollmächtigten ihre Unterschrift unter dieses Abkommen gesetzt.

ΣΕ ΠΙΣΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ, οι υπογράφωντες πληρεξούσιοι έθεσαν την υπογραφή τους κάτω από την παρούσα συμφωνία.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned Plenipotentiaries have signed this Agreement.

EN FOI DE QUOI les plénipotentiaires soussignés ont signé le présent accord.

IN FEDE DI CHE, i sottoscritti plenipotenziari hanno apposto le loro firme in calce al presente accordo.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekende gevolmachtigden hun handtekening onder deze overeenkomst hebben gesteld.

EM FÉ DO QUE, os plenipotenciários abaixo-assinados apuseram as suas assinaturas no presente Acordo.

TÄMÄN VAKUUDEKSI allekirjoittaneet täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

TILL BEVIS HÄRPÅ har undertecknade befullmäktigade undertecknat detta avtal.

RP 99/2003 rd

Hecho en Bruselas, el dieciocho de noviembre del dos mil dos.

Udfærdiget i Bruxelles den attende november to tusind og to.

Geschehen zu Brüssel am achtzehnten November zweitausendundzwei.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις δέκα οκτώ Νοεμβρίου δύο χιλιάδες δύο.

Done at Brussels on the eighteenth day of November in the year two thousand and two.

Fait à Bruxelles, le dix-huit novembre deux mille deux.

Fatto a Bruxelles, addì diciotto novembre duemiladue.

Gedaan te Brussel, de achttiende november tweeduizendtwee.

Feito em Bruxelas, em dezoito de Novembro de dois mil e dois.

Tehty Brysselissä kahdeksantentoista päivänä marraskuuta vuonna kaksituhattakaksi.

Som skedde i Bryssel den artonde november tjugohundratvå.

Pour le Royaume de Belgique

Voor het Koninkrijk België

Für das Königreich Belgien

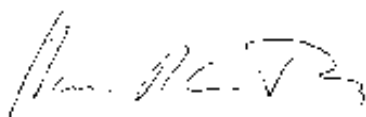
Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

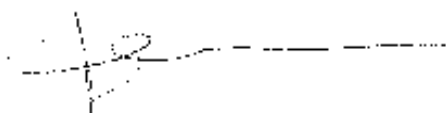
Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

På Kongeriget Danmarks vegne

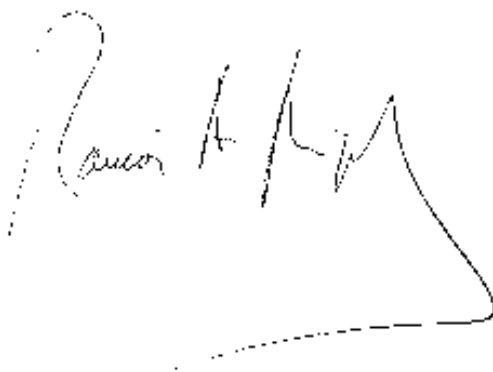
Für die Bundesrepublik Deutschland

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'H. Schmidt', written in a cursive style.

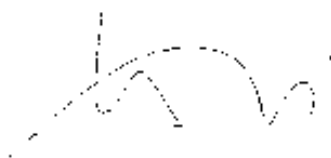
Για την Ελληνική Δημοκρατία

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'K. Karamanlis', written in a cursive style.

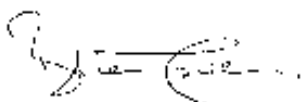
Por el Reino de España

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Felipe González', written in a cursive style.

Pour la République française

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Jacques Chirac', written in a cursive style.

Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Bertie Ahern', written in a cursive style.

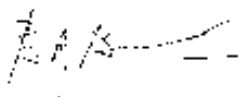
Per la Repubblica italiana



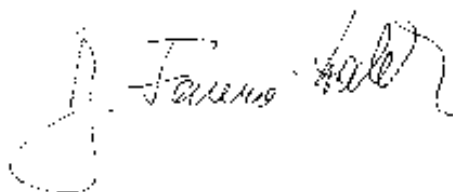
Pour le Grand-Duché de Luxembourg



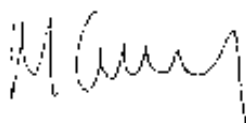
Voor het Koninkrijk der Nederlanden



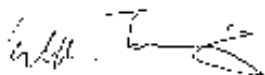
Für die Republik Österreich



Pela República Portuguesa



Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland



För Konungariket Sverige



For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland



Por la Comunidad Europea

For Det Europæiske Fællesskab

Für die Europäische Gemeinschaft

Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα

For the European Community

Pour la Communauté européenne

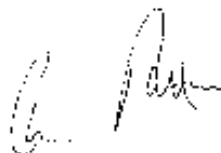
Per la Comunità europea

Voor de Europese Gemeenschap

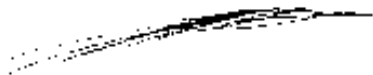
Pela Comunidade Europeia

Euroopan yhteisön puolesta

På Europeiska gemenskapens vägnar



Por la República de Chile



FÖRTECKNING ÖVER BILAGOR

| | |
|-------------|--|
| BILAGA I | GEMENSKAPENS FÖRTECKNING AVSEENDE AVSKAFFANDE AV TULLAR (som avses i artiklarna 60, 65, 68 och 71) |
| BILAGA II | CHILES FÖRTECKNING AVSEENDE AVSKAFFANDE AV TULLAR (som avses i artiklarna 60, 66, 69 och 72) |
| BILAGA III | DEFINITION AV BEGREPPET "URSPRUNGSPRODUKTER" OCH METODER FÖR ADMINISTRATIVT SAMARBETE (som avses i artikel 58) |
| BILAGA IV | AVTAL OM SANITÄRA OCH FYTOSANITÄRA ÅTGÄRDER SOM ÄR TILLÄMPLIGA PÅ HANDELN MED DJUR OCH ANIMALISKA PRODUKTER, VÄXTER, VEGETABILISKA PRODUKTER OCH ANDRA VAROR SAMT OM DJURSKYDD (som avses i artikel 89) |
| BILAGA V | AVTAL OM HANDEL MED VIN (som avses i artikel 90) |
| BILAGA VI | AVTAL OM HANDEL MED SPRITDRYCKER OCH AROMATISERADE DRYCKER (som avses i artikel 90) |
| BILAGA VII | BINDNINGSLISTA ÖVER SÄRSKILDA ÅTAGANDEN BETRÄFFANDE TJÄNSTER (som avses i artikel 99) |
| BILAGA VIII | BINDNINGSLISTA ÖVER SÄRSKILDA ÅTAGANDEN BETRÄFFANDE FINANSIELLA TJÄNSTER (som avses i artikel 120) |
| BILAGA IX | MYNDIGHETER MED ANSVAR FÖR FINANSIELLA TJÄNSTER (som avses i artikel 127) |
| BILAGA X | BINDNINGSLISTOR ÖVER SÄRSKILDA ÅTAGANDEN RÖRANDE ETABLERING (som avses i artikel 132) |
| BILAGA XI | OFFENTLIG UPPHANDLING SOM OMFATTAS FÖR GEMENSKAPENS DEL (som avses i artikel 137) |
| BILAGA XII | OFFENTLIG UPPHANDLING SOM OMFATTAS FÖR CHILES DEL (som avses i artikel 137) |
| BILAGA XIII | OFFENTLIG UPPHANDLING GENOMFÖRANDE AV VISSA BESTÄMMELSER I DEL IV AVDELNING IV |
| BILAGA XIV | LÖPANDE BETALNINGAR OCH KAPITALRÖRELSER (som avses i artiklarna 164 och 165) |
| BILAGA XV | MODELL FÖR FÖRFARANDEREGLER FÖR FÖRLIKNINGSNÄMNDER (som avses i artikel 189) |
| BILAGA XVI | UPPFÖRANDEKOD FÖR LEDAMÖTER AV EN FÖRLIKNINGSNÄMND (som avses i artiklarna 185 och 189) |
| BILAGA XVII | GENOMFÖRANDE AV VISSA BESLUT INOM RAMEN FÖR DEL IV (som avses i artikel 193.4) |